

POVESTEA

PERSPECTIVĂ CURRICULARĂ STRATEGICĂ



CIPRIAN BACIU (coord.)

MUȘATA-DACIA BOCOȘ, LAVINIA-IOANA VERDEȘ

Presă Universitară Clujeană

CIPRIAN BACIU

(coord.)

MUŞATA-DACIA BOCOŞ LAVINIA-IOANA VERDEŞ

•

POVESTEA.

PERSPECTIVĂ CURRICULARĂ STRATEGICĂ

*Contribuțiile științifice ale celor trei autori
(Ciprian Băciu, Mușata-Dacia Bocoș, Lavinia-Ioana Verdeș)
la realizarea lucrării sunt egale.*

CIPRIAN BACIU
(coord.)

MUŞATA-DACIA BOCOŞ LAVINIA-IOANA VERDEŞ

POVESTEA
PERSPECTIVĂ CURRICULARĂ STRATEGICĂ

PRESA UNIVERSITARĂ CLUJEANĂ
2022

Seria Povestea - resursă educațională
este coordonată de Ciprian Baci.

Referenți științifici:

Conf. univ. dr. Ramona Răduț-Taciu

Conf. univ. dr. Cornelia Stan

ISBN specific 978-606-37-1479-5

**© 2022 Autorii volumului. Toate drepturile rezervate.
Reproducerea integrală sau parțială a textului, prin orice
mijloace, fără acordul autorilor, este interzisă și se pedep-
sește conform legii.**

Imaginea de pe copertă este realizată de Andreea Raica

Presa Universitară Clujeană

Director: Codruța Săcelean

Str. Hasdeu nr. 51

400371 Cluj-Napoca, România

Tel./fax: (+40)-264-597.401

E-mail: editura@ubbcluj.ro

<http://www.editura.ubbcluj.ro/>

Lista de autori ai poveștilor

Larisa-Ioana TRIPON	POVESTEA ALUNEI URIAȘE
Mariana MĂRGINEAN Patricia-Paula MÎNZAT	MARINARUL SIMSALA
Andreea-Maria HAȚEGAN	COLEGA CU COCOAȘĂ
Bianca-Ionela CAIA	POVESTEA MICULUI PRUN
Alina-Lidia CUCIULA Daria-Damaris TALOȘ	CAPRA CU DOI IEZI
Ruxandra-Sânziana DATCU Andreea-Mihaela DAVID	PETE CEL CURAJOS
Lucreția ILENI Mina ȚIOLAN	POVESTEA PĂPUȘII NEGLIJATE
Cristina-Denisa HĂDĂRĂU Floarea URECHE	CEA MAI MARE DORINȚĂ
Carina-Maria BOKOR	POVESTEA CĂȚELOR NUȘTIU ȘI NUPOT
Ana-Bianca COLDEA	FURTUNA

Mălina SAND

Mădălina SĂLCUDEAN

PERIPEȚIILE LUI TOMAS

Denisa ONICA

Diana Maria IGNA

Diana ONICA

LOCUL POTRIVIT

Flavia-Nirvana BUTUZA

Miruna-Daniela MĂRGINEAN

AVENTURĂ PE MARE

Bianca-Lavinia DUCA

PE TĂRÂMURI MAGICE

Gentilia Carmen SCRIDON

MÂNUȚELE LUI BOGDAN

Claudia COMAN

**POVESTEA IEPURELUI
URECHILĂ**

Naomi GHIRA

UNDE MI-E CULOAREA?

Cuprins

CAPITOLUL I.	
STRATEGIILE DIDACTICE ȘI COMUNICAREA DIDACTICĂ –	
CONCEPTE INTERRELAȚIONATE	9
CAPITOLUL II.	
VALORIFICAREA POVEȘTILOR ÎN STRATEGIILE DIDACTICE.....	23
II.1. Povestea, povestirea și învățarea	23
II.2. Valențele formative și informative ale poveștilor	25
CAPITOLUL III.	
ANALIZE ALE CURRICULUMULUI PENTRU ÎNVĂȚĂMÂNTUL	
PRIMAR ȘI PREȘCOLAR DIN PERSPECTIVA POVESTIRII	37
CAPITOLUL IV.	
EXEMPLIFICĂRI, CONTEXTUALIZĂRI ȘI ANALIZE DIDACTICE	41
LISTA REFERINȚELOR BIBLIOGRAFICE	191

CAPITOLUL I.

Strategiile didactice și comunicarea didactică – concepte interrelaționate

Din perspectivă etimologică, cuvântul *comunicare* își are originea în latinescul „*communis*” care înseamnă „stăpânit în comun” sau, după alții, provine de la verbul „*communico*”, ce se traduce prin „a împărți, a se împărtăși de la, a pune împreună” (Ezechil, 2002). De aici derivă și modelul interacțional sau interactiv al procesului de comunicare, în cadrul căruia există interacțiuni psihosociale, interlocutorii adoptă, alternativ, rolul de emițător și de receptor al mesajelor transmise (Potorac, 2012).

Procesul de comunicare interumană, în sensul cel mai general, presupune un ansamblu de demersuri în cadrul cărora se realizează schimburi interpersonale reciproce de informații, mesaje, semnificații, decizii, judecăți de valoare, stări afective și influențări, cu ajutorul componentelor/ elementelor repertoriilor comunicaționale proprii. Ca parte componentă a vieții psihice și sociale, comunicarea este indispensabilă pentru relațiile umane și poate avea caracteristici și nuanțe diverse, funcție de particularitățile contextelor comunicaționale. Astfel, **comunicarea educațională**, care se realizează în mediile educaționale instituționalizate și neinstituționalizate, nu se deosebește

fundamental de comunicarea general-umană, ci capătă nuanțe particulare, în funcție de finalitățile, formele, mijloacele și conținuturile specifice acestor medii.

Mediul educațional specific educației preșcolare și primare asigură un câmp comunicațional amplu și realizarea **comunicării didactice**, în cadrul căreia sunt împărtășite informații, idei, opinii, semnificații, sentimente, stări afective ș.a. și sunt astfel cultivate și generate noi cunoștințe, abilități și atitudini, ca premise ale viitoarelor competențe de comunicare/ comunicative. Acest schimb interpersonal sau transfer reprezintă esența procesului de comunicare, precum și a relațiilor de comunicare care se stabilesc între educator și educabili (Bocoș (coord.) et al., 2016). Această esență a fost prezentată într-o manieră clarificatoare de către profesorul Miron Ionescu (2011), mesajul principal fiind acela că procesul de învățământ este, prin excelență, un proces de comunicare complexă.

Astfel, într-o reprezentare foarte schematică, principalele două tipuri de comunicare didactică, cea dintre profesor și elev și cea dintre elev și profesor, pot fi modelate astfel:

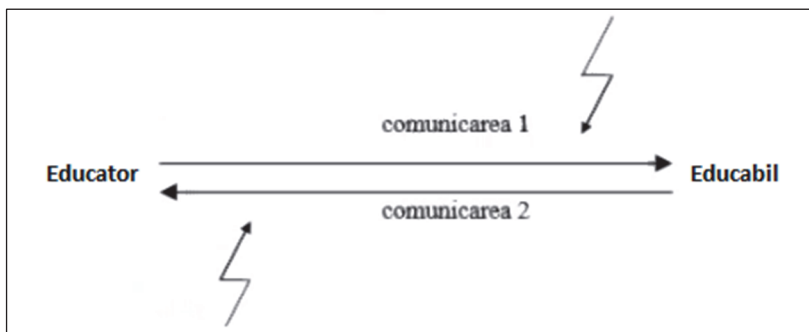


Figura 1. Modelul de comunicare educator - educabil

Comunicarea 1 = comunicarea educator - educabil (realizată în acțiunile de predare, evaluare, autoevaluare, reglare)

Comunicarea 2 = comunicarea educabil - educator (realizată în acțiunile de învățare, predare, evaluare, autoevaluare).

În **comunicarea 1**, educatorul este emițătorul mesajului (sursa), iar educabilul este receptorul (destinatarul) mesajelor transmise. Un exemplu de acțiune didactică în care se realizează acest tip de comunicare este predarea bazată pe povestirea educatoarei/ învățătoarei, al cărui instrument didactic este povestea, reglarea demersului didactic realizându-se prin conversația educatorului cu grupa de preșcolari/ clasa de elevi.

În **comunicarea 2**, educabilul este emițătorul de informații (sursa), iar educatorul este receptorul (destinatarul) mesajelor transmise. Un exemplu de acțiune didactică în care se realizează acest tip de comunicare este cea bazată pe repovestirea copiilor (care poate fi după (un șir de) ilustrații/ imagini/ planșe/ tablouri/ expuneri vizuale; după un plan verbal; după/ pe baza unui text citit sau liberă – a se vedea Volumul I). Și de această dată, instrumentul didactic este povestea, reglarea demersului didactic realizându-se prin conversația inițiată de educator cu copiii care au repovestit și cu întreaga grupă de preșcolari/ clasă de elevi.

În general, în comunicarea interumană, între emițător și receptor se situează *canalul de comunicare* sau *calea de comunicare*, ca și componentă structurală a schemei comunicării interumane. Pentru realizarea unei comunicări eficiente, este

necesar ca mesajul să fie transpus, cu ajutorul limbii și al limbajului, într-un cod (sistem de semne), care să fie, cel puțin în parte, comun emițătorului și receptorului (pentru a putea fi corect receptat și bine înțeles). De asemenea, mesajul poate să fie și afectiv, întrucât, orice relație interumană este marcată de afectivitate, care poate fi un factor favorizant sau frenator în atingerea obiectivelor comunicării. Practic, canalul de comunicare presupune atât existența unui canal fizic, cât și a unor conexiuni psihologice între emițător și receptor (Stan, 2010, p. 54).

O modelare mai sugestivă a comunicării educaționale/didactice dintre educator (profesor) și educabili (elevi, preșcolari, studenți), oferită de Meyer-Eppler, face apel la repertoriile comunicaționale ale educatorului (profesorului) și ale educabililor (elevilor, preșcolarilor, studenților). Repertoriul comunicațional reprezintă: „Ansamblul conceptelor, informațiilor, mesajelor, opiniilor, ideilor, semnelor și simbolurilor cu o anumită semnificație, al atitudinilor, judecăților de valoare, stărilor afective, regulilor de construire a mesajelor, operațiilor și acțiunilor mintale etc. de care dispune o persoană și pe care le poate vehicula în contextul procesului comunicării, fie în formă verbală, fie nonverbală sau paraverbală.” (Bocoș (coord.) et al., 2019, p. 297). „(...) posibilitățile decodării sunt condiționate de imaginile, noțiunile, ideile comune persoanelor care comunică. Dacă există diferențe importante între repertoriile emițătorului și receptorului, transmiterea informațiilor poate deveni imposibilă. Cu cât bagajul de informații este mai asemănător, cu atât mai ușor se pot înțelege doi interlocutori.” (Cosmovici, 1996, p. 174). În contexte educaționale, în promovarea relației de comunicare educator-educabil, este necesar să se aibă în

vedere faptul că repertoriul comunicațional al educabilului este mai restrâns decât al educatorului, dar există o parte comună a acestor repertorii. Comunicarea didactică este cu atât mai eficientă cu cât valoarea (pozitivă) a acestui repertoriu comun este mai mare.

„În procesul didactic, intersecția dintre repertoriul emițătorului (profesorul) și repertoriul receptorului (elevul) contribuie la o bună înțelegere a lecțiilor. Acest repertoriu comun este mic în primii ani de școală, dar crește odată cu avansarea în achiziționarea cunoștințelor. Este unul dintre factorii care demonstrează caracterul dinamic al procesului de învățare.” (Stan, 2010, pp. 57-58).

Adoptând modelarea preconizată de Meyer-Eppler, predarea și învățarea se pot analiza ca un mod particular de comunicare interumană.

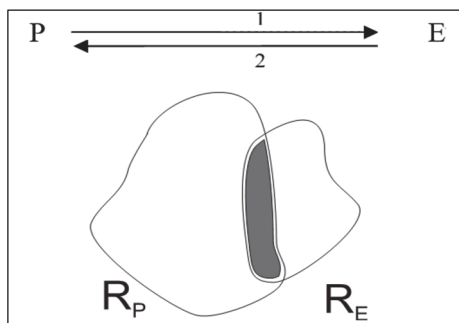


Figura 2. Modelul de comunicare interumană adaptare după Meyer-Eppler

unde:

R_P = repertoriul cognitiv și comportamental al profesorului

R_E = repertoriul cognitiv și comportamental al elevului

$R_P \cap R_E$ = intersecția mulțimilor, respectiv repertoriul comun al profesorului și al elevului.

Pe de o parte, existența unei părți comune a repertoriilor comunicaționale (respectiv a unor componente ale acestora, care, chiar dacă nu sunt identice, sunt cel puțin apropiate) face posibilă comunicarea profesor-elevi, mai exact transmiterea și asimilarea cunoștințelor. Dimensiunii cognitive a mesajului i se adaugă dimensiunea afectiv-atitudinală a acestuia, care sprijină suplimentar realizarea comunicării dintre educator și educabili.

Pe de altă parte, existența unei anumite disjunctii este exploatată din punct de vedere didactic în scopul antrenării educabililor în activitățile didactice și în scopul activizării lor. Însă, dacă repertoriul comunicațional comun este prea mic, nu se poate realiza o comunicare eficientă, iar educabilii vor recepționa cu dificultate mesajul, vor întâmpina dificultăți în decodificarea și înțelegerea acestuia, în asimilarea noului, în stabilirea de conexiuni sistemice cu vechile achiziții, înregistrând dificultăți de învățare. În situațiile în care repertoriul comunicațional comun este prea mare, există probabilitatea diminuării interesului pentru învățare, precum și a motivației elevilor pentru studiul obiectului de învățământ, al temei ș.a.m.d.

Măsura în care repertoriul comunicațional al educabililor este structurat și articulat, depinde de stadiul dezvoltării lor psihice, precum și de o serie de particularități individuale. Astfel, educatorii vor conștientiza necesitatea de a transpune mesajele educaționale într-un limbaj accesibil educabililor și de a le face compatibile cu sistemul operațiilor și acțiunilor mintale de care ei sunt capabili. De asemenea, educatorii vor conștientiza faptul că există diferențe interindividuale între educabili, din perspectiva proceselor comunicaționale. Astfel, același mesaj, aceleași date și informații, sunt decodificate,

prelucrate și asimilate diferit, în funcție de stadiul de dezvoltare a gândirii, de particularitățile psihice individuale.

Esența procesului de învățământ o constituie transmiterea de mesaje educaționale, care au atât o componentă semantică (ce poate fi codificată), cât și o componentă ectosemantică/ extrasemantică, aflată în relație de complementaritate cu cea semantică:

A) Mesajul semantic cuprinde sistemul de reprezentări, informații abstracte, noțiuni, în general exprimabile în abordări logice, prin implicarea gândirii.

B) Mesajul ectosemantic/ extrasemantic cuprinde componentele afectiv-emoționale, trăirile, atitudinile, relațiile interpersonale, gesturile etc., care pot fi transmise interpersonal și utilizate în receptarea și decodificarea mesajelor. Având în vedere co-existența mesajelor semantice și a celor ectosemantice, schema comunicării totale va cuprinde atât componenta și elementele semantice, cât și pe cele ectosemantice, ambele asigurând conținutul procesului educațional (vezi figura 3):

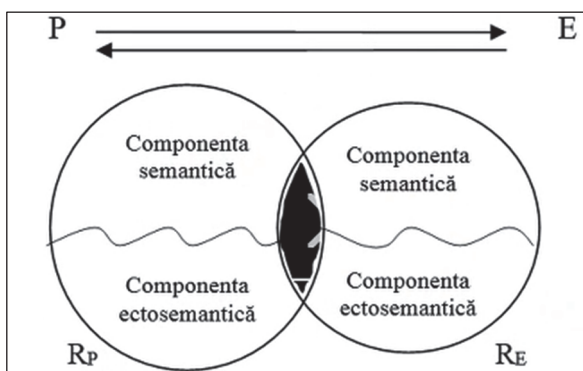


Figura 3. Modelarea comunicării interumane totale

În concluzie, desfășurarea procesului de învățământ implică realizarea unei comunicări interumane totale, complexe și eficiente. Aceasta presupune atât transmitere de mesaje educaționale semantice, codificate și codificabile, cât și mesaje necodificate, ectosemantice/ extrasemantice, adesea necodificabile, construite prin mijlocirea limbajului nonverbal/ neverbal și neconceptual, cu semnificație și eficiență pedagogică și comunicațională particulară. Acțiunile educaționale presupun transmiterea, în modalități complementare, de mesaje educaționale semantice și ectosemantice/ extrasemantice, articulate astfel încât să se vizeze atingerea finalităților educaționale urmărite.

Demersurile didactice se bazează pe comunicarea didactică totală, permanentă, dintre actorii educaționali implicați direct în aceste demersuri, astfel încât să se construiască o atmosferă educațională pozitivă, stenică, de laborator. Într-o astfel de atmosferă, educabilii sunt stimulați să se implice activ, interactiv și creativ în procesul de comunicare didactică, educatorul asigurând funcționalitatea acestuia, prevenind și înlăturând eventualele blocaje în cadrul interrelațiilor stabilite.

În educația preșcolară și primară, scopul major al comunicării didactice este atingerea finalităților educaționale, în acest sens fiind valorificate „conținuturi dezirabile în contextul procesului instructiv-educativ” (Cucoș, 2014, p. 385). Conținuturile selectate și structurate urmează să fie valorificate prin aplicare de **strategii didactice**. Definim strategia didactică drept un „sistem de metode, procedee, mijloace de învățământ și forme de organizare a activității didactice, integrate în viziune sistemică în structuri operaționale unitare și coerente,

care vizează construirea experiențelor de învățare, formarea de abilități, capacități și competențe și raționalizarea procesului instructiv-educativ.” (Bocoș (coord.) et al., 2019, p. 409).

Luând în considerare noile achiziții ale didacticii generale și ale teoriei și metodologiei curriculumului, putem afirma că, la nivel microeducațional, strategiile didactice se analizează din punct de vedere psihopedagogic și didactic, având în vedere următoarele elemente constitutive:

- tipurile de experiențe de învățare;
- stilurile de învățare solicitate sau alese;
- motivația pentru învățare;
- metodele și procedeele de instruire utilizate;
- mijloacele de învățământ propuse pentru a fi utilizate;
- organizarea conținuturilor curriculare/ instructiv-educative;
- configurația sarcinilor de învățare;
- metodele, tehnicile și probele de evaluare și autoevaluare gândite de profesor sau modalitățile de autoevaluare alese de educabili;
- formele de organizare a activității educabililor proiectate de profesor sau de educabili ș.a.

Între aceste elemente componente, sunt câteva esențiale, fiind prezente cu necesitate în demersurile de proiectare, realizare, evaluare, reglare și optimizare a activităților didactice:

- tipul de experiență de învățare;
- sistemul metodologic;
- sistemul mijloacelor de învățământ;
- forma/ formele de organizare a activității educabililor (Bocoș (coord.) et al., 2019, p. 409).

Conceptele pedagogice de comunicare didactică și strategie didactică sunt interdependente și se influențează reciproc, astfel încât stilul sau modul de comunicare al cadrului didactic va particulariza strategiile didactice întrebuințate de acesta, și invers. Guțu și Țurcanu (2016, p. 147) au analizat comparativ o serie de scheme de comunicare și de tipuri de strategii și au concluzionat că

„tipologia și structura comunicării poate determina tipologia strategiilor didactice prin identificarea modelului de interacțiune și prin conținutul mesajului [...] Mesajul în cadrul strategiilor didactice preia funcția de instrument didactic.”

În calitatea lor de instrumente didactice, adesea, mesajele se construiesc valorificându-se informații care sunt codificate și transmise prin intermediul cuvântului și al limbajului, situație în care vorbim despre **comunicare verbală**. Aceasta poate fi:

- orală (mesajele sunt transmise pe cale orală);
- scrisă (mesajele sunt transmise pe cale scrisă);
- electronică (mesajele sunt transmise pe cale electronică).

Comunicarea verbală este completată de **comunicarea nonverbală/ neverbală/ extrasemantică/ ectosemantică**, „în care informația transmisă reprezintă un sistem de elemente neverbale: trăiri, stări afective, reacții emoționale, experiențe personale, atitudini, aprecieri etc. Informația este necodificată logic, ea fiind codificată și transmisă prin limbaje neverbalizate: mișcări, orientarea spațială și postura corpului, gesturi, expresii faciale, mimică ș.a.” (Bocoș (coord.) et al., 2016, p. 238).

De asemenea, comunicarea verbală este sprijinită de **comunicarea paraverbală** – ce reprezintă o:

„Variantă a comunicării în care informația transmisă este necodificată logic, ci este codificată și transmisă prin sunete desemantizate, elemente vocale și prozodice, de paralimbaj – caracteristicile vocii, ale vorbirii și ale pronunției, viteza, tonul, volumul (tăria, intensitatea), inflexiunile vocii, accentuarea anumitor cuvinte, ritmul, fluența și debitul vorbirii, intonațiile, pauzele etc. (comportamentele extra-lingvistice).” (Bocoș (coord.) et al., 2016, p. 238).

Comunicarea verbală dintre cadrul didactic și elevi/preșcolari asigură substanța **predării**, care este înțeleasă ca un demers flexibil realizat de cadrul didactic, ce presupune inducerea, impulsionarea, organizarea, conducerea, încurajarea și promovarea activității și proceselor de învățare ale elevilor/preșcolarilor. Predarea fiind realizată preponderent prin intermediul comunicării verbale dintre cadru didactic și elevi/preșcolari, conținutul și metaconținutul discursului didactic vor fi determinate, în egală măsură, de strategia didactică prestabilită și de feedback-ul elevilor/preșcolarilor.

După criteriul gradului de dirijare a instruirii și învățării, pot fi identificate două tipuri de strategii didactice diametral opuse (între care există variante intermediare), cărora le corespund două posibile direcții de acțiune, respectiv două variante de comunicare didactică:

a) **strategii didactice prescriptive/ directive** și

b) **strategii didactice neprescriptive/ interactive** (Bocoș & Jucan, 2019).

Comunicarea verbală din varianta a) presupune o implicare accentuată a cadrului didactic, care realizează transmiterea mesajelor, abordarea riguroasă și metodică a conținuturilor curriculare, explicarea, clarificarea, interrelaționarea și articularea acestora, pentru ca ele să poată fi înțelese și integrate în sistemul cognitiv al elevilor/ preșcolarilor. Acesta este didacticianul care se ghidează după principiul general promovat încă de la începuturile didacticii moderne „arta de a-i învăța pe toți **toate**” (Comenius, 1657).

În varianta b), comunicarea verbală presupune o implicare mai discretă a dascălului și mai accentuată a elevilor/ preșcolarilor, cărora li se stârnește curiozitatea, dorința de cunoaștere constructivă și cu sens, manifestându-se atenție pentru dezvoltarea disponibilității lor de receptare a mesajelor și de implicare activă și interactivă în procesul comunicării. Acesta este pedagogul care nu răspunde pe deplin, ci lasă loc celor care învață să completeze demersul de cunoaștere, să confere semnificații celor spuse de el, iar fiecare explicație a lui deschide noi areale de cunoaștere pentru cei care învață. Acest din urmă caz constituie o „pedagogie a secretului” (Cucoș, 2014, p. 394) și presupune o măiestrie didactică de a insera sau de a lăsa puțin loc în comunicarea didactică pentru enigmă, mister, „tăcere” sau necunoscut, care trezesc uimirea, mirarea, motivația de a învăța și de a descoperi, **interactivitatea**. Această formă de comunicare didactică își are sorgintea în antichitate, prin metoda euristică a lui Socrate, a continuat în primele secole creștine prin studiul parabolilor biblice care deschid multiple variante de înțelegere și semnificare și putem considera că se

continuă în contemporaneitate prin strategiile didactice interactive.

Generic, prin modul de concepere a strategiilor didactice se materializează modalitățile de comunicare utilizate de cadrul didactic, care optează pentru diferite niveluri de implicare și activizare a educabililor, respectiv de dirijare a instruirii și învățării. Totodată, opțiunea pentru anumite stiluri de comunicare permite particularizarea operațională a strategiilor didactice utilizate.

CAPITOLUL II.

Valorificarea poveștilor în strategiile didactice

II.1. Povestea, povestirea și învățarea

Chiar dacă povestirea este o metodă didactică de comunicare orală **expozitivă** (vezi Volumul I), ea activează preșcolarii/ elevii și îi implică în mod direct într-o comunicare creativă, întrucât lasă loc interpretării mesajelor explicite și activităților de semnificare și descoperire, prin descoperirea sensurilor conotative sau prin mesajele implicite pe care le poate cuprinde (vezi figura 4).

Activitatea de povestire este una dintre activitățile care oferă cadrul adecvat de exersare a capacității de comunicare și astfel contribuie la educarea limbajului, stimulând imaginația și nevoia de cunoaștere și de afectivitate.

Adoptând o comunicare didactică care are la bază povestirea, cadrul didactic transmite mesaje educaționale, expunând conținutul povestirii, iar, ulterior, prin analizarea în comun a acestuia, educabilii decodifică aceste mesaje și identifică învățămintele.

Sensul și semnificațiile pe care cadrul didactic își propune să le transmită pot fi codificate prin felul în care sunt concepute elementele povestirii:

- personaje;
- situații de viață;
- reacții ale personajelor;
- acțiuni;
- elemente spațio-temporale etc.

Prin conținutul povestirii, educabilul poate fi introdus în mod imaginar în contexte de cunoaștere noi, inedite, în care sunt facilitate experiențe de cunoaștere, finalizate cu achiziții în planurile intelectual/ cognitiv, afectiv, social sau chiar psihomotoriu.

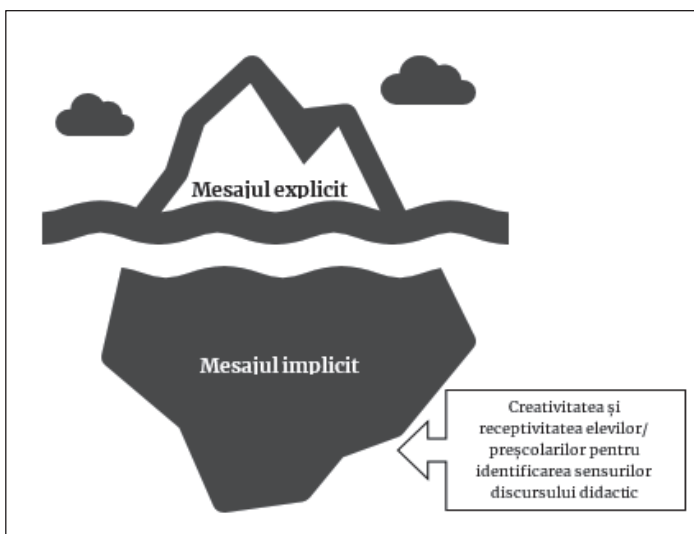


Figura 4. Comunicarea didactică bazată pe metoda povestirii

Povestirea răspunde nevoii de cunoaștere și de afectivitate a copiilor, stimulându-le gândirea, imaginația, creativitatea și limbajul, asigurându-le cadrul optim de comunicare didactică. Prin povestire, devine posibilă nu doar învățarea de tip cognitiv, ci și învățarea afectivă, învățarea socială, învățarea motrică.

II.2. Valențele formative și informative ale poveștilor

Povestirea ca metodă didactică poate avea diferite valențe metodice în funcție de momentul lecției, de contextul didactic în care este întrebuițată și în funcție de scopul comunicării didactice (influențarea cognitivă, etică și estetică a copiilor prin transmitere de norme și valori).

Vom exemplifica, în cele ce urmează, câteva modalități de valorificare a poveștilor în activitatea didactică, precum și modalități de integrare a acestora în strategiile didactice.

Valorificarea poveștilor în contexte didactice se înscrie în orientările educaționale actuale, care promovează:

- ideea că este necesară o focalizare accentuată asupra dimensiunii și structurii emoționale a vieții preșcolarului și școlarului;
- coerența curriculară, prin realizare de „treceri” firești de la nivelul învățământului preșcolar la cel al învățământului primar, astfel încât să fie sprijinită tranziția de la grădiniță la școală, adaptarea și integrarea școlară a preșcolarilor.

Astfel, povestea poate fi ușor combinată cu exerciții de imaginație și de creativitate ale preșcolarilor și școlarilor mici,

care solicită implicarea deplină a acestora, precum și punerea în relație și în co-acțiune a domeniilor emoțional, cognitiv și psihomotric.

Valențele formative ale demersului didactic de valorificare educațională integrată a poveștilor, prin realizarea de influențări educaționale corespunzătoare educației socio-emoționale, educației artistice, educației estetice, educației cognitive și educației psihomotrice, ar putea fi sintetizate astfel:

- *Perspectiva caracterului general al activităților didactice realizate*

Poveștile combinate cu analizele realizate, cu judecățile de valoare, cu exercițiile de simulare și de creativitate care se pot realiza pe baza lor, creează premisele ca preșcolarii și școlarii mici să își exprime liber „eul” cognitiv, afectiv-motivațional și volitiv-caracterial. Spiritul în care se organizează și se realizează activitățile didactice bazate pe povești, poate fi unul modern, ele având caracter atrăgător, activizant, aplicativ și productiv-creativ.

- *Perspectiva rolurilor profesionale ale cadrelor didactice*

În relația lor cu preșcolarii și cu școlarii mici, cadrele didactice dețin roluri profesionale de facilitatori care supraveghează acțiunile copiilor, stimulându-i să se exprime oral, în scris sau artistic în mod liber, deschis, necenzurat și încurajându-i în permanență să nu se simtă îngrădiți. Îndeosebi în exprimarea artistică, este necesar ca educabilii să conștientizeze că nu există păreri, opinii, viziuni și produse ale

activității corecte sau greșite. Cel mai important este activismul copiilor, entuziasmul lor și dorința lor comună de a experiența, de a cunoaște, de a înțelege și de a se dezvolta din punct de vedere personal. Acest lucru nu presupune doar asimilare de noi cunoștințe, ci și implicare afectivă, managementul emoțiilor și, totodată, realizarea de activități practice, motrice.

- *Povestea – mijloc de influențare informativă a educabililor*

Poveștile constituie un „canal” de transmitere (de către educator) de noi cunoștințe, cu diferite grade de structurare, în vederea însușirii/ asimilării lor de către educabili. Secvențele didactice bazate pe valorificarea poveștilor pentru transmitere de cunoștințe se subordonează paradigmei centrării instruirii pe educabil, pe dezvoltarea de ansamblu a personalității lui, și nu pe conținuturile poveștii. Astfel, educabilul nu are un rol pasiv în procesul cunoașterii, ci, dimpotrivă, un rol activ, el fiind partener al educatorului în demersurile instructiv-educative. Poveștile sunt selectate astfel încât conținuturile lor să respecte cerințele și nevoile educaționale ale educabililor, realizându-se un real schimb ideatic între educator și educabili, un dialog, un prilej de reflecție individuală și colectivă, de chestionare, de problematizare și de descoperire, în care accentul cade pe înțelegerea și pe aplicarea cunoștințelor, nu doar pe înmagazinarea lor, ajungându-se, ulterior la alte niveluri ale finalităților educaționale: analiza, sinteza și evaluarea.

- *Povestea – mijloc de influențare formativă a educabililor*

Poveștile constituie un instrument cu ajutorul căruia se pot genera influențe educaționale de tip formativ, referitoare, îndeosebi, la:

- dezvoltarea gândirii, imaginației, creativității, limbajului preșcolarilor și a școlarilor mici;
- încurajarea atitudinilor deschise, pozitive și constructive ale preșcolarilor și ale școlarilor mici;
- pregătirea preșcolarilor pentru un nou nivel de școlarizare;
- promovarea de valori, cum sunt: adevărul, curajul, prietenia, empatia, grija față de celălalt, prietenia, acceptarea, toleranța, bunătatea, iubirea, grija față de mediu;
- acceptarea și promovarea normelor morale.

- *Povestea – mijloc de dezvoltare a limbajului educabililor*

Activitățile de povestire oferă multiple prilejuri favorabile de îmbogățire a vocabularului activ al educabililor prin asimilare de noi cuvinte, urmată de memorarea lor, de activarea, articularea și utilizarea lor în diverse situații de învățare, în adaptarea schemelor de cunoaștere a lumii. Noile cunoștințe pot fi utilizate de educabili atât în contexte similare celor în care le-au însușit, cât și în contexte diferite. Operarea cu noile cuvinte și sintagme însușite de către educabili reprezintă un indicator al dezvoltării limbajului sub aspect lexico-semantic, respectiv îmbogățirea vocabularului, căci „limbajul formează și modelează cadrul în care experiența urmează a fi integrată” (Cucoș, 2014, p. 391).

Prin ascultarea poveștilor, prin citirea lor, prin reproducerea lor și prin crearea lor, copiii învață și folosesc expresii ale limbii literare, își îmbogățesc bagajul lexical, se exprimă într-un mod mai nuanțat și mai bogat.

Povestirile educatoarei contribuie totodată la familiarizarea copiilor cu structura limbii, cu bogăția și expresivitatea ei. Copiii își însușesc cuvinte și expresii noi, plastice, construcții ritmate și rimate, zicale, proverbe și structuri gramaticale corecte. Povestirile au valoare formativ-educativă, contribuind la formarea unor trăsături etice și morale. Copiii își aleg modele de comportament și de viață, cunosc întrucipările adevărului și minciunii, ale binelui și ale răului.

Prin intermediul povestirilor expuse de către educatoare, copiii sunt familiarizați cu structura limbii române, cu bogăția formelor sale gramaticale, cu frumusețea și expresivitatea limbajului, ceea ce contribuie la dezvoltarea vorbirii și a gândirii lor.

În cadrul activităților de povestire se exersează vorbirea copiilor, se formează deprinderea de a povesti independent, ceea ce contribuie la mărirea posibilităților de exprimare corectă, coerentă și expresivă.

- *Perspectiva conceperii și valorificării poveștii* ca pretext pentru interacțiuni în diferitele contexte didactice:
 - interacțiunea copiilor cu sinele lor intern, pentru comunicare intrapersonală, în limbaj intern, asigurarea activismului individual;

- interacțiunea copiilor cu colegii, pentru comunicare interpersonală, pentru punere de întrebări, dialoguri, schimburi de păreri și opinii etc.;
- interacțiunea copiilor cu personajele poveștii și cu conținutul întregii povești.

● *Povestea – mijloc de dezvoltare psihosocială*

Povestea are meritul de a dezvălui natura interioară a copilului și de a sprijini cunoașterea individualității acestuia în contexte sociale. Mai mult, prin intermediul poveștilor se contribuie semnificativ la cultivarea facultăților psihice ale copilului, asigurându-se:

- disciplinarea atenției copilului;
- îmbogățirea reprezentărilor copilului;
- exersarea memoriei;
- cultivarea judecății logice (îndeosebi prin argumentarea rațională a diverselor acțiuni, demersuri, situații, evenimente etc. întâlnite în cadrul poveștilor);
- stimularea judecăților analogice (îndeosebi prin efectuarea de comparații sugestive cu elemente din realitatea imediată) ș.a.

Din perspectivă socială, în activitățile didactice bazate pe povești, educabilii stabilesc interacțiuni și relații sociale cu colegii, fiind implicați nu doar individual, ci și în mod colectiv în decodificarea și valorificarea mesajelor poveștilor. Empatizarea copiilor cu personajele pozitive din povești, îi ajută să realizeze legături cu situații, evenimente și procese dezirabile din viața reală și să identifice soluții adecvate,

promovând comportamente dezirabile. Astfel, copiii își cultivă respectul față de semenii, față de adulți și față de vârstnici, își dezvoltă sentimente cum ar fi empatia, solidaritatea, toleranța, compasiunea, mila ș.a.; își dezvoltă curajul, determinarea, perseverența, încrederea în sine; își educă voința, reziliența etc.

- *Povestea – mijloc de dezvoltare a gustului pentru lectură*

Gustul pentru lectură se formează timpuriu, încă din grădiniță, în bună măsură, noile informații fiind transmise prin intermediul povestirilor, care fac trecerea de la lumea fantasticului la lumea reală. Audierea acestor povești și povestiri, îi introduce pe copii într-o lume fascinantă, contribuie la creșterea dorinței lor de a lectura și la stimularea gustului lor pentru lectură și pentru frumos.

- *Povestea – mijloc de dezvoltare a gustului pentru frumos*

Valoarea estetică a povestirilor este cu atât mai mare cu cât reflectă și exprimă frumusețea morală a oamenilor și a comportamentelor lor, care se subordonează unor idealuri estetice și educative.

În general, povestirile influențează în mod indirect și dezvoltarea sentimentelor estetice, precum și estetica modului de comportare al copiilor, contribuie la lărgirea orizontului de cunoaștere prin multitudinea de aspecte din ambianța înconjurătoare, la care fac apel. În procesul ascultării unei povestiri este antrenată în mare măsură activitatea psihică a copilului. Copilul urmărește cu atenție datele povestirii, le judecă inclusiv din punct de vedere estetic, memorează,

compară, analizează diferite situații, stabilește pe plan mintal unele relații fapte, însușiri ale personajelor. Astfel, este antrenată și gândirea copilului, devenind capabil de a înțelege faptele, gândurile și sentimentele personajelor, măsura în care acestea răspund principiilor și normelor estetice.

- *Povestea – modalitate de captare a atenției*

Povestirea poate fi un pretext, o modalitate de captare a atenției preșcolarilor/ elevilor, de trezire a interesului acestora pentru tema care va fi abordată și pentru implicarea lor în procesul instructiv-educativ. Cadrul didactic poate să introducă subiectul unei activități didactice/ lecții sau o unitate de învățare, printr-o activitate de povestire. Cu ajutorul imaginației, copiii pătrund într-o dimensiune de cunoaștere nouă și atractivă, „părăsesc” spațiul cunoscut al sălii de clasă/ grupei și intră într-o nouă lume – cea a poveștilor. Ei sunt sprijiniți în realizarea de analogii și în crearea de punți de legătură între noile informații dobândite din poveste și cunoștințe deja deținute, între spațiul imaginar și realitate. Printr-o aparent simplă activitate introductivă bazată pe povestire, cadrul didactic activează multiple procese cognitive în rândul celor care învață: imaginația, creativitatea, memoria narativă, atenția, gândirea.

- *Povestea – mijloc de fixare a cunoștințelor*

Diferitele variante ale poveștii pot fi valorificate la finalul activităților didactice/ lecțiilor, pentru fixarea cunoștințelor, respectiv pentru întipărirea/ imprimarea achizițiilor în memoria de scurtă durată a educabililor.

Achizițiile sunt întipărite în memoria de lungă durată prin realizare de clarificări, discriminări, repetiții, explicații, exerciții, legături logice etc., în activități special destinate, care vizează conținuturi mai ample. Încărcătura emoțională specifică poveștilor și emoțiile resimțite de copii atunci când ascultă o poveste/ narațiune pot contribui la fixarea mesajului acesteia în memoria de lungă durată.

- *Povestea – mijloc de evaluare a cunoștințelor*

Variantele poveștilor care presupun din partea educabililor investiție de creativitate (sunt create de ei) sau repovestire, pot reprezenta o formă de evaluare didactică a achizițiilor lor. În acest sens, educabililor li se pot solicita: date, legături între date, semnificații ale cuvintelor, identificarea și caracterizarea personajelor, descrierea anumitor situații, explicații, argumentări, învățăminte, interpretarea moralei ș.a.

- *Povestea – mijloc de „vindecare”*

Unele povești, special create, numite povești terapeutice, pot avea și o funcție cathartică sau tămăduitoare, fiind utilizate în special în situații particulare, dificile din punct de vedere afectiv. Poveștile terapeutice sunt menite a-i oferi copilului o alinare sufletească, un confort psihic, o stare de bine, ele putând fi considerate „vindecătoare” pentru problema specifică a copilului.

„Rolul poveștilor terapeutice este de a pune persoana căreia i se adresează în contact cu nevoile, dorințele, problemele sale. În momentul în care se întâmplă acest lucru, persoana procesează

informațiile, interiorizează povestea, se identifică cu personajul ei, trăiește experiențe pozitive și găsește soluții posibile la problemele sale.” (Bocoș (coord.) et al., 2019, pp. 112-113).

- *Povestea – mijloc de creștere a rezilienței educabililor*

În poveste totul este posibil. Ea plasează educabilul într-o zonă sigură și securizantă pentru reflecție personală, pentru identificare de soluții pentru anumite probleme dificile și critice. Ea le oferă un spațiu de construcție a unei noi perspective asupra unei neclarități sau incertitudini, asupra unui obstacol cognitiv sau asupra unui pericol la care este expus. În acest fel, prin poveste, cadrul didactic poate dezvolta abilitatea de a crea, de a construi o soluție pe baza elementelor incluse în poveste, a mesajelor și învățămintelor desprinse. De aici reiese unul dintre rolurile formative ale poveștii, care devine o alternativă pentru analizarea și soluționarea dificultăților și provocărilor vieții reale, oferind un spațiu imaginar în care acestea ar putea fi rezolvate. Într-o poveste mereu există o cale către restabilirea dreptății, a echilibrului și a binelui generalizat. Provocarea elevului va fi de a face analogie între situațiile din poveste și situațiile din viața reală și de a transfera soluțiile din spațiul imaginar în spațiul real. Încurajarea unor astfel de comportamente ale educabililor contribuie la construcția și la promovarea unei atitudini reziliente în rândul acestora.

- *Povestea – mijloc de aplanare a conflictului interpersonal*

Alte demersuri în care se pot valorifica poveștile sunt gestionarea conflictelor dintre elevi și prevenirea bullyingului.

Având caracter atractiv pentru educabili, elemente moralizatoare, personaje preferate (copiii identificându-se, adesea, cu personajul preferat) sau eroi care, fiind capabili să facă față situațiilor conflictuale, oferă modele de urmat pentru rezolvarea conflictelor din viața reală și pentru formarea de atitudini antibullying.

Din perspectivă metodică, povestirea poate fi întrebuințată ca o modalitate de aplanare a conflictului sau de detensionare și detașare psihică și emoțională a celor aflați în conflict, promovând comportamente sociale dezirabile.

CAPITOLUL III.

Analize ale curriculumului pentru învățământul primar și preșcolar din perspectiva povestirii

Din punctul de vedere al normativității didactice, metoda povestirii poate fi facil integrată în procesul de aplicare a curriculumului pentru învățământul primar și preșcolar.

În *„Curriculum pentru Educația Timpurie – 2019”* povestirea este amintită în repetate rânduri. În primul rând, aceasta reprezintă un „mijloc de realizare a activităților pe domenii experiențiale (ADE)”. Chiar dacă ea este asociată, cu predilecție, cu Domeniul Limbă și Comunicare (DLC) și cu Domeniul Om și Societate (DOS), poate fi utilizată ca metodă didactică și în activitățile integrate cu alte domenii experiențiale, după cum este exemplificat și în documentul curricular amintit.

Analizând din perspectiva finalităților educaționale urmărite la nivel preșcolar, se identifică următorul comportament al preșcolarilor:

Comportamentul 1.1. privind receptivitatea preșcolarului:

„Ascultă povești și povestiri scurte, participă la jocuri/ cântece/ poezii însoțite, inițial, de gesturi (comunicare receptivă)”.

Totodată, în *Fișa pentru aprecierea progresului individual al copilului, înainte de intrarea în învățământul primar* – instrument pentru monitorizarea și aprecierea stadiului de dezvoltare a copilului la intrarea în grădiniță, prezentat în Anexa nr. 3 a Curriculumului pentru educație timpurie (2019), este prevăzut următorul indicator comportamental:

„Povestește un eveniment sau o poveste cunoscută, respectând succesiunea evenimentelor”.

Prin urmare, educatorul/ educatoarea va prezenta un interes permanent pentru formarea comportamentelor de receptare a povestirii și de povestire sau repovestire în rândul preșcolarilor.

Metoda povestirii reprezintă, așadar, o parte a strategiei didactice de a susține și stimula dezvoltarea limbajului preșcolarilor și de a promova o comunicare educațională totală, complexă.

Momentul poveștilor, statuat ca moment obligatoriu, de 10-15 minute/ zi reprezintă o oportunitate pentru utilizarea povestirii ca parte a strategiei de comunicare didactică:

„**Lectura** rămâne una dintre cele mai intense, mai educative și mai răspândite activități. Cu cât apropierea copilului de carte se face mai devreme, cu atât mai importante și mai durabile sunt efectele ei în domeniul limbajului, al comunicării, precum și în cel al comportamentului și al socializării. În acest context, pentru a potența efectul demersurilor inițiate, încă din 2002, în cadrul proiectului național *Să citim pentru mileniul III*, se statuează, ca moment obligatoriu, de 10-15 minute/ zi, **Momentul poveștilor**. Educatoarea are libertatea de a plasa acest moment în programul

zilnic al copiilor, în funcție de modul în care își gândește derularea activităților din zi, în funcție de temele abordate, de disponibilitatea copiilor etc., respectiv: fie la *Întâlnirea de dimineață*, fie ca moment de tranziție, fie la sfârșitul zilei sau a primei părți a zilei - înainte de masă, înainte de somn, înainte de plecarea acasă etc. Această activitate nu se va opri doar lectura unui text și la câteva întrebări și răspunsuri pe marginea acestuia, ci poate conține, chiar dacă în momente/ etape/ zile diferite, și redarea conținutului textului citit, ca un exercițiu eficient de exprimare și comunicare, în care face dovada înțelegerii textului și unde copilul ordonează și formulează propoziții, operații în care antrenează și gândirea.” (Curriculumul pentru educație timpurie, 2019, p. 12).

În *„Programa școlară pentru disciplina COMUNICARE ÎN LIMBA ROMÂNĂ - Clasa pregătitoare, clasa I și clasa a II-a”* și *„Programa școlară pentru disciplina LIMBA ȘI LITERATURA ROMÂNĂ - Clasele a III-a – a IV-a”* cuvântul povestire cu derivatele sale (poveste, a povesti etc.) sunt menționați în total de 107 ori. De aici deducem importanța acesteia pentru învățământul primar, precum și necesitatea introducerii frecvente a povestirii în comunicarea didactică.

Cele patru competențe generale vizate în toți cei cinci ani ai ciclului primar de studii fac trimitere la capacitatea elevului de a *recepta* și de a *exprima* mesaje orale și scrise. Abordând o strategie didactică bazată pe metoda povestirii, cadrul didactic dezvoltă, în primul rând, competența de receptare a mesajului oral, prin provocarea elevului de a extrage mesajul, de a descoperi înțelesul și semnificațiile narațiunii, după cum am descris anterior. Această abilitate va putea fi apoi transferată și

pentru receptarea mesajelor scrise, unde povestirea poate fi complementară lecturii explicative. În ceea ce privește exprimarea mesajelor scrise și orale, activitățile de povestire și repovestire realizate de către elevi sunt sugerate în repetate rânduri în cele două programe, ca sugestii metodologice pentru proiectarea și desfășurarea activităților didactice.

Așadar, se recomandă ca practicienii din învățământul primar și preșcolar să abordeze cât mai frecvent strategii de comunicare didactică bazate pe metoda povestirii, ținând cont de valențele formative și informative ale povestirii. Avantajele utilizării metodei povestirii sunt recunoscute de către specialiști, decidenți și practicieni din domeniul educației, fiind o metodă promovată în curriculumul național românesc, precum și la nivel internațional, prin promovarea modelelor curriculare alternative, precum *storytelling-based curriculum* (Cooper, 2005).

CAPITOLUL IV.
Exemplificări, contextualizări
și analize didactice

POVESTEA ALUNEI URIAȘE

Larisa-Ioana TRIPON

- **Tipul poveștii:** științifico-fantastică.
- **Clasele la care se recomandă:** a III-a și a IV-a.
- **Valori promovate:** acceptarea celuilalt, ascultarea activă și interactivă, înțelegerea celuilalt, toleranța, empatia, prietenia, amabilitatea, iertarea.
- **Obiective educaționale propuse:**
 - O₁ – Conștientizarea de către elevi a importanței acceptării și înțelegerii persoanelor cu care interacționează, indiferent de diferențele interindividuale
 - O₂ – Adoptarea de către elevi a unor comportamente dezirabile, prosoziale, bazate pe acceptare, toleranță, ascultarea și înțelegerea celuilalt, ajutor reciproc.
 - O₃ – Diferențierea de către elevi a comportamentelor prosoziale de cele antisociale.
- **Tema centrală a poveștii:** diversitate și echitate.
- **Subiectul poveștii:**

Într-o pădure, trăia o veveriță pe nume Vivi. Aceasta culegea, zilnic, alune gustoase. Într-o zi, a găsit într-un tufiș o alună uriașă, pe care a dus-o acasă. După ce s-a trezit, a constatat că aluna dispăruse. Vivi a pornit pe urmele hoțului și a avut succes. Urmele îi aparțineau unui omuleț de culoare verde, însă acesta

nu era un hoț. Aluna uriașă era, de fapt, un ou, din care a ieșit acest omuleț.

- **Textul poveștii:**

A fost odată ca niciodată, o veveriță pe nume Vivi. Vivi era cea mai sprintenă și mai harnică veveriță din pădure. Ea locuia într-un copac atât de mare, încât aveai impresia că atinge norii. În fiecare zi, după ce se trezea și își pieptăna blănița, Vivi mergea să culeagă alune. Îi plăceau foarte mult alunele.

Era o dimineață ca oricare alta, Vivi s-a trezit și s-a pregătit să meargă în pădure să culeagă alune. Se folosea de un coșuleț care avea o fundiță roșie și care fusese împletit de către bunica sa, bunicuța Roza, cum îi spunea Vivi.

Ea nici nu bănuia căte peripeții avea să trăiască în această zi.

Ajunsa la tulpina unui alun, culese ea ce culese, când dintr-odată s-a împiedicat de o piatră și a căzut. Alunele s-au împrăștiat peste tot și coșulețul s-a rostogolit în tufiș.

Vivi se îndreaptă spre tufiș pentru a-și căuta coșulețul. În tufiș, a găsit ceva cu totul straniu, o alună, însă nu era o alună obișnuită, era o alună uriașă. Vivi se uită, uimită, la ceea ce găsisese și se gândi să ducă aluna în vizuina sa. Nu avea de gând să o mănânce, voia să o țină drept trofeu. Nu a mai găsit nimeni o alună atât de mare!

După un timp, Vivi a ajuns la vizuină. Era obosită, deoarece aluna a fost nespus de grea și a trebuit să o rostogolească până acasă. Vivi s-a pus la somn preț de câteva ore. După ce s-a trezit, a observat că aluna dispăruse. Cineva i-a furat aluna, se gândi ea. Hoțul a spart coaja alunei și a lăsat-o acolo. Dar de ce ar fura cineva o alună și i-ar lăsa coaja? se întrebă ea.

Fiind hotărâtă să găsească hoțul, cu orice preț, Vivi a început să cerceteze. A observat că în vizuina sa erau niște urme. Inițial, ea s-a gândit că acele urme le-ar fi lăsat un melc, însă era o mângă

verde și urme de degete, iar, după cum prea bine știm, melcii nu au degete, nu-i așa copii?

Vivi a pornit pe urmele hoțului. După ce merse puțin, a observat că urmele duc spre râu și se opresc brusc. Hoțul a intrat în apă, probabil a vrut să facă o baie. Ea s-a ascuns în spatele unui tufiș și a așteptat, în liniște, ca hoțul să iasă din apă și să îl ia la întrebări.

După o lungă așteptare, Vivi a văzut că cineva se îndreaptă înspre mal. Doamne! Ce ființă o mai fi și asta? se gândi ea. Din apă, a ieșit o mică ființă, ce semăna cu un omuleț de culoare verde.

– Hei! Stai pe loc! strigă Vivi. Omulețul se uită speriat spre ea. Cine ești și de ce mi-ai furat aluna?

– Eu sunt Zuni. Ce-i aia o alună? o întrebă curios Zuni.

– O alună este ceva ce crește în copac și se mănâncă. Ce viețuitoare ești tu? Nu am întâlnit până acum pe nimeni ca tine în pădure!

– Nu știu, răspunse Zuni. Azi m-am născut, nu știu nimic despre mine.

– Păi ... Unde te-ai născut? îl întrebă Vivi.

– M-am trezit într-un copac. Am spart coaja și am venit să îmi caut de mâncare. Crezi că aș putea mânca și eu o alună? Sau mai multe?

– Coaja? Stai așa ... Aluna din vizuina mea era de fapt un ou? Eu, eu, eu ... credeam că e o alună uriașă. Te-am acuzat pe nedrept. Îmi cer scuze, îi spuse Vivi stânjenită.

– Nu-i nimic! Nu aveai de unde să știi. Acum pot mânca o alună?

– Desigur! Vino! Am să îți arăt eu unde găsești cele mai bune alune din pădure. Apropo, eu sunt Vivi.

– Mă bucur să te cunosc, Vivi! Cred că o să fim foarte buni prieteni, îi spuse vesel Zuni.

Ei bine, copii, așa a și fost. Vivi și Zuni au devenit cei mai buni prieteni. Faptul că erau diferiți i-a unit și mai mult. Vivi era foarte fericită că avea un prieten de culoare verde. Ea l-a învățat să se cațere în copaci, să culeagă alune și multe alte lucruri interesante. Zuni s-a integrat repede și și-a făcut mulți prieteni. A descoperit ce mult îi place natura, dar, mai ales, ce mult îi plac alunele!

- **Discipline de studiu integrate:** Limba și literatura română; Educație civică.
- **Disciplina de studiu în cadrul căreia poate fi valorificată:** Educație civică, Educație prin teatru.
- **Situații de învățare în care poate fi valorificat textul:**

★ *Varianta 1:*

Citirea textului și analiza acestuia (cuvinte necunoscute, părți de vorbire, valori prezentate, trăsături ale personajelor, conceptele de diversitate, diferențe dintre oameni, șanse egale etc.).

★ *Varianta 2:*

Exprimarea/ argumentarea de către elevi a preferinței pentru adoptarea unui anumit comportament într-o situație similară celei din textul dat (răspunzând la întrebarea „Ce faci dacă ...?”). Ulterior, se realizează autoevaluarea comportamentului propriu (răspunzând la întrebarea: „Am procedat bine?”)

★ *Varianta 3:*

Conceperea de către elevi a unui alt final pentru textul dat.

- **Tipul de personaje:**
 - nonumane personificate: veverița Vivi, omulețul verde.

- **Personaje pozitive:** amândouă personajele sunt pozitive, deși, la început, Vivi credea că Zuni i-a furat aluna.
- **Mesajul/ morala poveștii:**

Mesajul central al poveștii este că pentru a avea un proces eficient de comunicare interumană, în primul rând este necesar să cunoaștem persoanele cu care comunicăm și să le ascultăm povestea/ varianta. Este greșit să acuzăm sau să judecăm pe nedrept o persoană și să o etichetăm în vreun fel, dacă nu-i cunoaștem povestea. De asemenea, într-o prietenie, nu contează aspectul fizic, ci calitățile și sufletul persoanei de lângă noi și felul în care rezonăm și comunicăm afectiv.

MARINARUL SIMSALA

Mariana MĂRGINEAN

Patricia-Paula MÎNZAT

- **Tipul poveștii:** de aventură.
- **Clasele la care se recomandă:** clasa I și a II-a.
- **Valori promovate:** prietenia, bunătatea, curajul, empatia, devotamentul, generozitatea.
- **Obiective educaționale:**
 - O₁ – Promovarea unor atitudini empatice, prosociale, de întraajutorare/ de ajutor reciproc în relație cu semenii care se află în situații dificile.
 - O₂ – Conștientizarea în rândul elevilor a faptului că prin comportamentele, conduitele și acțiunile noastre, ne dezvăluim trăsăturile de personalitate, personalitatea, credințele și intențiile proprii.
- **Tema centrală a poveștii:** Întraajutorarea.
- **Subiectul poveștii:**

Aflat într-o călătorie pe mare, marinarul Simsala străbate mările alături de câțiva camarazi de drum, cu care s-a împrietenit în urma ajutorului oferit lor, în situațiile în care aceștia aveau mare nevoie. La rândul lui, Simsala va fi salvat dintr-o dificultate neprevăzută, care se va întâmpla pe mare, iar astfel, faptele bune săvârșite de el anterior, îi vor fi răsplătite.

- **Textul poveștii:**

Odată cu lăsarea serii, poveștile așteaptă să fie ascultate, să pătrundă în case și să prindă viață în imaginația copiilor, purtându-i parcă pe aripile creației.

La fel ca de fiecare dată, Ștefănel este tare nerăbdător să asculte o nouă poveste spusă de către bunica sa.

Rareori se întâmplă ca aceasta să uite să-i spună vreo poveste de noapte bună, dar mai ales, să nu îl surprindă cu cele mai frumoase întâmplări. Așadar, băiețelul se așază liniștit pe pat și așteaptă cu luare-aminte să descopere alte lumi, doar de bunica știute.

– Bunico, ce poveste mi-ai pregătit pentru seara aceasta?

– Dragul meu Ștefănel, pentru că ai fost foarte cuminte și harnic zilele acestea, o să-ți spun o poveste tare dragă mie, care, cu siguranță, te va captiva, iar personajele ei îți vor rămâne întipărite în minte mult timp de acum încolo. Trebuie doar să mă ascuți cu atenție, iar astfel, vei descoperi cât de interesantă este această poveste din care ai foarte multe lucruri bune de învățat.

– Abia aștept, bunicuțo! Toate poveștile spuse de tine sunt minunate!

Ei bine, demult, când tu nici nu existai, se auzeau povești peste tot despre un marinar care cutreiera toate mările și oceanele lumii și căruia i s-a dus vestea ca fiind cel mai blând și iscusit marinar. Era cunoscut sub numele de Simsala și străbătea în lung și în lat mările cu vaporul lui. Acest bărbat era tare descurcăreț și mereu dornic de noi aventuri pe mare.

El spunea că locul unde se simte cel mai liber și fericit este marea și, tocmai de aceea, și-a ales să practice această meserie minunată. Ce se mai știa despre marinarul Simsala era faptul că acesta era o persoană extrem de miloasă, care sărea în ajutorul tuturor celor care se aflau vreodată în vreo primejdie.

Așadar, într-o zi, pe când se afla la cârma vasului său, marinarul observă că se întâmplă ceva neobișnuit în larg. Curios din fire, Simsala se apropie și zări un pui de balenă prins în mrejele unei plase lăsate de pescarii neglijenți. Fără să stea prea mult pe gânduri, își face în minte un plan rapid de salvare a puiului și îl scapă pe acesta din capcana în care tocmai fusese prins.

După această faptă bună săvârșită de către marinar, în semn de recunoștință, puiul de balenă îi promite acestuia că îl va însoți în toată călătoria lui pe mare și că îi va fi un prieten de nădejde, ba mai mult, că îl va ajuta dacă va avea vreodată nevoie.

Într-o altă zi, înaintând în larg, pe cârma vasului său se așează un pescăruș. Acesta se îndreptă spre marinar, dorindu-și parcă să se facă remarcat. Simsala, văzându-l, îi oferi pescărușului câteva firimituri de pâine să mănânce. Marinarul era tare bucuros pentru fiecare vizitator pe care îl avea pe vasul lui, iar pentru faptul că l-a hrănit pe acel pescăruș, acesta a rămas cu el pe vapor, devenind camarazi de drum, iar astfel câștigându-și încă un prieten.

După zile și nopți întregi de naufragiat pe marea cea lină, seara își făcea simțită prezența și, deodată cu ea, din zare se auzea un sunet nou, dar totodată captivant pentru Simsala. Așadar, fiind atrași de sunetul melodios ce se auzea din depărtări, cei trei prieteni decid să se îndrepte într-acolo, mânați fiind de curiozitatea de-a ști de unde provenea acel sunet aparte.

Apropiindu-se din ce în ce mai mult, marinarul observă că atmosfera din jur devenea tot mai apăsătoare și că natura se părea că prevestește o întâmplare nedorită ... Se pare că, într-adevăr, aceștia erau puși în fața unei situații neprevăzute: o furtună își făcea tot mai simțită prezența. Cerul era din ce în ce mai întunecat, vântul sufla cu putere, iar valurile se năpusteau asupra lor, parcă înghițindu-i.

Năprasnicele valuri nu mai puteau fi controlate de către marinar, iar acesta încerca din răputeri să izbutească să țină vaporul pe linia de plutire. Cu toate că Simsala era un marinar cu experiență, furtuna era prea puternică pentru a-i face față. În clipa următoare, bărbatul nu mai deținea controlul asupra vaporului, iar pericolul era unul evident.

Fără a mai putea salva în vreun fel situația, Simsala constata că vaporul începea să se scufunde din ce în ce mai adânc, și el, odată cu vaporul ...

Fiind martor la această întâmplare, puiul de balenă sări în ajutorul lui Simsala, încercând să-l țină la suprafață. Toate aceste încercări erau în zadar, deoarece puiul era prea mic pentru a-l putea salva, singur, pe marinar. Dar cu toate acestea, chiar la timp, din marea agitată ieși ajutorul de care aveau mare nevoie cu toții, și anume: o sirenă. Aceasta, împreună cu puiul de balenă, îl salvează pe marinar, ducându-l la cel mai apropiat țărm al unei insule.

Ajunși la țărm, sirena se folosește de glasul ei dulce pentru a-l readuce la viață pe marinarul care tocmai trecuse printr-un eveniment tragic. Începu să îi cânte cu aceeași voce melodioasă cântecul cu care înainte îl ademenise în mrejele ei. Minute la rând, aceasta îl veghease pe marinar și încercase să îl readucă la viață. Fiind vrăjit de acest sunet, marinarul Simsala începu, încet, să își revină, recăpătându-și puterile și dându-și, totodată, seama de faptul că sunetul care îl trezise era chiar cel pe care îl auzise înainte de furtună, iar acest lucru însemna pentru el primul semn de întrebare ... să fi fost vrăjit de acel sunet? Sau tot ce se întâmplase înainte fusese doar un vis?

– Nu, nu! Nu se poate! ăsta nu a fost un vis ... e realitatea! Iar eu am fost salvat! Imediat după ce își revenise din acea stare, începu să exploreze cu privirea tot țărmul mării, pentru a-și putea da seama cum fusese salvat. Dar, cea care făcuse acest lucru plecase chiar cu câteva minute înainte ca bărbatul să se trezească.

În acele momente, în mintea lui se derulau mii de întrebări: „Unde sunt acum?”, „Unde îmi este vaporul?”, „Ce s-a întâmplat cu mine?”, „Cine m-a salvat?”. Nimeni nu putea să îi ofere răspunsuri la aceste întrebări, deoarece nu găsea pe nimeni în preajma sa. Cineva îl salvase. Dar cine era acel cineva și cum putea să-i mulțumească vreodată pentru această faptă?

Aflat singur pe țărmul insulei, pe care fusese salvat, marinarul observă în clipa imediat următoare că unul dintre prietenii lui, pescărușul, îi aduce în zbor o cheie, pe care, ulterior, i-o așază pe nisipul țărmului. Bărbatul era, în continuare, confuz în legătură cu tot ceea ce se întâmpla cu el, dar, cu toate acestea, încerca să intuiască modul în care ar putea găsi întrebuintărea cheii pe care tocmai o primise de la prietenul lui. Uitându-se mai atent și analizând bine locul în care se află, observă că, la o distanță destul de mică de locul de unde venise pescărușul, se afla acum un cufăr cu totul și cu totul impresionant. În acel moment, curiozitatea marinarului fusese iarăși pusă la mare încercare. Fusese surprins și de faptul că pescărușul îi adusese în zbor acea cheie aurie, dar faptul că pe plajă se afla acum un cufăr, îi stârnise cu adevărat curiozitatea ...

Tocmai din acest motiv, în clipele următoare, bărbatul se afla deja lângă cufărul apărut acolo ca prin minune.

Revendicându-și cadoul din cufărul fermecat, marinarul decide să caute o cale cât mai rapidă pentru a se întoarce acasă, la familie. Plimbându-se pe insulă cu scopul de a o explora, în zare observă o barcă. Fără să mai stea pe gânduri, aleargă spre ea, dorindu-și să ajungă acasă cât mai repede.

– Așadar, marinarul nostru ajunsese acasă, la familia lui, după o lungă și anevoioasă călătorie.

– Bunico, ce întâmplare minunată mi-ai povestit în această seară!

– Mă bucur că ți-a plăcut! Dar să știi că mai am o surpriză pentru tine ...

Bunica se ridică de lângă Ștefănel și scoase o carte din cufărul aflat în cameră. I-o arată băiatului și îi spuse ceea ce până acum el nu mai auzise: era vorba tocmai despre cartea din povestea spusă de către bunica lui. În acel moment, băiatul realizează faptul că marinarul din poveste a fost chiar bunicul său, care a avut o poveste de viață impresionantă.

- **Discipline de studiu integrate:** Comunicare în limba română, Dezvoltare personală
- **Disciplina de studiu în cadrul căreia poate fi valorificată:**
 - Disciplină obligatorie: Comunicare în limba română.
 - Disciplină opțională: Cercul de lectură/ Clubul de lectură al clasei.
- **Situații de învățare în care poate fi valorificat textul:**

★ *Varianta 1:*

Pe baza conținutului narativ al acestui text ar putea fi efectuat un exercițiu de consolidare, prin intermediul metodei didactice intitulate „Explozia stelară”, în cadrul disciplinei obligatorii de studiu intitulate „Comunicare în limba română”, unde elevii vor răspunde la întrebările pe care le implică respectiva metodă didactică și astfel, vor consolida informațiile desprinse din textul poveștii.

★ *Varianta 2:*

Conținutul acestei povești ar putea fi valorificat într-o situație de învățare în cadrul disciplinei de studiu intitulate „Dezvoltare personală”, în scopul promovării unor comportamente dezirabile, pe care elevii să le exerseze în societate. Mesajul transmis de acest text este unul accesibil, fiind ușor de descifrat de către școlarii mici, iar astfel,

parcurgerea poveștii contribuind la formarea unor atitudini, comportamente și conduite valoroase.

★ *Varianta 3:*

Având în vedere că această poveste se adresează școlarilor mici, care deja și-au însușit citit-scrisul, conținutul acesteia poate fi valorificat în situații didactice în care se urmărește dezvoltarea abilităților de citire/ lecturare a textelor, respectiv povestea poate fi utilizată ca resursă educațională în cadrul unui club de lectură.

● **Tipul de personaje:**

- umane: marinarul Simsala, bunica, Ștefănel.
- nonumane personificate: sirena, puiul de balenă, pescărușul.

● **Personaje pozitive:** toate personajele.

● **Mesajul/ morala poveștii:** Faptele bune pe care le săvârșim și ajutorul pe care îl acordăm celorlalți, nu rămân nerăsplătite. Există șanse foarte mari ca ele să ne fie răsplătite în momentul și în situațiile în care vom avea cea mai mare nevoie.

● **Organizator grafic/ organizator cognitiv:**

Pentru conținutul acestei povești poate fi utilizat cu eficiență următorul tip de organizator grafic, respectiv: Lanțul evenimentelor. Așadar, pentru verificarea comprehensiunii conținutului textului în rândul elevilor, se poate desfășura un exercițiu pe baza acestui organizator grafic, pentru a contura astfel șirul evenimentelor poveștii, acestea fiind prezentate în ordine cronologică.

- **Lanțul evenimentelor:**

1. Începerea prezentării poveștii de către bunică.
2. Debutul călătoriei de pe mare.
3. Acordarea ajutorului celor ce se aflau în primejdie.
4. Apariția unei furtuni pe mare.
5. Salvarea marinarului de către o sirenă.
6. Găsirea cufărului fermecat pe țărmul insulei.
7. Întoarcerea marinarului acasă cu un cadou pentru copii.
8. Revenirea la povestirea bunicii.
9. Aflarea veștii de către Ștefănel.

- **Povești/ narațiuni cu mesaj similar:**

Fata babei și fata moșneagului, de Ion Creangă.

Povestea lui Harap-Alb, de Ion Creangă.

COLEGA CU COCOAȘĂ

Andreea-Maria HAȚEGAN

- **Tipul poveștii:** fantastică.
- **Clasele la care se recomandă:** clasa pregătitoare - clasa a II-a.
- **Valori promovate:** respect, bunătate, acceptarea celui alt.
- **Obiective educaționale propuse:**
 - O₁ – Conștientizarea de către elevi a importanței acceptării semenilor lor, indiferent de aspectul exterior, mediul de proveniență sau alte diferențe.
 - O₂ – Dezvoltarea dorinței elevilor de a-i respecta pe cei din jurul lor.
- **Tema centrală a poveștii:** acceptarea celui alt.
- **Subiectul poveștii:**

Într-o zi, în clasa căprioarei Carmina, învățătoare la clasa a III-a, intră o elevă nouă. Ea vine de departe și este diferită de noii ei colegi. Unii o acceptă imediat, alții însă au nevoie de timp pentru a face acest lucru. Chiar dacă la început vulpea Roxi nu a plăcut-o pe Camelia, în final, cele două au ajuns prietene.

- **Textul poveștii:**

Era o nouă zi de octombrie în Zooșani. Toți se bucurau de vremea plăcută de afară și de culorile minunate ce îmbrăcau

copacii. În luna septembrie a început școala și totul mergea foarte bine. Căprioara Carmina era învățătoare anul acesta la clasa a treia, cu elevi care mai de care mai buni. Veverița Viviana, vulpea Roxi și bursucul Bernard erau câțiva dintre ei. Cei trei erau prieteni încă de la grădiniță și erau de nedespărțit. Își ofereau unul altuia ajutor când era necesar și își petreceau timpul liber împreună. Făceau o echipă pe cînste!

La prima oră, învățătoarea Carmina le-a spus elevilor că are de făcut un anunț.

– Copii, v-o prezint pe Camelia, noua voastră colegă. Vine tocmai din Africa.

Elevii i-au urat bun venit. Unii erau mai reținuți, alții mai curioși. Nu văzuseră niciodată pe cineva la fel ca ea.

Orele au trecut și a urmat pauza de prânz. În cantină, toți ochii erau ațintiți asupra cămilei Camelia. „Cine e?”, „De unde vine?”, „O cunoașteți?”, se întrebau toți. În același timp, nimeni nu părea să-și dorească prezența ei și toate scaunele erau ocupate.

Văzând acest lucru, veverița Viviana spuse:

– Hei! De ce n-o invităm aici, cu noi? Mai avem un scaun liber!

Vulpea Roxi, uimită, nu ezită să răspundă:

– Ce? Cu noi? Tu ... vorbești serios? Cămila aceea cocoșată și urâtă? Nici nu mă gândesc!

Viviana și Bernard s-au uitat unul la celălalt. Parcă și-ar fi dorit să-i spună ceva lui Roxi, dar ... au înghițit în sec și și-au continuat masa. Oare a fost bine c-au tăcut? Sau trebuia să spună ce gândeau?

Biata Camelia, așadar, a fost nevoită să ia prânzul singură. Însă acest lucru nu a împiedicat-o să se bucure de pauza bine meritată. Deși era prima ei zi aici, s-a descurcat excelent la ora de matematică.

Ziua următoare, în pauză elevii au ieșit la joacă. Viviana, Roxi, Bernard și alți colegi se jucau de-a v-ați ascunselea.

– Opt, nouă, zece ... Cine nu-i gata, îl iau cu lopata! Ha ha ha!

Camelia nu a fost invitată să se joace cu ceilalți, așa că se juca de una singură cu mingea. Tot jucându-se, a lovit atât de tare mingea încât a ajuns în vârful copacului de lângă terenul de sport. Veverița Viviana a văzut că nu poate ajunge la minge și i-a sărit în ajutor. A urcat repede în copac și a luat mingea. Camelia, politicoasă, i-a mulțumit și a întrebat-o dacă nu dorește să se joace cu ea. Viviana, bucuroasă, a acceptat imediat. Și tare s-au mai distrat împreună!

Roxi a văzut totul ... și nu i-a prea plăcut că prietena ei se juca cu „colega cea nouă”.

De data aceasta, în pauza de prânz, Viviana și Bernard au văzut-o pe Camelia și au invitat-o cu ei la masă. Imediat sosi și Roxi.

Când toți își pregăteau pachetelele cu mâncare, Roxi și-a dat seama că al ei a rămas pe masa din bucătărie. Vai ... și ce foame îi era! Camelia a observat acest lucru și, foarte generoasă, a spus:

– Roxi, nu-i nimic! Poți lua prânzul meu. Rezervele din cocoasă îmi sunt suficiente!

În acel moment, Roxi și-a dat seama că a judecat-o greșit pe Camelia. A acceptat prânzul, spunându-i un călduros „Mulțumesc!”.

Au vorbit mult în acea pauză și s-au cunoscut mai bine. Deși venea dintr-un alt mediu, Camelia era la fel de silitoare și prietenoasă ca Viviana, Roxi și Bernard.

Ușor, ușor, toți elevii s-au împrietenit cu drăguța cămilă Camelia, iar cocoșa ei nu mai era deloc ceva ciudat în ochii lor. Era exact acel lucru care o făcea specială și o ajuta să manifeste bunătate față de cei din jurul ei.

Cât despre Roxi ... și-a învățat lecția. Nu a mai judecat pe nimeni după aparențe și și-a propus să vadă frumusețea în fiecare animal, fie el mic, mare, cu cocoșă sau fără.

- **Discipline de studiu integrate:** Comunicare în limba română, Dezvoltare personală.
- **Disciplina de studiu în cadrul căreia poate fi valorificată:** Dezvoltare personală.

- **Situații de învățare în care poate fi valorificat textul:**

- ★ *Varianta 1:*

- Elevii citesc textul pe roluri (clasa a II-a) și îl analizează, discută și împărtășesc idei pe baza lui.

- ★ *Varianta 2:*

- Elevii realizează desene pe baza textului în care să apară personajele sau persoane implicate în situații (reale sau fictive) asemănătoare cu cea prezentată.

- ★ *Varianta 3:*

- Elevii desfășoară un joc de rol – pun în scenă textul.

- **Tipul de personaje:**

- nonumane personificate: animale vorbitoare – căprioara Carmina, vulpea Roxi, veverița Viviana, bursucul Bernard, cămila Camelia.

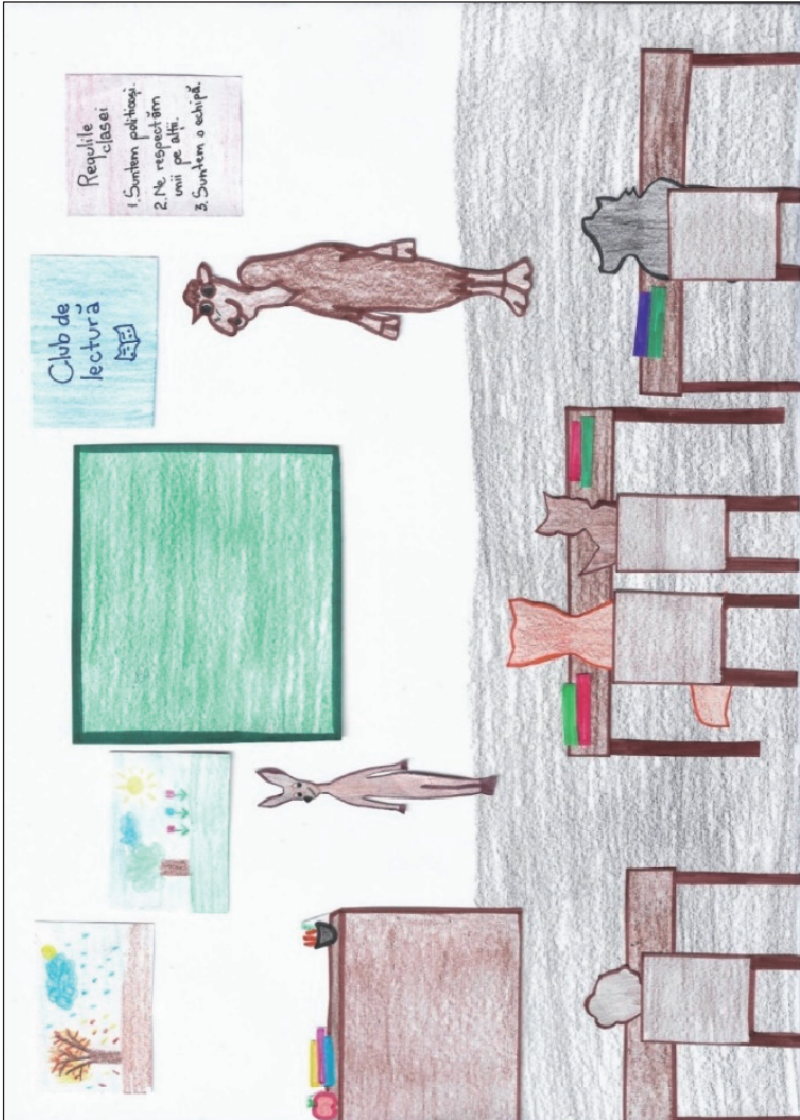
- **Personaje pozitive:** toate personajele sunt pozitive, deși pe parcursul poveștii Roxi manifestă o atitudine negativă față de Camelia.

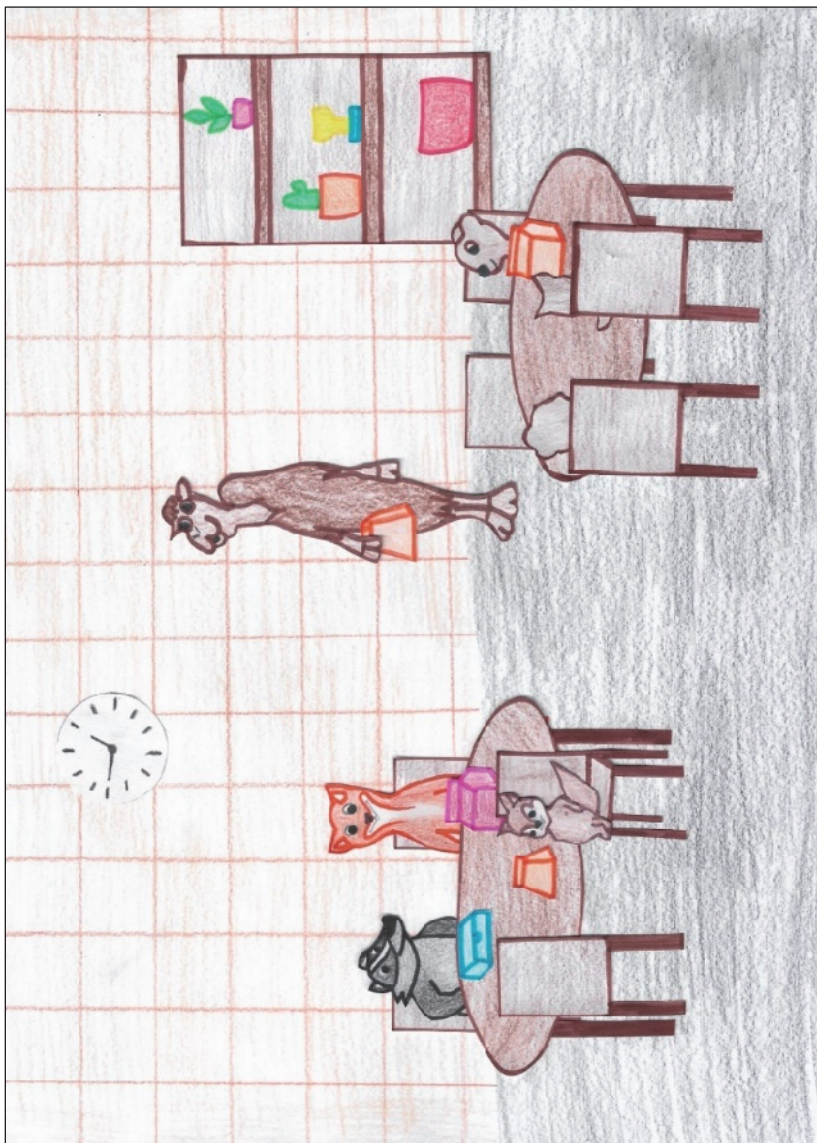
- **Personaje negative:** nu este cazul.

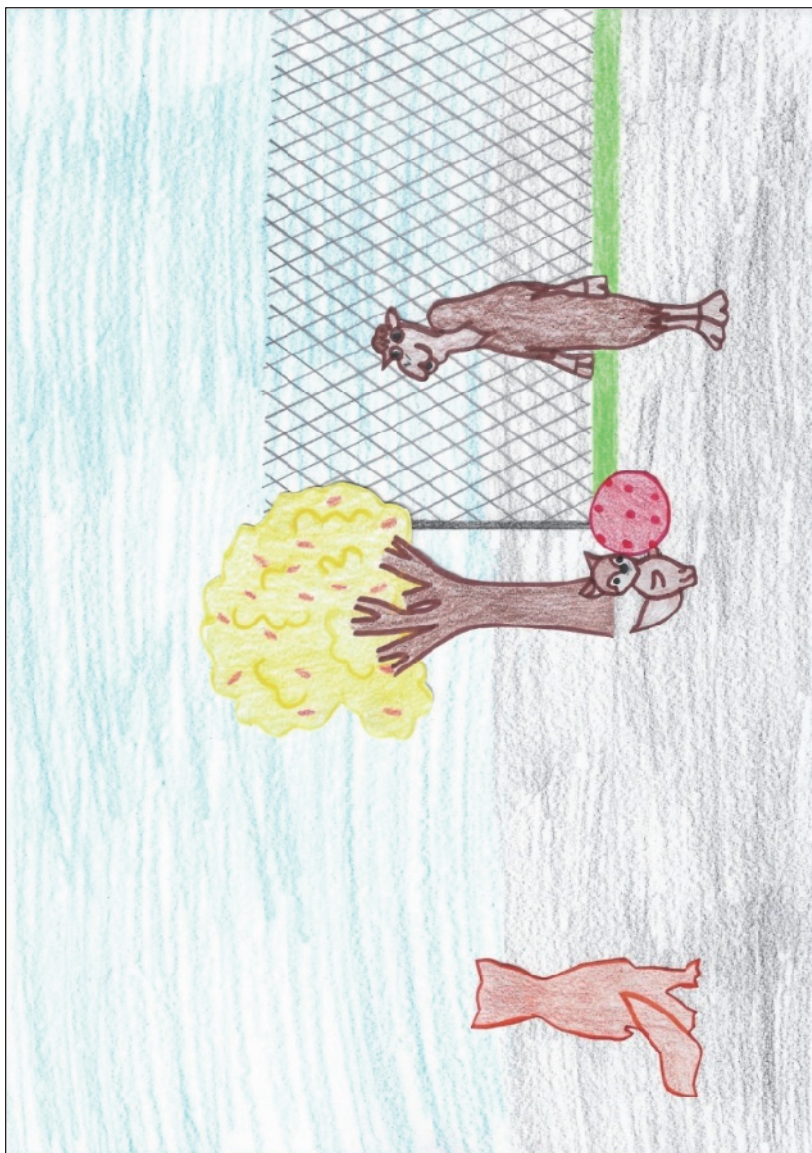
- **Mesajul/ morala poveștii:** Când îi judecăm pe ceilalți după aspectul exterior sau mediul din care provin nu le vedem adevărata frumusețe. Faptele descriu cel mai bine cum este în realitate o persoană și sunt cele care îi fac pe oameni admirabili. Cu toate că suntem diferiți, putem găsi mereu ceva în comun cu ceilalți. Trebuie doar să privim dincolo de aparențe.

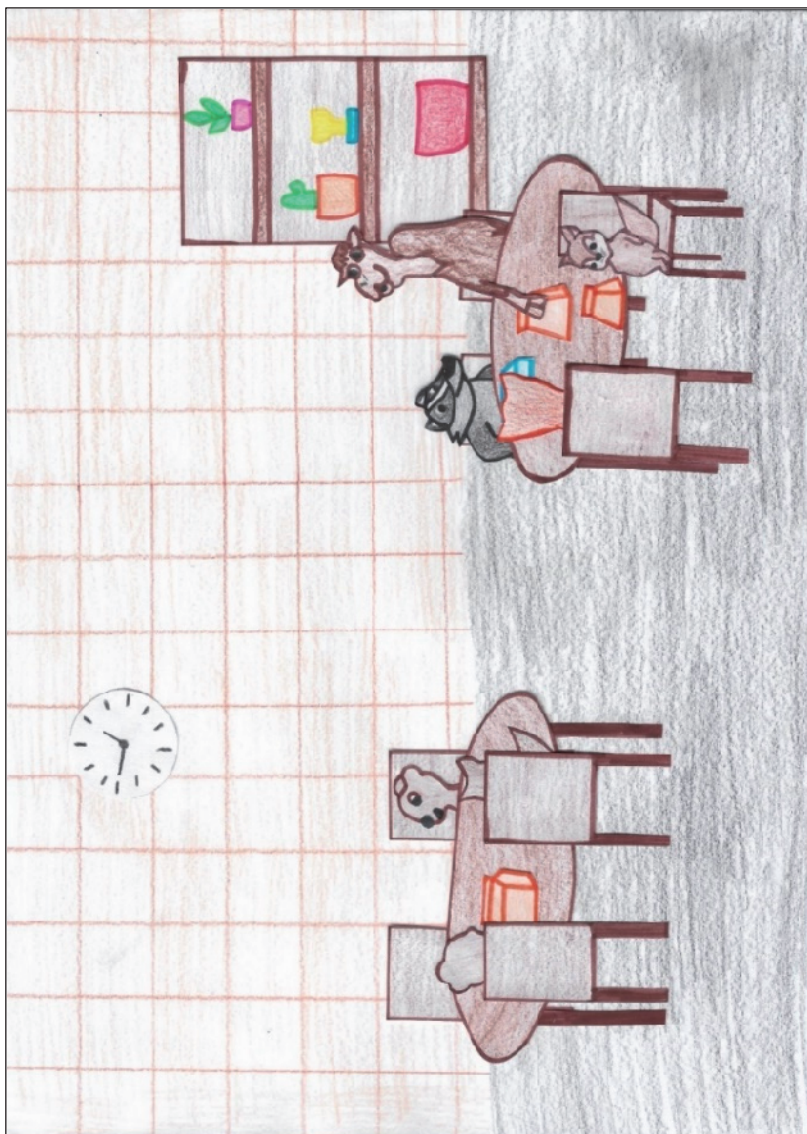
- **Povești cu mesaj similar:** *Povestea ursului cafeniu*, de Vladimir Colin.

• Ilustrații care însoțesc textul poveștii:















POVESTEA MICULUI PRUN

Bianca-Ionela CAIA

- **Tipul poveștii:** fantastică.
- **Nivelul de vârstă:** 5-6 ani.
- **Valori promovate:** respectul, ascultarea față de persoanele vârstnice, înțelepciunea, reziliența, prietenia.
- **Obiective educaționale:**
 - O₁ – Identificarea caracteristicilor specifice fiecărui anotimp în raport cu fenomenele naturii.
 - O₂ – Evidențierea importanței dezvoltării rezilienței prin depășirea cu succes a situațiilor de viață critice.
 - O₃ – Sensibilizarea preșcolarilor în legătură cu respectul pe care îl datorează persoanelor vârstnice, a căror experiență de viață este valoroasă și îi poate ajuta în situații de viață dificile.
- **Tema centrală a poveștii:** înțelepciunea
- **Subiectul poveștii:**

Povestea se centrează în jurul unui măr bătrân, care, de-a lungul anilor a căpătat experiență de viață, devenind înțelept și în jurul unui mic prun timid și curios din fire. Acesta crește și se dezvoltă, ocrotit de sfaturile și încurajările bătrânului măr. Împreună, ei se bucură de frumusețea fiecărui anotimp și acceptă cu înțelepciune schimbările pe care acestea le aduc în viața lor.

Tot împreună fac față unei situații critice, în care natura dezlănțuită îl sperie pe micul prun, dar și de această dată, prietenul lui mărul, îi este alături cu cele mai bune sfaturi.

- **Textul poveștii:**

A fost odată, cu mult timp în urmă, un pom bătrân și înțelept care locuia într-o livadă, alături de prietenii lui. Era înalt și puternic, avea ramurile lungi și rădăcinile bine înfipite în pământ, iar merele sale erau dulci și sănătoase. De-a lungul anilor, bătrânul măr a făcut față intemperiilor vieții, a avut atât zile însorite cu multă căldură, cât și zile cu ploaie, tunete și fulgere. A făcut cunoștință cu toate anotimpurile, ba chiar s-au împrietenit și le aștepta cu nerăbdare.

Într-una dintre primăveri, frumusețea aparte a acestui anotimp se răspândea în întreaga lume, păsările călătoare se întorceau vesele din țările calde, soarele îmbrățișa timid, dar tot mai călduros natura, mugurii înfloriți ai copacilor organizau un adevărat spectacol de culoare, iar ghiociei își făceau datoria de vestitori ai primăverii în întreaga lume.

Într-o zi, în timp ce bătrânul măr discuta cu prietenul său, părul, un mic prun, își făcu timid apariția în livadă, sub razele călduroase ale soarelui.

– Bine ai venit pe lume, micuțule prun! spuse, încântat, mărul.

– Bine ai venit în livada noastră! a adăugat cireșul.

– Bine v-am găsit! le răspuns, timid, micuțul prun.

Toți pomii din livadă erau încântați de apariția micului prun. Zilele treceau, iar vara a venit încrezătoare cu mireasma florilor sale, dăruind bucurie în lumea plantelor și a animalelor, făcând zilele mai lungi, iar nopțile mai călduroase. Între timp, având condiții prielnice, micul prun a crescut și s-a dezvoltat armonios. S-a împrietenit cu toți pomii din livadă și, împreună, se bucurau de fiecare dată când soarele își făcea apariția pe cerul senin, iar

noaptea priveau cu admirație luna și spectacolul organizat de stele. Cu cât creștea, era tot mai curios și mai dornic să exploreze lumea ce-l înconjură! Bătrânul măr, observând cât de fascinat e micul prun de realitatea înconjurătoare, încerca să îi răspundă la toate întrebările și nelămuririle. Timpul a trecut cu repeziciune, vara s-a sfârșit, iar toamna cea bogată începea să se instaleze încet-încet peste întreaga natură. Fructele erau coapte, frunzele copacilor începeau să ruginească, organizând un adevărat spectacol al culorilor toamnei. Într-o dimineață răcoroasă, micul prun s-a trezit, din cauza gălăgiei din jur, și, confuz, pentru că nu știa din ce cauză toți copacii din livadă sunt așa agitați, a întrebat:

– Ce se întâmplă? De ce atâtea zgomote?

– Sunt zgomotele pe care culegătorii și mașinăriile lor le fac atunci când vin să culeagă roadele noastre, îi răspunde bătrânul măr.

– Cum adică? adaugă nedumerit, micul prun.

– Este ziua în care oamenii vin să culeagă ceea ce este în livada în care noi trăim, vin să ne culeagă fructele. Vor culege merele, perele, piersicile, nectarinele, prunele, gutuile, toate fructele noastre, și le vor depozita în cămara lor. Așa se întâmplă toamna, dragul meu, îi explică mărul.

– Toamna? întrebă încet micul prun. Așa repede? Dar ... dar fructele mele nu s-au copt încă, adaugă rușinat micul prun.

– Nu-ți face griji, va veni și rândul tău, spune râzând bătrânul măr.

Auzind vorbele înțelepte ale bătrânului măr, micul nostru prun s-a liniștit și a început să analizeze ce se întâmplă în jur. La un moment dat, micul prun simte o adiere de vânt care îi mângâie crengile și care îl face să tresară. L-a cuprins teama când cerul s-a întunecat, iar din norii mari și negri au început să cadă picături de apă. A început să plouă așa cum nu mai văzuse până atunci, cerul s-a luminat puternic când un fulger a brăzdat cerul, făcând să se audă bubuitul tunetului. Era ceva neobișnuit de agresiv

pentru micul prun, era cuprins de frică, vântul sufla cu putere, pomii tremurau, crengile lor se înclinau, iar frunzele desprinse de pe ramurile lor erau așezate ca un covor gros peste pământul umed. Bătrânul măr a observat cât de speriat este micul Prun, așa că l-a încurajat, spunându-i:

– Nu-ți fie frică, încoardă-ți rădăcinile, ține-te cu putere de pământ! Ploaia va trece, vântul se va liniști, soarele va apărea și, împreună cu el, curcubeul.

Micul prun, auzind spusele mărilor, își încordă rădăcinile, le introduce cât poate de adânc în pământ, pentru a rezista vijeliei. În acest timp, ținându-și ochii închiși, se întreabă „Oare ce este curcubeul?!”. În cele din urmă, furtuna s-a oprit, vântul s-a potolit, iar pe bolta cerului a apărut curcubeul. Micul pom deschide ochii și privește, fascinat, multitudinea de culori existente pe cer.

– Wow! exclamă micul prun.

– Curcubeul semnifică pacea și speranța. Atunci când plouă cu soare, uneori vedem și curcubeul, spuse mărul înțelept.

Timpul trece, iarna se instalează peste întreaga natură, zăpada se așterne în livadă, iar micul prun privește, tremurând, jocul fulgilor de nea. Este îngrijorat, pentru că natura este mult schimbată, pomii și-au pierdut toate hainele de frunze, chiar și o parte din crengi, și toți pomii păreau foarte triști.

– În viață există atât zile bune, cu mult soare, cât și zile grele, cu ploaie și vânt rece. De-a lungul timpului vei învăța cum să faci față greutăților care vor apărea, dar să nu uiți niciodată că după fiecare ploaie, apare soarele, iar frumusețea devine deplină atunci când apare și curcubeul. Păstrează-ți speranța în suflet, spuse mărul înțelept cu o voce caldă atunci când văzu teama ce îl cuprinsese pe micul prun.

Atunci micul prun nu a înțeles vorbele profunde ale mărilor bătrân, dar, odată cu trecerea anilor, el a putut constata că fiecare anotimp este unic și că își pune amprenta asupra naturii,

revenind întotdeauna după o anumită perioadă. Și totul se repetă ciclic pe parcursul anilor, fiecare având frumusețea lui, pe care și pomii și oamenii o văd și o admiră. Astfel, a învățat să aprecieze fiecare zi, fiecare fenomen al naturii și fiecare anotimp, cu bune, cu rele, cu deschidere și cu acceptare a tot ceea ce natura îi oferea. Există și zile mai posomorâte și zile mai senine, important este să învățăm să ne bucurăm de frumusețea timpurilor în care trăim.

● **Domenii experiențiale integrate:** Domeniul Limbă și Comunicare + Domeniul Științe; Domeniul Limbă și Comunicare + Domeniul Estetic și Creativ

● **Situații de învățare în care poate fi valorificat textul:**

★ *Varianta 1:*

Acest text poate fi valorificat pentru educarea limbajului, printr-o activitate realizată prin povestirea educatoarei sau lectura educatoarei. După care, se poate dezbate tema poveștii și, totodată, se poate desprinde morala.

★ *Varianta 2:*

Se poate utiliza la o activitate specifică domeniului științe, mai exact la cunoașterea mediului, activitate în care se pot identifica anotimpurile și caracteristicile acestora.

★ *Varianta 3:*

Această poveste poate fi introdus în cazul unei activități integrate (DLC+DEC). La domeniul limbă și comunicare se poate valorifica textul prin lectura educatoarei și se pot organiza discuții pe baza acestuia, după care, la domeniul estetic și creativ se poate realiza un desen sau o pictură.

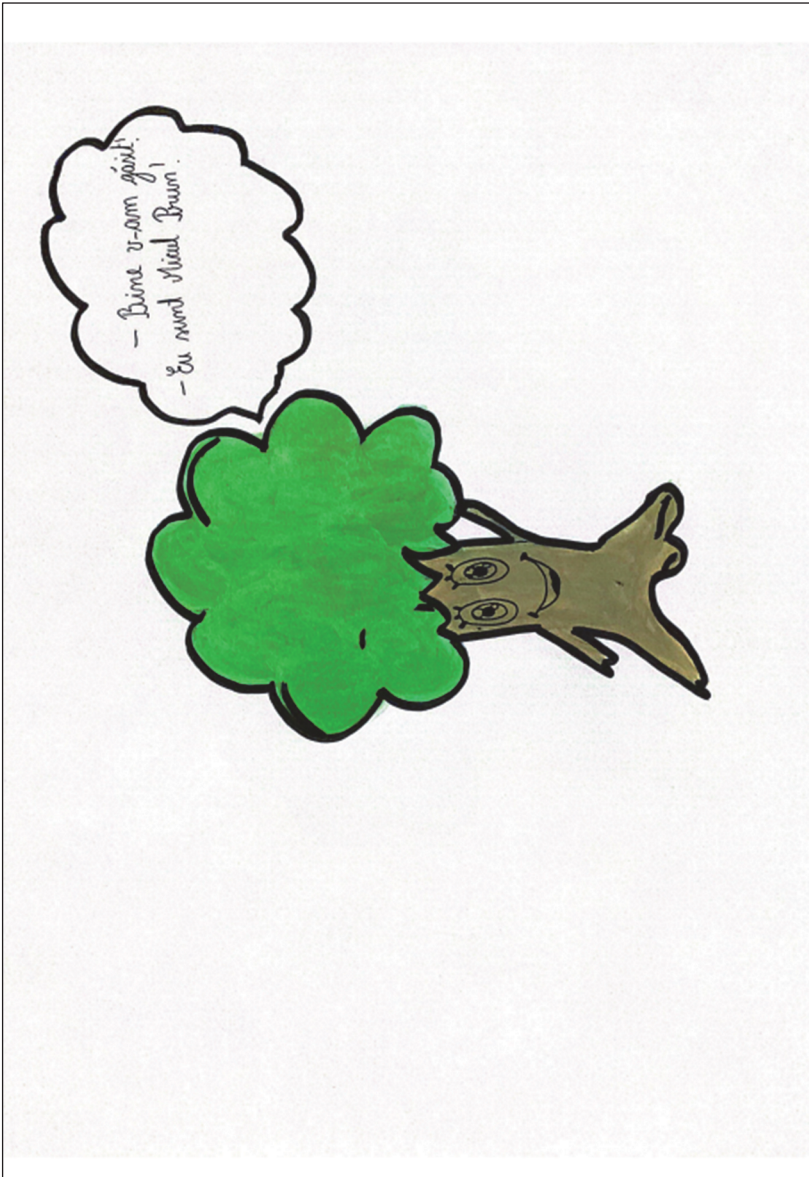
● **Tipul de personaje:**

- umane: culegătorii.

- nonumane personificate: micul prun, mărul bătrân, părul.
- **Personaje pozitive:** toate personajele sunt pozitive
- **Mesajul/ morala poveștii:**

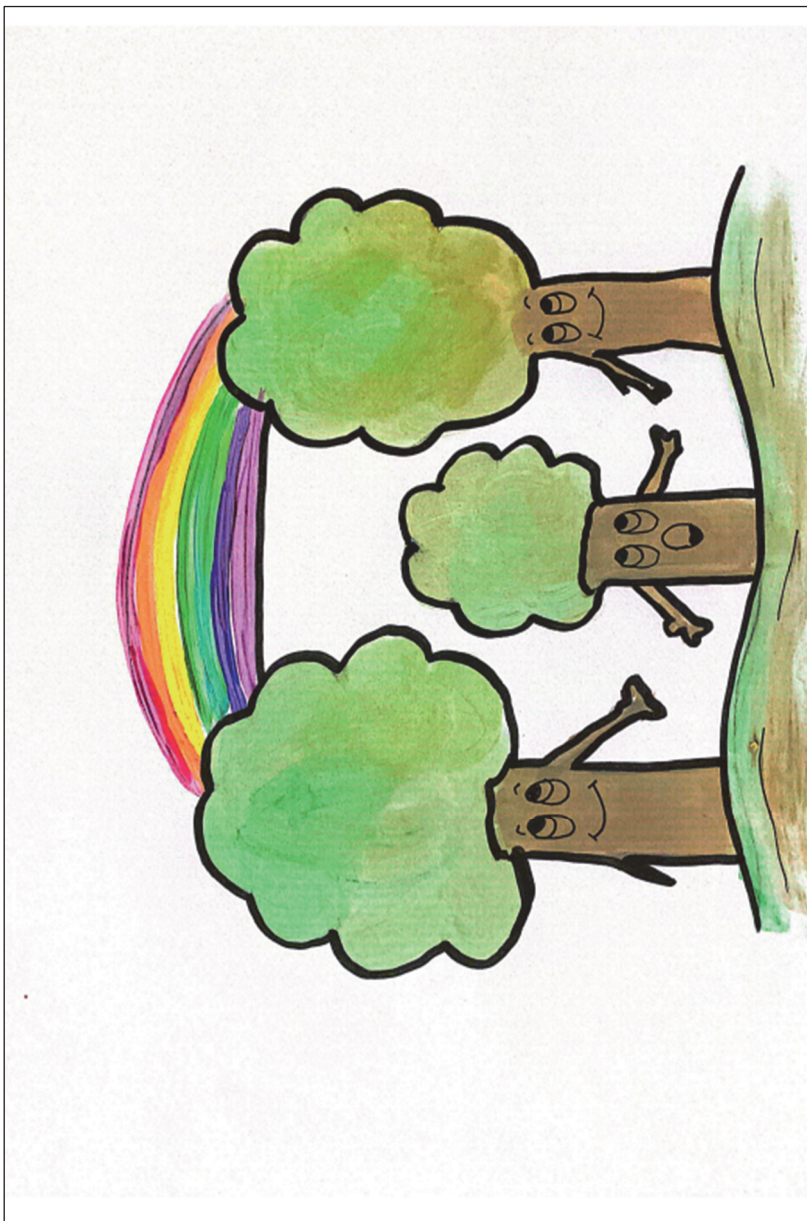
Momentele de depășire a situațiilor de viață critice ne călesc și ne cresc reziliența psihică, emoțională, fizică. De multe ori, depășirea acestor situații de viață devine mult mai ușoară dacă acceptăm și ascultăm sfaturile celor mai în vârstă, a căror experiență de viață își spune cuvântul. O astfel de atitudine demonstrează respectul față de persoane mai în vârstă, care au acumulat o bogată experiență de viață, devenind înțelepte și fiind capabile să ne dea sfaturi foarte bune, pe care le găsim doar în cartea vieții.

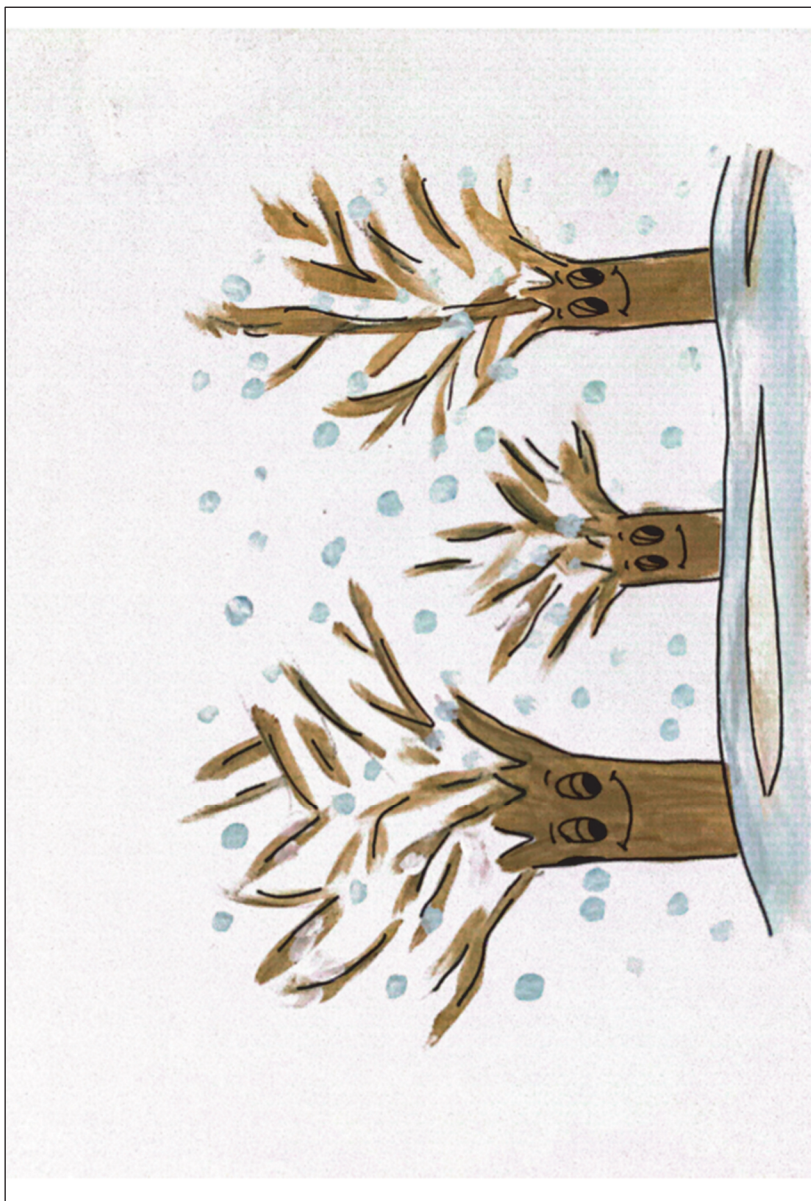
- Ilustrații care însoțesc textul poveștii:











CAPRA CU DOI IEZI

Alina-Lidia CUCIULA

Daria-Damaris TALOȘ

- **Tipul poveștii:** fantastică.
- **Nivelul de:** 4-5 ani (grupa mijlocie).
- **Valori promovate:** recunoștința, întraajutorarea, ascultarea, cumințenia, hărnicia.

- **Obiective educaționale propuse:**

O₁ – Cultivarea unei atitudini de recunoștință față de grija, de eforturile și de implicarea părinților în creșterea armonioasă a copiilor și în asigurarea stării lor de bine.

O₂ – Încurajarea unei atitudini de întraajutorare față de părinți și față de ceilalți membri ai familiei care să consolideze echilibrul, unitatea și armonia în familie.

- **Tema centrală a poveștii:** recunoștința și întraajutorarea
- **Subiectul poveștii:**

În familia caprelor, iedul cel mare este mereu nemulțumit de mâncarea pe care le-o gătește mama capră lui și fratelui său mai mic. Mereu necăjit de gustul mâncării, iedul cel mare refuză să mănânce din ciorbița gătită de mama lui. Dar, într-o zi, mama capră se îmbolnăvește și nu mai are timp suficient ca să meargă pe câmp să adune ierburi aromate, așa că ciorba pe care o gătește acum nu are niciun gust. Văzând că nu are de ales, iedul cel mare

se hotărăște să mănânce tot ce îi gătește mămica lui și, alături, de mezinul familiei decide să își ajute mama în treburile gospodăriei. Când mama lor se vindecă, cei doi iezi ies pe câmp împreună cu aceasta, unde învață să deosebească plantele aromate, le culeg, le leagă pe toate împreună și le duc acasă ca să facă ciorbiță cu ele.

● Textul poveștii:

A fost odată ca niciodată, că de n-ar fi fost nu s-ar fi povestit, o capră, care avea doi iezi. Și-i iubea ca pe ochii din cap. Cei doi iezi erau, pentru mama lor, toată bogăția ei, iar ea trăia ca să-i vadă fericiți. Dar nu reușea mai deloc să-l facă fericit pe iedul cel mare, care era mofturos și foarte pretențios la mâncare. Aproape la fiecare masă găsea ceva de comentat cu privire la gustul și la ingredientele care lipseau din felul de mâncare.

(cântecel)

„Dragii mamei iezișori

Hai, poftiți la masă!

Ciorba este gata

Și-i foarte gustoasă!

Nu acum, lasă-mă ca să mă joc!

Ciorba nu e bună,

Eu nu mănânc deloc!”

– Of, mamă, dar știi bine că nu-mi place mâncarea asta. Ți-am mai zis și totuși nu mă ascuți. Nu mă poți obliga să mănânc și gata! zicea iedul cel mare.

– Dar, dragul mamei, haide, te rog, gustă măcar! Îți promit că e tare sănătoasă și foarte delicioasă! În plus, dacă vrei să crești mare și voinic, trebuie să mănânci și ciorbițe!

Doar iedului cel mic îi plăcea întotdeauna mâncarea pe care o gătea mămica lui:

– Mamă, vreau să îți spun că e foarte bună ciorba azi. Mai pot lua puțin? Te rog! Te rog! Întrebă iedul cel mic.

– Sigur că da, puiule! Cum să nu îți dau? Mă bucur mult că îți place! răspunse mama capră.

– Mulțumesc, mamă! adăugă iedul cel mic, lingându-și degetele și uitându-se întrebător la fratele lui mai mare.

– De ce te uiți așa la mine? Ți se pare că așa avea pentru ce să mulțumesc? Nici gând! Mie nu-mi place și nici nu am să mănânc! spuse iedul cel mare puțin deranjat de fratele său, care știa să fie mereu mulțumit.

Iedul cel mic mânca întotdeauna tot din farfurie și niciodată nu comenta, nu spunea că n-a fost bună mâncarea sau că nu-i plăcea. Pe deasupra, se vedea foarte ușor diferența dintre cei doi iezi: în timp ce iedul cel mare bombănea și făcea mofturi, iedul cel mic mânca întotdeauna în liniște, mulțumea frumos pentru mâncare și apoi își spăla farfuria din care mânca.

Mama capră se tot gândea ce ar putea să mai facă pentru iezișorii săi ca să-i vadă fericiți.

Într-o zi, mama capră s-a îmbolnăvit și nu a mai plecat pe câmp ca să adune ierburi aromate pentru ciorbă. Iedul cel mare, obișnuit cu mofturile, a observat curând că ciorbei îi lipsea ceva și a refuzat să mănânce. N-a mâncat o zi, n-a mâncat două, până când și-a dat seama că este tare înfometat și nu are rost să facă mofturi. Așa că a mâncat cu poftă și, ca niciodată, a făcut ca fratele lui mai mic. A mulțumit pentru mâncare și apoi și-a spălat farfuria din care a mâncat.

Cei doi iezi s-au hotărât să meargă împreună pe câmp ca să caute ierburi aromate pentru a da gust mâncării, dar nu reușeau să recunoască întotdeauna diferitele plante. Ba mai mult, s-au oferit ca, de acum înainte, să își facă singuri patul, să își curețe

singuri încălțăminte și să își pregătească singuri ghiozdanele pentru școală, în fiecare zi.

– Frățioare, eu zic să ne curățăm singuri încălțăminte ca mama să se odihnească mult mai mult timp! Haide, ce spui de asta? Întrebă iedul cel mic, sperând că a găsit o metodă prin care își poate ajuta mămica.

– Bine zici, frățioare! E o idee tare grozavă! Sigur mama va fi tare bucuroasă când va vedea asta! răspunse iedul cel mare.

Astfel, mama lor a avut mai mult timp să se odihnească. Acum au înțeles iezișorii că cel mai important pentru ei este ca mama lor să fie fericită și sănătoasă. Iar bucuria lor a fost și mai mare pentru că i-au putut fi de ajutor mamei lor.

Așa au făcut ei mai mult timp și chiar le-a plăcut să-și ajute mama la treburile gospodăriei. Lucrul acesta a bucurat-o nespus pe mama capră.

Nu după mult timp, mama capră s-a vindecat și avea timp suficient ca, în fiecare zi, să iasă împreună cu iezișii ei pe câmp ca să adune ierburi aromate și să se joace toți trei. Pe câmp, mama capră își ajuta copiii să recunoască ierburile aromate.

(cântecel)

„Mama noastră dragă,
Vino pe câmpie!
Să mergem împreună
Vrem să te-ascultăm,
Ierburi aromate-mpreună s-adunăm!

Mentă, cimbru și mărar
Toate împreună
Hai să le legăm!”

– Mamă, mamă, vino repede, cred că am găsit mentă! Mmm, și ce miros puternic are! spuse iedul cel mic.

– Vin acum, dragul meu! O, da, aceasta chiar este mentă! Una dintre cele mai aromate și sănătoase ierburi! răspunse mama capră.

– Mamă, iar eu, strigă iedul cel mare, eu am găsit cimbru și chimen! Sunt foarte convins de asta!

– Așa este! Acum, dragilor, veniți amândoi, vă rog, să adunăm toate ierburile găsite și să le punem la un loc ca să le legăm! Doar așa le vom putea duce pe toate acasă! spuse mama iezilor.

– Bine! Bine! Venim acum, mamă! răspunseră în cor cei doi iezișori. Abia așteptăm să facem ciorbiță împreună și pe urmă să le spunem și prietenilor noștri ce bucătari pricepuți suntem! Daaa!

Mama capră se simțea cea mai fericită mămică, iar iezișorii simțeau și ei că au contribuit la fericirea mamei lor. Așa s-a întâmplat cu cei doi iezi și cu mama lor.

Și-am încălecat pe-o roată și v-am spus povestea toată!

- **Domenii experiențiale integrate:** Domeniul Om și Societate, Domeniul Limbă și Comunicare
- **Situații de învățare în care poate fi valorificat textul:**
 - ★ *Varianta 1:*
Povestirea educatoarei.
 - ★ *Varianta 2:*
Repovestirea pe baza textului citit.
 - ★ *Varianta 3:*
Joc de rol – punerea în scenă (într-o piesă de teatru) a secvențelor din text sau a textului întreg.
- **Tipul de personaje:**
 - nonumane personificate: mama capră, iedul cel mare, iedul cel mic.

- **Personaje pozitive:** toate personajele sunt pozitive, deși, la început, iedul cel mare este neascultător și refuză să mănânce din ciorba pe care o gătește mama lui.
- **Personaje negative:** nu este cazul.
- **Mesajul/ morala poveștii:** Mesajul central al poveștii este că într-o familie echilibrată, coezivă și armonioasă, este necesar să se stabilească relații bazate pe respect reciproc și întrajutorare. Copiii au datoria morală de a avea atitudini de recunoștință față de părinții lor, care depun eforturi remarcabile și pe termen lung pentru a asigura starea de bine a copiilor lor.
- **Ilustrații care însoțesc textul poveștii:**



PETE CEL CURAJOS

Ruxandra-Sânziana DATCU

Andreea-Mihaela DAVID

- **Tipul poveștii:** de aventură, fantastică
- **Clasele la care se recomandă:** pregătitoare – I
- **Valori promovate:** exprimarea liberă a propriei opinii, acceptarea celuilalt, toleranța, empatia, înțelegerea reciprocă, autodepășirea/ depășirea limitelor personale
- **Obiective educaționale propuse:**
 - O₁ – Explicitarea esenței prieteniei ca sentiment care presupune investiție și grijă, atenție pentru starea de bine a celuilalt
 - O₂ – Analizarea rolului tendinței spre evoluție și autodepășire în contextul relațiilor interumane și al comunicării interumane
- **Tema centrală a poveștii:** prietenia autentică
- **Subiectul poveștii:**

În spațiul cosmic, trei astronauți îndeplinesc misiunea de a ajunge pe planeta Pluto pentru a descoperi secretul prieteniei. Misiunea se dovedește a fi una plină de provocări, astfel că cei trei sunt nevoiți să își depășească limitele personale, respectiv: egoismul și timiditatea.

- **Textul poveștii:**

A fost odată o echipă de mici astronauți care hoinăreau prin imensul spațiu cosmic. Cei trei astronauți – Buzz, Alan și Pete se aflau la a treia încercare de a ajunge pe Pluto, pentru a descoperi secretul prieteniei, timp în care s-au îndepărtat de Soare.

Ajunși din nou în spațiu, micii astronauți se confruntă cu un drum anevoios, trec prin ploii de meteorizi și sunt nevoiți să aterizeze pe planeta Saturn pentru a-și repara naveta. În timp ce reparau motorul acesteia, au fost înspăimântați de vocea planetei, care până atunci nu scosese niciun sunet:

– Cine sunteți și ce doriți de la mine?

Pete, cel mai mic dintre astronauți a ezitat să îi ofere un răspuns planetei, fiind un copil timid, în timp ce Buzz și Alan i-au răspuns politicos:

– Noi suntem mici astronauți, venim de pe Pământ și am fost trimiși pe Pluto, răspunde Buzz.

– Nu am vrut să te deranjăm, dar motorul nostru s-a stricat și am fost nevoiți să aterizăm aici, răspunde Alan.

– De ce mergeți pe Pluto? întreabă bătrânul Saturn.

– Mergem pe acest corp ceresc pentru a învăța de la locuitorii lui cum să ne facem prieteni mai ușor, deoarece am auzit că ei sunt cele mai prietenoase ființe din sistemul nostru solar.

– Mă bucur că vreți să deveniți mai buni, însă am o veste proastă pentru voi.

– Ce e? Ce s-a întâmplat? răspund cei trei astronauți mirați.

– Secretul bunătații lui Pluto, constă în puterea magică a celor trei stele, care, în mod normal, se aflau în vârful muntelui Asterix, într-un glob de sticlă. Însă, din nefericire, globul a fost spart de neastâmpărații extraterestrii, iar stelele au fost pierdute într-una din peșterile muntelui.

Auzind această veste, cei trei astronauți au simțit nevoia de a-i ajuta pe locuitorii de pe Pluto, pentru a-și putea îndeplini

misiunea, astfel că, îi cer bătrânului Saturn să îi ghideze spre peștera unde s-au pierdut stelele magice.

Bătrânul Saturn îi ajută pe aceștia spunându-le care este calea spre Pluto:

– Dragii mei, misiunea aceasta este una foarte grea, pentru că va trebui să vă depășiți toate limitele, fricile, va trebui să vă ajutați și să aveți grijă unul de celălalt. Va trebui să ocoliți planeta Uranus prin partea nordică, pentru a nu vă întâlni cu neastâmpărății extraterestrii de acolo, deoarece sunt cele mai necinstite viețuitoare din spațiu și vă vor îngreuna îndeplinirea misiunii voastre.

Auzind acestea, cei trei astronauți pornesc la drum. Tot înaintând, ajung la o răscruce de drumuri și niciunul dintre ei nu reușește să își amintească indicațiile bătrânului Saturn. Neștiind pe care drum să o ia, Buzz și Alan consideră că primul drum îi duce la destinație, iar micul Pete vrea să aleagă cel de-al doilea drum, însă nu are curajul să își spună părerea. Pete renunță la părerea sa pentru a respecta dorința prietenilor mai mari.

Văzând că sunt pe cale de a porni pe drumul greșit, Soarele decide să își facă apariția printr-o rază strălucitoare, care le indică drumul cel bun:

– Pete, nu lăsa teama de a vorbi să decidă pentru tine. Tu ai ales drumul cel bun, îi șoptește Soarele.

Urmând raza care le-a apărut în cale, aceștia reușesc să ajungă pe Pluto, unde locuitorii nu mai erau atât de prietenoși și generoși. Cei trei astronauți decid să le ceară indicații localnicilor, însă aceștia fiind răi și egocentriști nu i-au ajutat deloc, drept urmare, au căutat de unii singuri muntele Asterix. După multe căutări, au aterizat pe munte, însă peștera în care se aflau stelele magice era de negăsit.

În timpul căutărilor, Pete observă o piatră uriașă pe care se afla sculptat un simbol cunoscut de acesta, o mică stea în interiorul căreia era praf de stele. În acel moment, Pete își aduce

aminte de vorbele Soarelui și își face curaj să le vorbească prietenilor săi:

– Hei, Buzz, Alan! Întoarceți-vă! Cred că am găsit ceva! Este un indiciu lăsat de către cele trei stele!

Buzz și Alan se grăbesc să își ajute micul prieten să rostogolească piatra uriașă, în spatele căreia se afla intrarea în peșteră.

Odată intrați în peșteră, Buzz, Alan și Pete realizează că aceasta este foarte mare și întunecoasă, și, de aceea, le va fi greu să găsească stelele într-un timp scurt. Buzz și Alan propun să se despartă pentru a putea găsi stelele cât mai repede, însă Pete are o idee și acum își face curaj pentru a o spune prietenilor săi:

– Haideți să o rugăm pe Lună să ne ajute!

Zis și făcut. Luna a venit, a făcut o vrajă prin care praful de stele lăsat în urmă, a devenit mult mai strălucitor, iar cei trei astronauți s-au lăsat călăuziți de urma de lumină care le arăta drumul și s-au ghidat mai ușor după acesta.

Urmând praful de stele prin adâncurile peșterii, astronauții observară, de la depărtare, trei sfere strălucitoare. Apropiindu-se de acestea, au realizat că sunt, de fapt, cele trei stele pe care le căutau. Buzz și Alan au hotărât să păstreze câte o stea pentru propriile dorințe și să nu le mai așeze în globul de pe vârful muntelui. Moment în care, Pete rostește hotărât:

– Nu le puteți lua voi, deoarece fără aceste stele locuitorii de pe Pluto nu vor redeveni veseli și prietenoși, iar misiunea noastră nu poate fi încheiată.

Realizând că fapta lor este greșită și egoistă, Buzz și Alan, îl urmează pe Pete spre vârful muntelui, unde așază stelele magice înapoi în globul de cristal. Imediat ce stelele au ajuns la locul lor, toți norii care îl înconjurau pe Pluto au format un vârtej care a absorbit toată răutatea de pe acesta, o mare rază de lumină a acoperit totul și locuitorii au redevenit buni și empatici. Atunci când cei trei astronauți s-au reîntors în oraș, locuitorii acestuia

i-au întâmpinat cu brațele deschise, mulțumindu-le pentru fapta lor cea bună.

Văzând că Pluto este din nou vesel și lipsit de norii negricioși, Soarele trimise o nouă rază și le spuse:

– Ați dus la bun sfârșit cele două misiuni, ați înveselit o întreagă planetă și ați învățat despre prietenie. Sunt mândru de voi, pentru că ați devenit altruiști, iar tu, Pete, ai reușit să îți învingi timiditatea!

Auzind acestea, cei trei astronauți au discutat cu locuitorii de pe Pluto și au realizat că prietenia nu se bazează pe puterea celor trei stele magice, ci pe înțelegere, încredere și acceptarea celor din jur. Mai apoi, s-au urcat la bordul navetei spațiale și au pornit fericiți spre casă, unde au împărtășit cele învățate cu toți cunoscuții și cu toate persoanele pe care le-au întâlnit.

- **Discipline de studiu integrate:** Educație civică, Comunicare în limba română, Dezvoltare personală.
- **Disciplina de studiu în cadrul căreia poate fi valorificată:** Comunicare în limba română, Dezvoltare personală, Educație prin teatru.
- **Situații de învățare în care poate fi valorificat textul:**

★ *Varianta 1:*

Citirea textului și analiza acestuia (părți de vorbire, valori prezentate, trăsături ale personajelor etc.).

★ *Varianta 2:*

Joc de rol – punerea în scenă (într-o piesă de teatru) a secvențelor din text sau a textului întreg.

★ *Varianta 3:*

Căutarea de imagini în format electronic/ Generarea de imagini desenate adecvate textului (personaje, peisaje,

acțiuni, evenimente, situații de comunicare etc.) pentru a crea un album al textului (resursă educațională) cu ajutorul imaginilor oferite de elevi.

★ *Varianta 4:*

Dezbateri – oferirea unor argumente pro și/ sau contra legate de anumite comportamente ale personajelor identificate în textul poveștii.

- **Tipul de personaje:**

- umane: copiii astronauți.
- nonumane: extratereștrii și locuitorii de pe Pluto (personaje colective).
- nonumane personificate: Saturn, Luna, Soarele, locuitorii de pe Pluto.

- **Personaje pozitive:** copiii astronauți, Saturn, Luna, Soarele și locuitorii de pe Pluto (după terminarea misiunii).

- **Personaje negative:** extratereștrii.

- **Mesajul/ morala poveștii:** Mesajul central al poveștii este că viața ne oferă provocări care ne determină să ne depășim limitele personale, să ne autodepășim și să devenim mai empatici și mai toleranți. Totodată, prin ieșirea din zona proprie de confort, putem stabili legături interumane bazate pe încredere și respect reciproc, fundamentate prin acceptarea diferențelor interindividuale.

POVESTEA PĂPUȘII NEGLIJATE

Lucreția ILENI

Mina ȚIOLAN

- **Tipul poveștii:** fantastică
- **Clasele la care se recomandă:** pregătitoare, I, a II-a
- **Valori promovate:** grija față de jucării, respectarea promisiunilor și repararea greșelilor
- **Obiective educaționale propuse:**
 - O₁ – Identificarea de către elevi a importanței conștientizării și îndreptării greșelilor făcute față de alții
 - O₂ – Conștientizarea de către elevi a necesității respectării promisiunilor făcute altora
 - O₃ – Cultivarea, la nivelul elevilor, a grijii și a responsabilității față de propriile lucruri
- **Tema centrală a poveștii:** îndreptarea greșelilor
- **Subiectul poveștii:**

Mara, o fetiță veselă și energică, primește în dar o păpușă foarte frumoasă, cu condiția să aibă grijă de ea. Din păcate, activitățile zilnice ale Marei sunt nepotrivite pentru noua jucărie, iar aceasta devine murdară și-și dorește să plece de la fetiță. Cum va proceda Mara pentru a păstra păpușa?

- **Textul poveștii:**

A fost odată ca niciodată o fetiță pe nume Mara. Ea era un copilaș foarte vesel și energic. Acesteia îi plăcea să se joace în parc la cutia cu nisip și să sară prin bălțile cu noroi, apărute în curte, după ploaie. Astfel, dorind să iasă la joacă, se grăbea să termine cât mai repede de mâncat și mereu se murdărea la masă.

Într-o zi, plecase împreună cu familia în vizită la bunici. Acolo, Mara observase într-o vitrină cea mai minunată jucărie pe care o văzuse vreodată. Era o păpușă frumos îmbrăcată. Avea o rochiță din dantelă albastră și un păr castaniu, buclat, prins cu fundițe. La gât avea un șirag de perle sidefate și era încălțată cu papuci din mătase vișinie. Bunica ei, văzând că Mara este foarte atrasă de păpușă, s-a apropiat de fetiță și i-a spus povestea acesteia:

- Văd că ai făcut cunoștință cu Sofi.

- E atât de frumoasă! E ca o prințesă!

Bunica deschise vitrina și luă cu grijă păpușa. Se așezase pe fotoliu alături de nepoata sa și spuse:

- Am primit-o cadou de la părinții mei, pe când eram de aceeași vârstă ca tine.

- Pot să o țin și eu în brațe?

- Desigur, spuse bunica dându-i păpușa nepoatei sale. Dar să nu o scapi! Sofi a fost cea mai bună prietenă a mea. Ne plimbam peste tot, ne jucam, mâncam și dormeam mereu împreună. Aveam mare grijă de ea.

- Mă pot juca și eu cu Sofi, bunico?

- Sigur! Să vă distrați!

Marei îi plăcea foarte mult păpușa. Pe tot parcursul șederii familiei ei la bunici se juca mereu cu ea. Sosise timpul să se întoarcă acasă. Fetița parcă nu se mai putea dezlipi de noua ei prietenă și o întrebă pe bunică:

- Bunico, îmi dai mie păpușa, te rog?

– Nu știu ce să spun, Mara. Țin foarte mult la ea.

– Te rooog!

Observând cât de mult se atașase nepoata sa de păpușă, bunica a fost de acord să i-o dăruiască.

– În regulă, atunci. Poți să o iei. Dar să ai mare grijă de ea, ca de ochii din cap! Bine?

– Promit că o să am grijă de ea ca și dumneata, spuse Mara. Mulțumesc!

Asemenea bunicii ei, Mara lua păpușa peste tot cu ea, în parc la cutia cu nisip, în curtea plină cu bălți și la masă. Însă, uitase de promisiunea făcută bunicii și nu a mai îngrijit-o. Nu de puține ori, păpușa a ajuns să fie acoperită de castelele de nisip, să fie pătată cu mâncare sau să fie scăpată într-o baltă cu noroi. Astfel, Sofi a devenit murdară. Avea rochița plină de mâncare și de noroi. Buclele castanii îi erau încâlcite și nu mai avea o fundiță. Era desculță, iar din șirag îi lipseau câteva perle. Oricât de mult a încercat mama ei să-i ia păpușa pentru a o curăța, Mara nu dorea să o dea pe Sofi nimănui.

– Este păpușa mea! Bunica mi-a dat-o mie! Doar eu pot să am grijă de ea! se împotrivea Mara.

– Doresc doar să te ajut să o cureți, draga mea! spuse mama fetei.

– Nu vreau! Pot și singură! spuse hotărât fata.

Mara încercă să-i aranjeze părul păpușii, dar era în zadar. După mai multe încercări de a o curăța, renunțase. Fiind obosită, fetea, se puse în pat și adormise pe loc. În scurt timp, i se păruse că auzea pe cineva plângând.

– Vai... buclele mele frumoase! Vai ... colierul meu din perle! Vai ... pantofiorii mei satinați! Nimeni nu mă mai îngrijește, nimeni nu mă mai iubește!

Mara își ridică încet capul de pe pernă și își îndreptă privirea spre locul de unde veneau suspinele. Se miră să o vadă pe păpușa Sofi căzută la marginea patului, plângând.

– Mi-era mai bine la bunica. Deși stăteam în vitrină toată ziua, măcar eram îngrijită și hainele mele erau curate. Chiar așa! Am să mă întorc la ea! spuse Sofi hotărâtă.

Atunci, păpușa se ridică de pe podea și se îndreptă spre fereastra întredeschisă. Când aceasta se urca pe cutia cu jucării, pentru a ajunge la pervazul geamului, pe Mara o cuprinse un sentiment de vinovăție.

– Sofi! Așteaptă! Te rog, nu pleca! încercă Mara să o oprească.

Păpușa privi în urmă și spuse:

– De ce aș rămâne? Tu nu ai grijă de mine. Uită-te la mine! Sunt murdară toată ... De m-ar vedea acum bunica, nici nu m-ar mai recunoaște.

– Dar o să am eu grijă de tine. Te rog, rămâi ... spuse Mara.

– De ce te-aș crede? Datorită ție am ajuns așa.

– Da ... așa este, am greșit. Iartă-mă! Te rog, mai dă-mi o șansă ca să îmi îndrept greșeala.

Mara nu apucă să audă răspunsul lui Sofi pentru că se trezi brusc, ca dintr-un vis. Vedea că era deja dimineață. Începu să se agite, amintindu-și de Sofi și de discuția lor. O căuta prin cameră și o găsisese pe podea, lângă cutia cu jucării. Atunci își dăduse seama că trebuie să își îndrepte greșelile făcute. O ridicase pe Sofi de pe podea și merse cu ea la mama ei, pentru a o curăța.

Împreună o aranjaseră pe Sofi până când aceasta arăta la fel de frumos ca în prima zi, când o văzuse în vitrina bunicii. Dar Mara nu se opri aici. Știa că și-a încălcat promisiunea față de bunica ei și că ar fi corect să o înapoieze.

– Uite, bunico! Ți-am adus-o înapoi pe Sofi. Nu am avut grijă de ea așa cum ți-am promis, îi spuse fetița.

Mara îi povesti bunicii tot ce se întâmplase cu Sofi și își ceruse iertare. Bunica le privi pe rând pe nepoată și pe păpușă, iar apoi zâmbi.

– Din câte observ, Sofi arată foarte frumos. Recunoscându-ți faptele, ai dat dovadă că ai crescut și ești responsabilă.

Mulțumesc că mi-ai spus. Sunt sigură că de acum înainte vei ști cum să ai grijă de ea.

- Deci o pot păstra?
- Desigur! E a ta acum.
- Uraaa!

Din acea zi, Mara și-a îmbunătățit comportamentul pe care-l avea. Înainte de a ieși la joacă mânca mai încet, pentru a nu o mai murdări pe Sofi. Când se juca în cutia cu nisip avea grijă să o lase mamei sale să o țină, iar în zilele ploioase, păpușa o privea de la geam cum sărea prin bălți. Astfel, cele două prietene au rămas împreună, iar Sofi nu a mai vrut niciodată să plece de la Mara.

- **Discipline de studiu integrate:** Comunicare în limba română și Dezvoltare personală.
- **Disciplina de studiu în cadrul căreia poate fi valorificată:** Comunicare în limba română.
- **Situații de învățare în care poate fi valorificat textul:** Textul poate fi valorificat la ora de Comunicare în limba română.

★ *Varianta 1:*

Elevii citesc povestea (clasa a II-a), iar apoi identifică principalele elemente ale textului (titlul, personajele, mesajul/ morala, acțiunea) cu ajutorul întrebărilor formulate/ adresate prin intermediul metodei „Cubul”.

★ *Varianta 2:*

Elevilor li se citește textul, iar pe urmă, cu ajutorul unor planșe ce ilustrează momentele din poveste, vor prezenta întâmplările și le vor așeza în ordinea cronologică a desfășurării evenimentelor.

★ *Varianta 3:*

Elevilor li se solicită să citească povestea pe roluri, iar apoi vor fi împărțiți pe grupe și se vor distribui sarcini fiecărei echipe (de exemplu: „Identificați fragmentul în care Mara o întâlnește pe Sofi pentru prima dată.”; „Ce emoții a resimțit păpușa atunci când a văzut cât de murdară este?”; „Cum s-a simțit Mara atunci când a auzit-o pe păpușa Sofi că dorește să se întoarcă la bunica?”; „Ce a făcut Mara după ce s-a trezit din vis?” etc.). După rezolvarea sarcinilor, fiecare echipă va prezenta răspunsurile/ rezolvarea cerințelor în fața clasei, celorlalți colegi, care vor interveni cu eventuale completări.

- **Tipul de personaje:**
 - umane: fetița Mara, părinții, bunica
 - nonumane personificate: păpușa Sofi
- **Personaje pozitive:** bunica și mama, Mara (la final, după ce și-a învățat lecția)
- **Personaje negative:** Mara (la început, înainte de a descoperi că este necesar să aibă grijă de lucrurile ei)
- **Mesajul/ morala poveștii:** Mesajul principal desprins este că avem obligația morală de a ne recunoaște greșelile (și ulterior de a le îndrepta), de a ne respecta promisiunile făcute altora și de a avea grijă de lucrurile personale.

- Ilustrații care însoțesc textul poveștii:

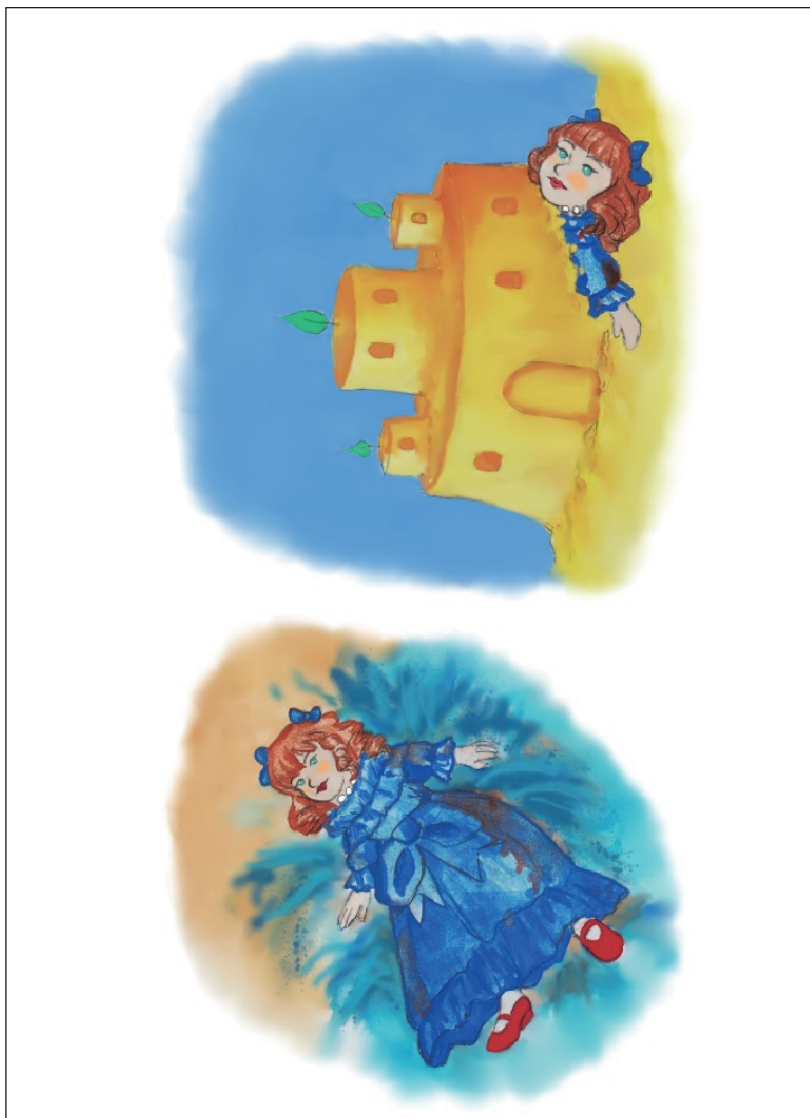








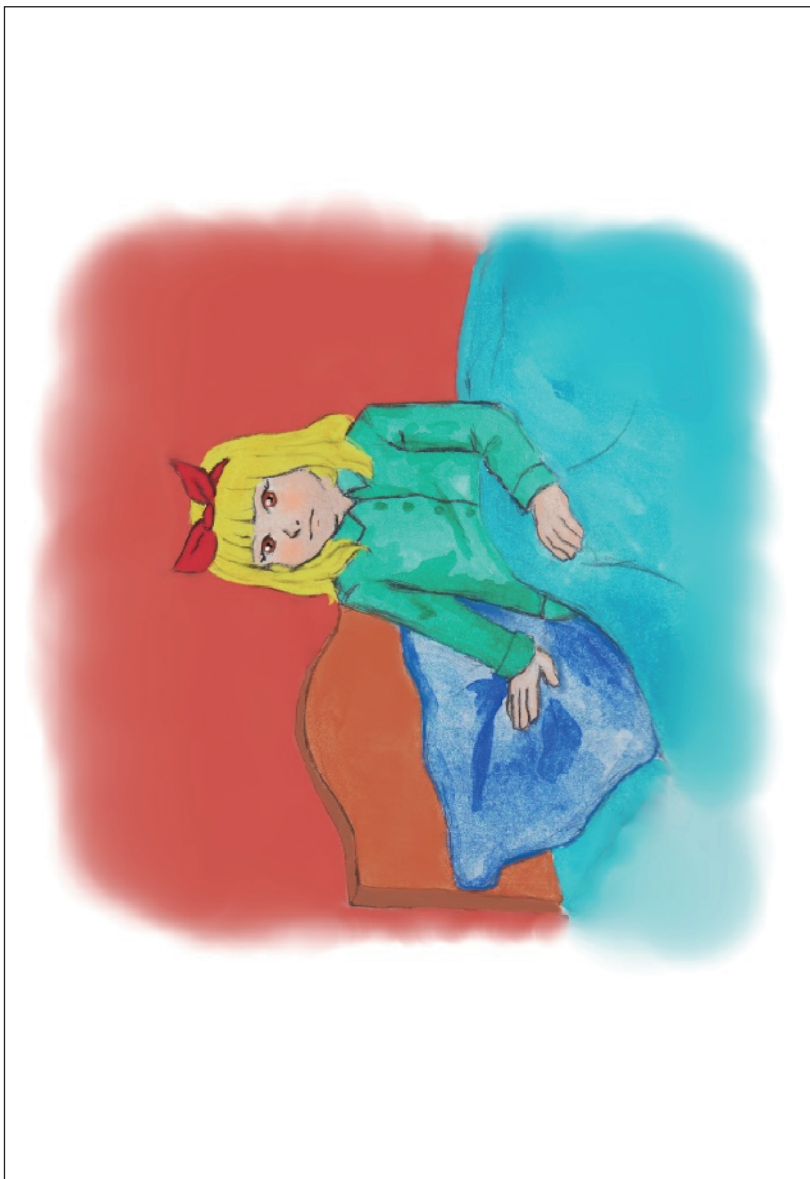


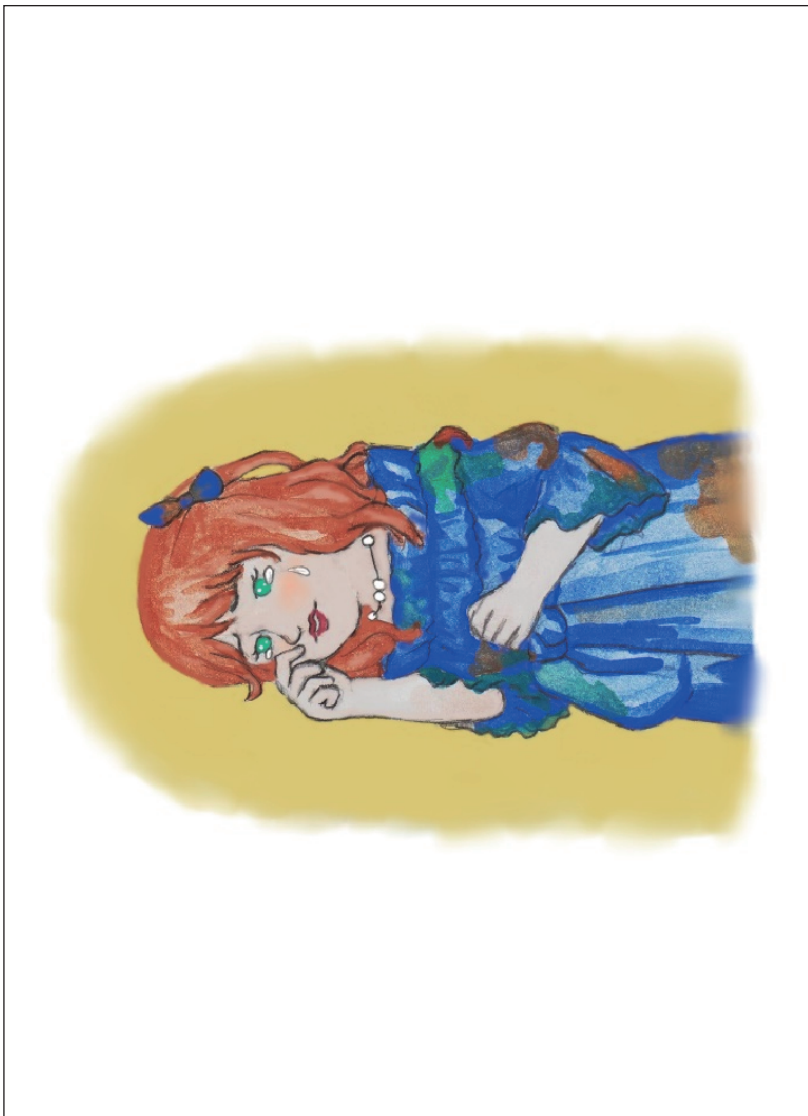














CEA MAI MARE DORINȚĂ

Cristina-Denisa HĂDĂRĂU

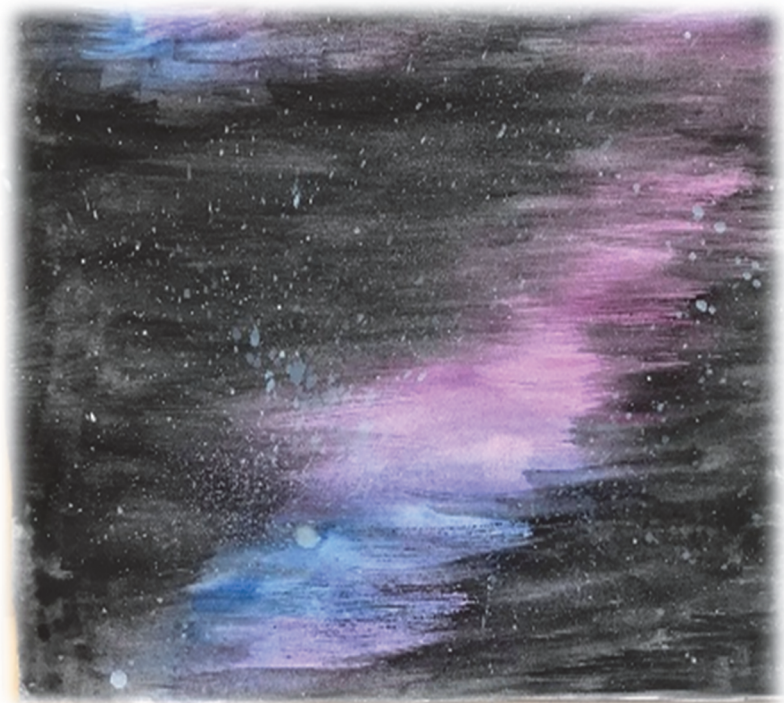
Floarea URECHE

- **Tipul poveștii:** de aventură.
- **Desene realizate la cererea noastră, de către eleva:** Barna Maria.
- **Clasele la care se recomandă:** a III-a și a IV-a.
- **Valori promovate:** încrederea în forțele proprii, atitudinea pozitivă, prietenia, empatia, perseverența.
- **Obiective educaționale propuse:**
 - O₁ – Încurajarea elevilor în direcția urmăririi perseverente a propriilor dorințe și vise.
 - O₂ – Conștientizarea de către elevi a faptului că, prin realizarea visurilor, putem ținti spre atingerea idealului de viață.
- **Tema centrală a poveștii:** idealul de viață.
- **Subiectul poveștii:**

O fetiță este fascinată de lumea celestă, pe care o descoperă prin lentila telescopului. De la realitate la visare, își îndeplinește cea mai mare dorință – aceea de a călători în Sistemul Solar. Încurajată fiind de atingerea unor vise, ea își construiește un ideal de viață mareț.

- **Textul poveștii:**

Dintotdeauna m-a fascinat cerul, orizontul infinit ce se oglindește în ochii mei. Doar ridicându-mi privirea spre cer privesc comori nestemate: un albastru senin, un plumburiu-cenușiu sau stele înghețate pe cer.



Zorii unei dimineți de primăvară sau apusul unei zile toride de vară, mă cheamă să explorez necunoscutul.

Echipată corespunzător și cu un rucsac mare de vise, plec în atingerea stelelor, a soarelui și pentru a-mi face semiluna tobogan, aceasta este dorința mea cea mai mare!



Trag perdelele de noapte și în fața mea se descoperă maiestuosul Univers. Constelații, Luna, Calea Lactee și toate planetele mă privesc nedumerite, demascându-și propria frumusețe.

De la telescop la cer este doar o secundă. Urmăresc stelele cu lentila prin labirintul cerului, le îmbrățișez pe toate și le declar iubire veșnică. Culori orbitoare sau pe care abia le zăresc, stele mari sau mici, în toate pâlpâie lumina.

Ating cu mâna dreaptă luna și cu mâna stângă îmi așez în păr, trei stelute norocoase. Suratele lor mă înconjoară cu dragoste și-mi urează bun venit în celestul infinit.

Mă declar musafir poftit la ospățul vizual al nopții.

– Bun venit la noi acasă! Mi-au urât cu bucurie toate stelutele.

– Te vedem în fiecare seară pe strada noastră! exclamă o stelută neastâmpărată.

– Bine v-am găsit! De mult timp mă plimb prin toate cotloanele cerului, căutând să vă înțeleg lumina! răspund bucuroasă.

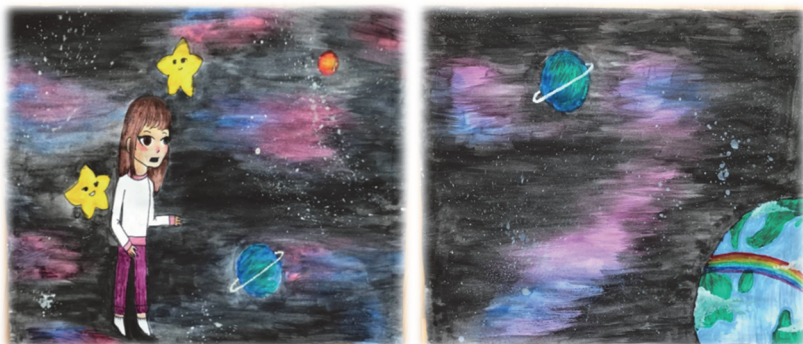


– Lumina? ... Noi ne ardem trăirile, renaștem zilnic, dăruind nopții lumina! răspunse timid, steluța din dreapta mea.

– Abia aștept să cresc mare și să colind împreună cu voi Universul! Uitați-vă la mine, sunt îmbrăcată cu praf de stele! Dorințele îmi sunt aripi, întinse larg spre Univers, iar gândul îmi zboară spre bolta celestă, răspund cu entuziasm.

– Să crezi cu tărie în visurile tale și cerul ți se va dezvălui întotdeauna. Constelațiile, Luna, Calea Lactee te vor surprinde de fiecare dată. Aici, toți îți suntem prieteni și-ți dăruim lumină și speranță, îi răspunse o stea înțeleaptă.

– Mi-a făcut plăcere să mă întâlnesc cu voi, dar doresc să explorez și alte locuri! răspund luându-mi rămas bun de la steluțele prietenoase.

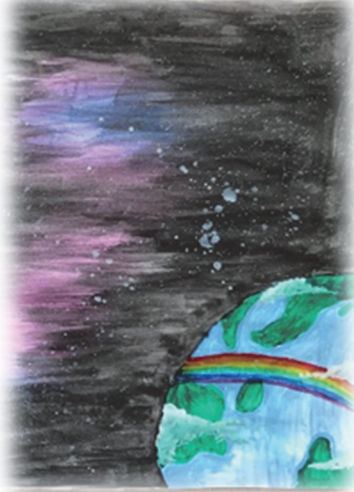


Pășesc cu încredere spre noi orizonturi, ce mă așteaptă să le descopăr frumusețea. Sclipiri nebănuite îmi luminează calea și îmi croiesc drum printre aștri. Râuri de lumină și praf de stele, îmi invadează ochii și-mi deschide un nou orizont, stele căzătoare se revarsă spre Pământ, împlinind dorințe. Pe retina mea, se imprimă un nou început.

– Câtă liniște și lumină e aici! mă minunez, răscolind cerul de-a lungul mării de lumină.

Privesc spre Pământ, spre casă, se vede un glob multicolor și raze de speranță. Trag cu putere cortina nopții și în ochii mei se dezvăluie minunea unei noi zile, răsăritul mi-e aproape.

Escaladez Soarele, mă joc de-a v-ați ascunselea cu norii, adun în palme picurii de rouă și zbor pe aripile vântului.



De aici, de sus, din înaltul cerului se vede un curcubeu proaspăt care străbate întreg Pământul și priviri pline de speranță, că mâine totul va fi bine.

Îmi închei călătoria printre aștri și-mi promit, că voi relua călătoria în fiecare seară.

A doua zi, le împărtășesc colegilor mei visul de noaptea trecută și mesajul stelei înțelepte, de a crede cu tărie în visele

noastre. Tocmai în acea zi, la ora de Științe ale naturii, doamna învățătoare ne-a predat lecția „Sistemul Solar”, trezind interesul și curiozitatea colegilor mei, spre Universul ce ne înconjoară. Mare mi-a fost bucuria revederii în imagini a prietenilor mei, aștri cerești.



Imaginile nu pot reda în cuvinte trăirile mele, ceea ce am simțit în inima mea, emoții care mă vor însoți spre atingerea visului meu. Din piesele de puzzle ale viselor împrăștiate, voi încerca să construiesc un edificiu măreț al visurilor împlinite: „Voi fi astronaut! Abia aștept să cresc mare!”.



- **Discipline de studiu integrate:** Științe ale naturii, Limba și literatura română, Educație civică.
- **Disciplina de studiu în cadrul căreia poate fi valorificată:** Limba și literatura română, Educație civică.
- **Situații de învățare în care poate fi valorificat textul:**

★ *Varianta 1:*

Citirea textului și analiza acestuia (părți de vorbire, valori prezentate, trăsături ale personajelor, figuri de stil etc.).

★ *Varianta 2:*

Joc de rol – punerea în scenă (într-o piesă de teatru) a secvențelor din text sau a textului întreg.

★ *Varianta 3:*

Realizarea de imagini desenate sugestive pentru textul dat (personaje, peisaje, acțiuni, evenimente, situații de comunicare etc.) pentru a crea un album al textului (resursă educațională) cu ajutorul imaginilor oferite de elevi.

- **Tipul de personaje:**
 - umane: fetița, colegii de clasă
 - nonumane personificate: steluțele, luna, soarele
- **Personaje pozitive:** toate personajele sunt pozitive
- **Mesajul/ morala poveștii:**

Precum cei creativi pot crea lumi imaginare nemărginite, așa și cei care îndrăznesc să viseze ajung să își împlinească aspirațiile înalte. Neîngrădirea imaginației și gândirii creative contribuie la dezvoltarea capacității de a găsi căi și mijloace noi spre atingerea țelurilor personale. Această abilitate de a avea o perspectivă deschisă, divergentă

asupra lumii ne conferă cutezanța de a visa și de a acționa în vederea realizării dorințelor.

Morala poveștii este să credem cu tărie în visele noastre și să începem să le construim, încă de mici, în condițiile în care avem libertatea de a visa și de a ne imagina diverse scenarii. În urma lecturării, elevul își va construi o relație empatică cu personajul, descoperindu-i acele valori personale care îl ajută să acționeze în vederea îndeplinirii viselor sale și în direcția formulării idealului de viață.

POVESTEA CĂȚEILOR NUȘTIU ȘI NUPOT

Carina-Maria BOKOR

- **Tipul poveștii:** de aventură.
- **Clasele la care se recomandă:** a II-a, III-a, a IV-a.
- **Valori promovate:** perseverență în urmarea viselor, încrederea în sine, valorizarea muncii.
- **Obiective educaționale propuse:**
 - O₁ – Conștientizarea de către elevi a importanței planificării activităților umane, în asigurarea calității acestora.
 - O₂ – Consolidarea încrederii elevilor în propriul potențial de acțiune.
 - O₃ – Încurajarea elevilor să evalueze fiecare etapă a unui demers și să o valorifice ca ancoră motivațională în realizarea visurilor.
- **Tema centrală a poveștii:** Încrederea în sine.
- **Subiectul poveștii:**

Într-o zonă în care trăiesc doar cei mai buni prieteni ai omului, câinii, trăiau doi căței frumoși, pe nume NuPot și NuȘtiu. Această povestioară surprinde modul în care se întemeiază relația de prietenie dintre cei doi căței, bazată pe asemănările dintre ei și pe dorința lor de a-și construi o casă subterană.

- **Textul poveștii:**

A fost odată ca niciodată, un câine mic, mic și gîngăș, pe numele lui NuPot, care se tot străduia de multă vreme să sape o groapă, ca să își ascundă mîncarea în ea. Peste tot erau gropi începute de el, dar niciuna terminată. Acesta mai avea un prieten cu aceeași problemă, pe nume NuȘtiu. Câinele NuȘtiu era un câine zdravăn care, deși era mare și puternic, nu putea să își sape groapa pentru a-și păstra hrana.

Cei doi patrupezi pe care îi lega dorința lor de a-și găsi un loc sigur pentru păstrarea hranei, aveau scuze diferite pentru nereușită. Câinele NuPot considera că nu poate să sape groapa pentru că el este un câine de talie mică și nu are puterea necesară, pe când câinele NuȘtiu, avea drept pretext faptul că el nu poate săpa deoarece nu îi arătase nimeni cum să o facă.

Orice câine știe că seara, când apune soarele și se aprind peste tot felinarele, e timpul să se apuce de treabă, pentru că s-a odihnit destul în timpul zilei. Lăsarea serii este momentul în care cățelușii se apucă să sape locuri secrete, gropi, pentru a-și ascunde hrana. Însă, pentru cățeeii NuȘtiu și NuPot și ziua și noaptea erau la fel, se plimbau toată ziua, se jucau, dormeau și își plîngeau de milă că nu știu și că nu pot să sape gropi, văicărindu-se întruna:

- Oh, e prea greu pentru noi! Nu știm și nu putem!
- Așa e, pe noi nu ne ajută nimeni!

Când cățeeii aveau de făcut teme pentru școală, la matematică, în care trebuiau să explice cum se poate ascunde într-o groapă un os sau câtă hrană încapă în trei gropi, aceștia începeau să se vaite mai tare:

– Ohhh ... Nici la școală nu știm și nu putem să facem nimic. De ce nu primim altfel de teme?!

Când venea seara și era timpul să sape gropi, iar începeau:

- Oh, e prea greu pentru noi! Nu putem și nu știm!

Toată noaptea se plâneau că nu le iese gropile și că nu știu și nu pot face nimic.

Se întindeau îmbufnați cât era ziua de lungă și nu făceau nimic pentru a-și depozita hrana. Doar ochii mari și înlăcrimați li se învârteau, privind îndelung și cu invidie gropile perfecte ale celorlalți patrupezi. Au privit cât au privit, apoi s-au uitat neputincioși la gropile lor neterminate, s-au scuturat puțin de pământul uscat și au părăsit locul în care au încercat să sape, părăndu-li-se o misiune imposibilă.

Cei doi prieteni văzând că nu pot realiza ceea ce au plănuțit, într-un final s-au gândit să își caute ajutoare, adică să își roage părinții sau prietenii să o sape în locul lor. Neîncrezători, s-au gândit apoi să renunțe la groapă și să găsească un alt loc pentru proviziile lor. În drumurile lor pe străzile învecinate au auzit că alți câini își țineau mâncarea în scoarța unor copaci, în mușuroaie de furnici sau chiar în casele oamenilor și nu aveau nevoie de gropi. Dar, pe strada lor, nimeni nu mai văzuse un câine fără groapă pentru mâncare. Le trecuse prin minte chiar ideea de a se pune stăpâni pe groapa altor căței bătrâni care încet-încet uitau de groapa lor. Cu astfel de gânduri în minte, cei doi căței s-au așezat pe un mal de pământ pe care abia l-au scormonit, cu gândul de a face o nouă groapă, reușind astfel să strângă câteva movile de pământ.

Un câine polițist, care tocmai trecea pe acolo, s-a împiedicat de o movilă: Oh, cine și-a început groapa asta și nu a terminat-o? bombăni el, ridicându-se și scuturându-se de pământ, moment în care i-a văzut pe câinele NuPot și NuȘtiu, îngândurați:

– Voi ați făcut această groapă? De ce renunțați la ce v-ați propus și la ce ați început? Dacă vă doriți să aveți și voi propria groapă, e necesar să duceți la bun sfârșit ceea ce ați început. Nu vă abandonați așa ușor visurile!

Câinii NuPot și NuȘtiu, cu ochii pe jumătate închiși, își repetă în șoaptă:

Dacă nu ne-am abandona visurile, ce am putea realiza? Dacă nu am renunța să săpăm la groapa începută, ce am putea construi?

Tot gândindu-se la aceste întrebări, au adormit unul lângă celălalt, visând că erau fericiți pentru că au reușit să-și termine groapa, care era ca o casă subterană cu multe camere încăpătoare, în care se afla multă mâncare și jucării pentru căței. Acest vis frumos s-a destrămat dimineața, când au revenit la realitate și și-au adus repede aminte că ei nu știu și nu pot face nimic, începând să plângă:

– E prea greu!!! Noi nu știm să săpăm o amărâtă de groapă, darămite o casă subterană! E așa de greu ... Nu putem!

Câinele polițist care se întâmpla să treacă din nou pe acolo, i-a auzit plângând și a început să râdă cu poftă:

– Hahaha, sunteți caraghioși! Cum să spuneți că nu puteți dacă nici măcar nu ați încercat?

– Ba da! Sincer, am încercat dar nu ne iese, nu știm de ce ...

– Ați folosit un plan?

– Cum adică un plan? au întrebat uimiți, în cor, câinii NuPot și NuȘtiu.

– Nu o să puteți ajunge niciodată unde vă doriți, dacă nu vă decideți unde anume vă doriți să ajungeți și prin ce mijloace! Și polițistul a scotocit în geanta lui mare și a scos ceva.

– Uite, vă dau eu o foaie-frunză și un creion-bețișor, ca să creați planul!

– Dar cum să scriem un plan? Poți să-l faci tu pentru noi?

– Haha! Doriți să îmi ascund eu mâncarea în locul vostru secret? Voi sunteți singurii care știți unde anume vreți să ajungeți. Și tot voi sunteți singurii care știți prin ce mijloace veți ajunge acolo unde v-ați propus! Polițistul a plecat, grăbit, mai departe să verifice respectarea ordinii și a liniștii din cartier.

Patrupezii NuPot și NuȘtiu au luat întrebători foaia-frunză și creionul-bețișor. S-au uitat lung unul la celălalt, apoi la ele și au repetat în șoaptă:

– Noi suntem singurii care știm unde anume dorim să ajungem și prin ce mijloace putem ajunge unde ne dorim ... Oare cum ar trebui să începem? Ce ar trebui să facem? se întrebară ei. Și-au ridicat ochii înspre cerul senin, privindu-l rugător, cu ochi blânzi, apoi s-au aplecat, parcă întăriți, asupra frunzei. Încet-încet, au început să deseneze cu bețișorul pe foaia-frunză, parcă tot mai inspirați și mai încrezători. Când au terminat, au ridicat frunza deodată și au privit-o mulțumiți: era planul pentru cea mai frumoasă casă subterană!

Se privesc, deodată, și își spun:

– Aici ne dorim să ajungem! Și își îndreaptă ochii mari și curioși spre foaia-frunză pe care au desenat casa subterană, după preferințele lor. Și parcă deja se vedeau alergând și jucându-se împreună cu ceilalți căței, cât era ziua de lungă, în casa lor subterană.

Erau atât de nerăbdători să termine, încât s-au apucat imediat de treabă! Scoteau mormane de pământ, scormoneau în grabă, nerăbdători să își vadă proiectul realizat.

Dar, nu se știe cum s-a întâmplat, dar toate ieșeau pe dos, tot ceea ce rămânea în urma lor erau doar niște grămezi de pământ împrăștiate. Se uitau, blocați, când la movile, când la gropi, neștiind cum să le adâncească, asemeni planului desenat.

– Oh, tot nu-mi iese! Știu ce vreau, dar tot nu pot! Urlă, îmbufnat, cățelul NuPot.

– Nici mie nu-mi iese! Știu unde vreau să ajung și tot nu știu să sap groapa!! îi susține părerea, cu tărie, NuȘtiu.

Cățelul polițist care patrula de-a lungul străzii, îi zări posomorâți și triști în ogradă.

– Eiiii! Un cățel nu își sapă niciodată groapa la repezeală sau la întâmplare! Să îți faci propria groapă nu este o muncă ușoară și nici rapidă!

– Și cum să fac? Întrebă NuȘtiu.

– Chiar ... Cum putem face? îl susține, gânditor, NuPot.

– Pare greu, prichindeilor? Pentru că planul vostru e prea măreț și voi vă simțiți prea mici și neștiutori.

– E foarte greu ... răspund, în cor, cei doi.

– Spuneți-mi, puteți să mâncați un os imens dintr-o dată?

– Nu ... am putea face asta doar dacă l-am împărți în porțiuni mai mici, ziseră cățeeii.

– Minunat!! În câte porțiuni mai mici puteți să separați planul vostru astfel încât să fie ușor de aplicat? Și cățelul polițist își continuă patrularea grăbit.

Patrupezii NuPot și NuȘtiu au luat din nou frunza cu planul și îl priveau lung. Era oare un vis prea mare să facă o casă subterană în mijlocul curții?

– Cum aș putea să separ totul astfel încât să fie ușor de săpat? s-a întrebat NuPot în șoaptă.

– Cum aș putea ști să fac casa subterană astfel încât să fie ușor de realizat? s-a întrebat în gând NuȘtiu.

Se uitau când unul la celălalt, când în jos la frunză, gândindu-se cum să facă și încercând, totodată, să își dea unul altuia curaj să se apuce de treabă. Deodată, le veni ideea mult așteptată: Trebuie să săpăm groapa până răsare soarele, așa cum ne-am propus în plan! Mai departe, planul ne indică pașii de urmat:

– Pasul unu: săpăm puțin la stânga. Pasul doi: săpăm puțin la dreapta. Pasul trei: săpăm puțin în față. Pasul patru: legăm săpăturile între ele. Pasul cinci: săpăm groapa pentru altă cameră.

– Evricaaa!!! strigară ei dintr-o dată, uitându-se la planul simplu ca bună ziua!

Acum știau ce au de făcut! Urmăreau pașii de pe plan și se mișcau atât de repede de parcă problema nici n-ar fi existat!

Pas cu pas, săpătură după săpătură, construiau cameră după cameră, iar lăbuțele se agitau cu nerăbdare în timp ce făceau ultimele retușuri. Erau aproape să-și vadă casa subterană terminată.

Când, deodată, o furtună se porni brusc! Vântul le umplură groapa cu apă și îi luă pe sus.

– Oh, degeaba muncesc, nu știu de ce nu am noroc! afirmă cu ochii înlăcrimați NuȘtiu.

– Știam eu că nu pot să fac asta, zise cățelul NuPot.

Atât au plâns bieții căței, de nu mai știai care-s picăturile de ploaie și care-s lacrimile lor.

A doua zi de cu seară, au luat-o de la capăt și mai grăbiți, sperând să termine cu bine, de data aceasta!

Dar nici nu au început bine să-și pregătească lăbuțele, că o cârtiță împreună cu puii ei au ieșit din pământ, fix în locul unde cei doi voiau să lucreze, blocându-le calea.

– Cârtițe nesuferite! Iar trebuie să așteptăm până pleacă?

Și parcă dinadins mai apare o cârtiță, apoi alta și alta, ieșeau în orice loc aceștia încercau să sape o groapă, făcându-le munca zadarnică.

– Cârtițe afurisite! strigară ei în cor, ne faceți să o luăm mereu de la capăt!

Dar nici nu reușiră bine să termine prima cameră, că un vânt aduse o mulțime de frunze, acoperind cu totul această cameră. Nici nu se mai vedea locul în care ea fusese săpată.

– Oh, nu ... Ce nenorocire!!! Iar trebuie să o luăm de la capăt! Zise NuȘtiu.

– Oh, nu ... eu nu mai pot să încep din nou!! zise NuPot.

– Hei! Lipsește ceva! le strigă cățelul polițist care patrula din nou de-a lungul străzii.

– Oare ce ne mai lipsește acum? spuse NuPot. Știu ce vreau să construiesc, am planul cu pașii, știu cum dar tot nu reușesc ...

– Exact, și eu știu ce îmi doresc să realizez, știu și pașii de urmat, dar parcă totul ne este potrivnic ... zise NuȘtiu.

– Atunci când vă doriți cu adevărat să ajungeți undeva sau să realizați ceva, nimeni și nimic nu vă poate sta în cale! spuse câinele polițist.

– Ba da! Vântul ne blochează și cârțițele și grămezile de frunze ne stau în cale!

– Voi singuri vă țineți în loc și vă blocați, căci vă uitați doar la ce nu ați realizat încă! Spuneți-mi, v-ați oprit vreun pic să vedeți și să apreciați ce ați săpat până acum?

– Nu știm ... cred că ne-am grăbit să terminăm casa noastră subterană cât mai repede ...

– Exact! V-ați grăbit și v-ați uitat doar la ce nu era construit! Dar ați uitat să priviți și să admirați tot ce ați făcut până acum, ați uitat să vă bucurați de ce ați reușit să realizați până la un anumit moment! Căci țineți minte: Împăcarea cu acțiunile voastre, găsirea bucuriei și satisfacției muncii voastre, oricât de neînsemnată ar părea, reprezintă cel mai important aspect pentru punerea în aplicare a unui plan! Aceasta este partea plină a paharului, care vă oferă motivație pentru a munci în continuare pentru finalizarea planului și îndeplinirea visului.

În noaptea următoare, patrupezii au început din nou să muncească cu spor. De data asta, nu se mai grăbeau să termine. Ba chiar le-a venit o idee: la fiecare trei săpături se opreau și anunțau veseli pentru a celebra fiecare pas mic:

– Pauză de bucurieeee!!!

Apoi, luau câte o bucățică de os și o puneau lângă locul unde lucrau.

– Încă o bucățică, să fie bucuria mai mare! Respiră ei încântați și își admiră mândri locul plin de bucăți de oase.

Când casa subterană a fost gata, au pus împreună ultima bucățică de os, cu și mai multă bucurie decât în celelalte pauze.

– Am terminattt! Am reușittt! Am știut!! Am putut!! Ochii lor limpezi și negri s-au umplut de sclipiri de fericire și încântare. Aveau în față casa subterană la care au visat, pe care au desenat-o într-un plan și pe care au construit-o cu atâta trudă!

Au intrat în noua casă, parcă emoționați, și au început să sară în sus de bucurie, moment în care, bucățelele de oase s-au răsturnat peste cei doi ca o ploaie a unei reușite speciale!!!

Dimineața și soarele a răsărit, nu le-a venit să creadă, casa lor subterană strălucea în lumina soarelui, nu mai era un vis imposibil de realizat!

Acum nu se mai simțeau cățelul NuȘtiu și cățelul NuPot, ci deveniseră cățelul ȘtiuTot și cățelul PotTot. Și-au dat seama că ei nu au săpat doar o groapă pentru a-și păstra mâncarea, ci o fereastră înspre viitoarele lor reușite.

*Se spune că, atunci când avem un vis care
ni se pare prea mare,
să ne oprim în dreptul unui cățeluș micuț
și firav și să-i șoptim visul nostru.
Căci, cățelușii vor da vestea mai departe
până la prietenii NuȘtiu și NuPot,
care ne vor veni în ajutor numaimic decât la
fel cum a procedat și cățelul polițist!!*

- **Discipline de studiu integrate:**

Dezvoltare personală și Comunicare în limba română (pentru clasa a II-a), Limbă și comunicare și Educație civică (pentru clasele a III-a și a IV-a), Abilități practice și arte vizuale pentru toate clasele

- **Disciplina de studiu în cadrul căreia poate fi valorificată:**

Dezvoltare personală (clasa a II-a), Educație civică (clasa a III-a și a IV-a), Comunicare în limba română (clasa a II-a)

- **Situații de învățare în care poate fi valorificat textul:**

Pentru clasa a II-a:

★ *Varianta 1:*

Lecturarea anumitor fragmente din care elevii extrag trăsăturile personajelor și motivele pentru care cei doi patrupezi au numele NuȘtiu și NuPot.

★ *Varianta 2:*

Confecționarea chipurilor celor doi căței, folosind materiale reciclabile (hârtie colorată, farfurie de unică folosință din carton etc.)

Pentru clasele a III-a și a IV-a:

★ *Varianta 3:*

Lecturarea textului și realizarea unui jurnal cu dublă intrare, unde elevii vor nota pasajele pe care le apreciază, în care se regăsesc și, respectiv, argumentarea alegerii făcute.

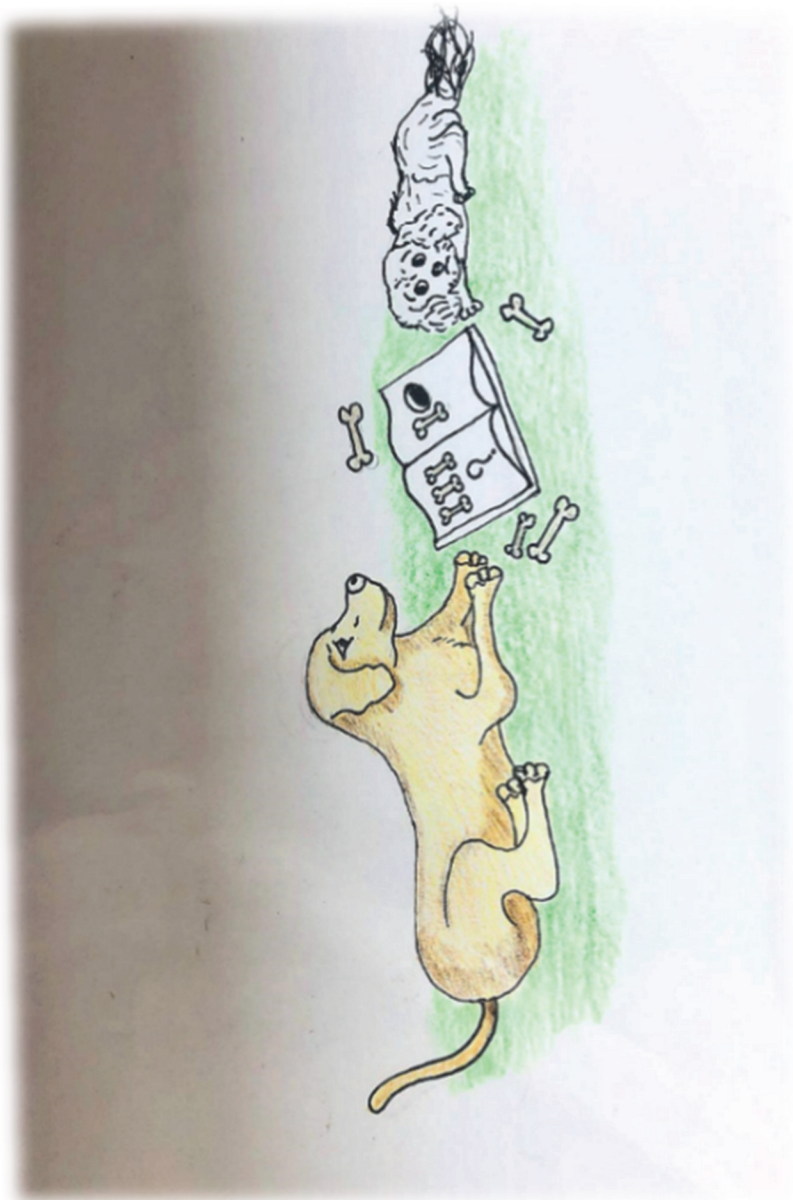
★ *Varianta 4:*

Realizare de desene și imagini reprezentative textului (personaje, acțiuni, momente cheie) astfel încât se va realiza o carte uriașă a clasei care se va răsfoi ori de câte ori un elev nu are încredere în forțele proprii și nu crede că va reuși să realizeze un lucru.

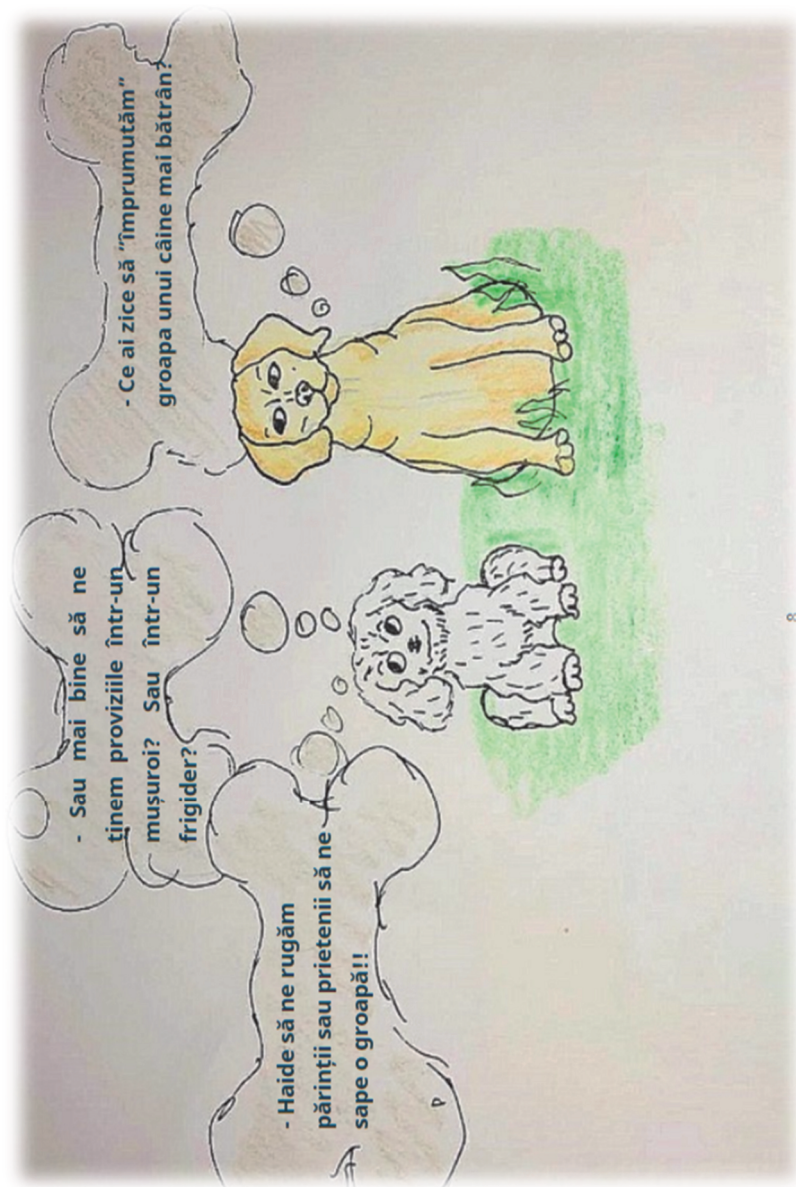
- **Tipul de personaje:** nonumane personificate: personaje-animale – cățelul NuPot, cățelul NuȘtiu, cățelul polițist.
- **Personaje pozitive:** toate personajele sunt pozitive.
- **Personaje negative:** nu este cazul.
- **Mesajul/ morala poveștii:** Totul devine posibil atunci când ne dorim cu ardoare un lucru și suntem perseverenți în drumul nostru spre atingerea țăelurilor personale. Ingredientele reușitei sunt: motivația, stabilirea scopurilor, realizarea unui plan de acțiune, consecvența și gratitudinea.

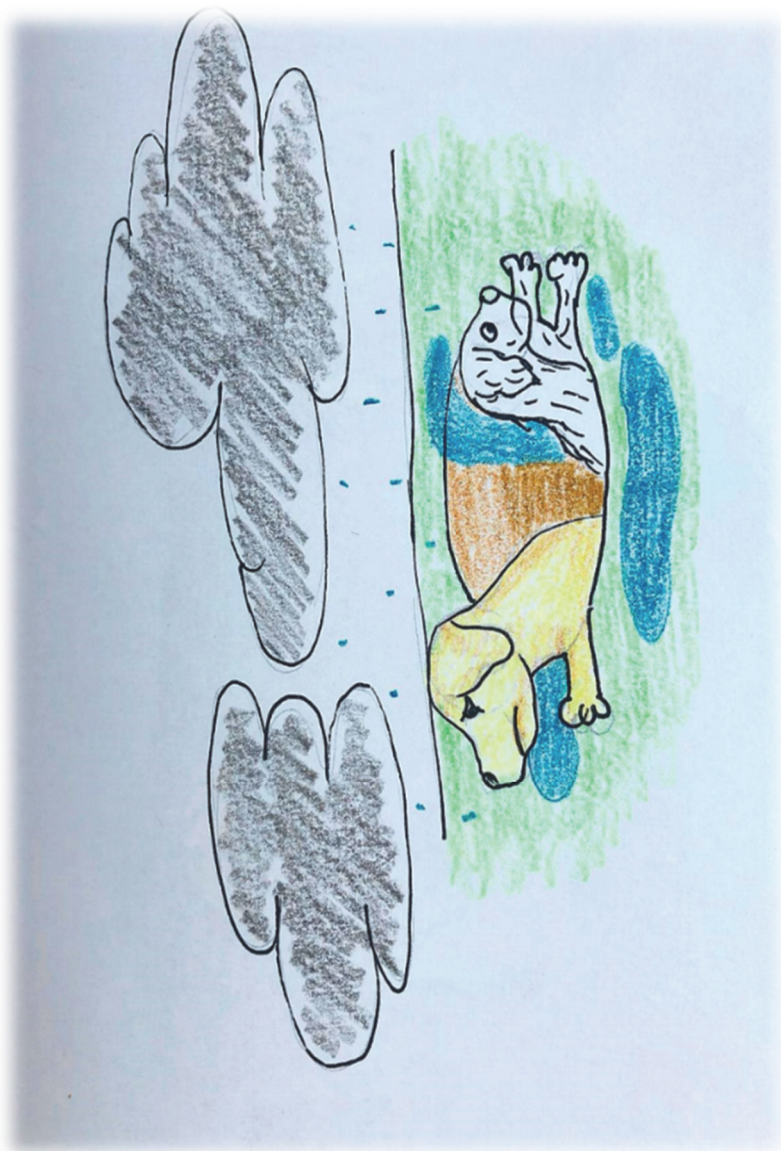
- **Ilustrații care însoțesc textul poveștii:** Imagini realizate de Seiche Benjamin.

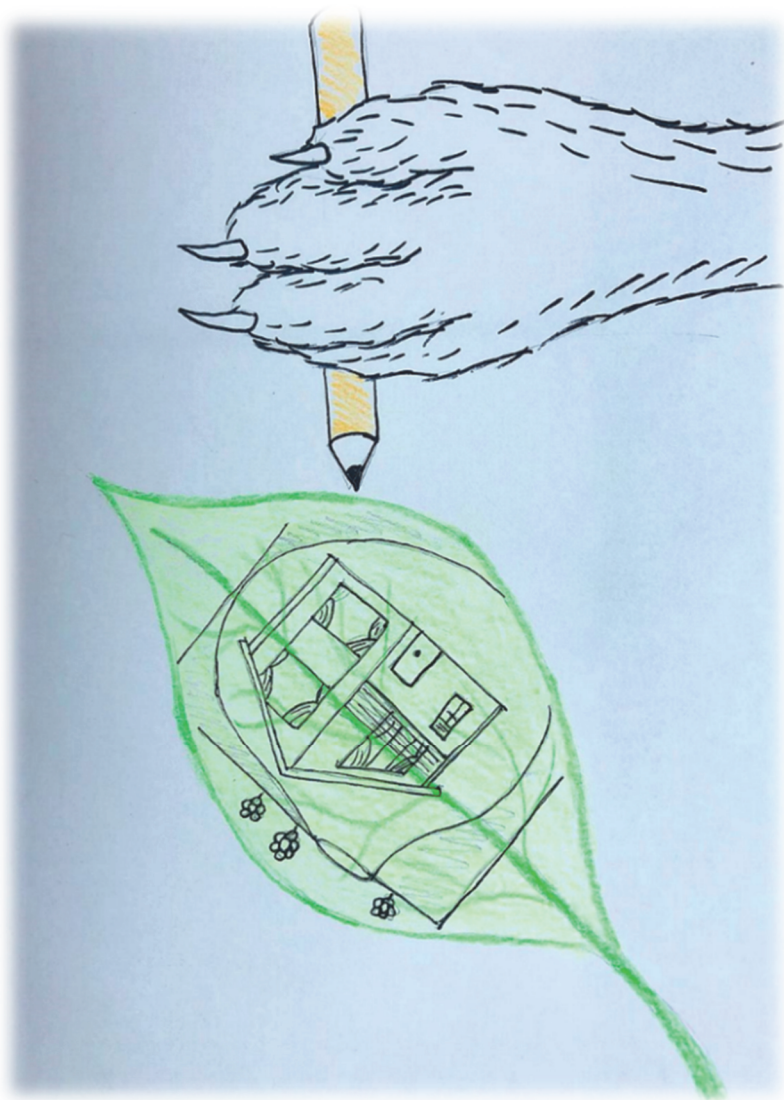






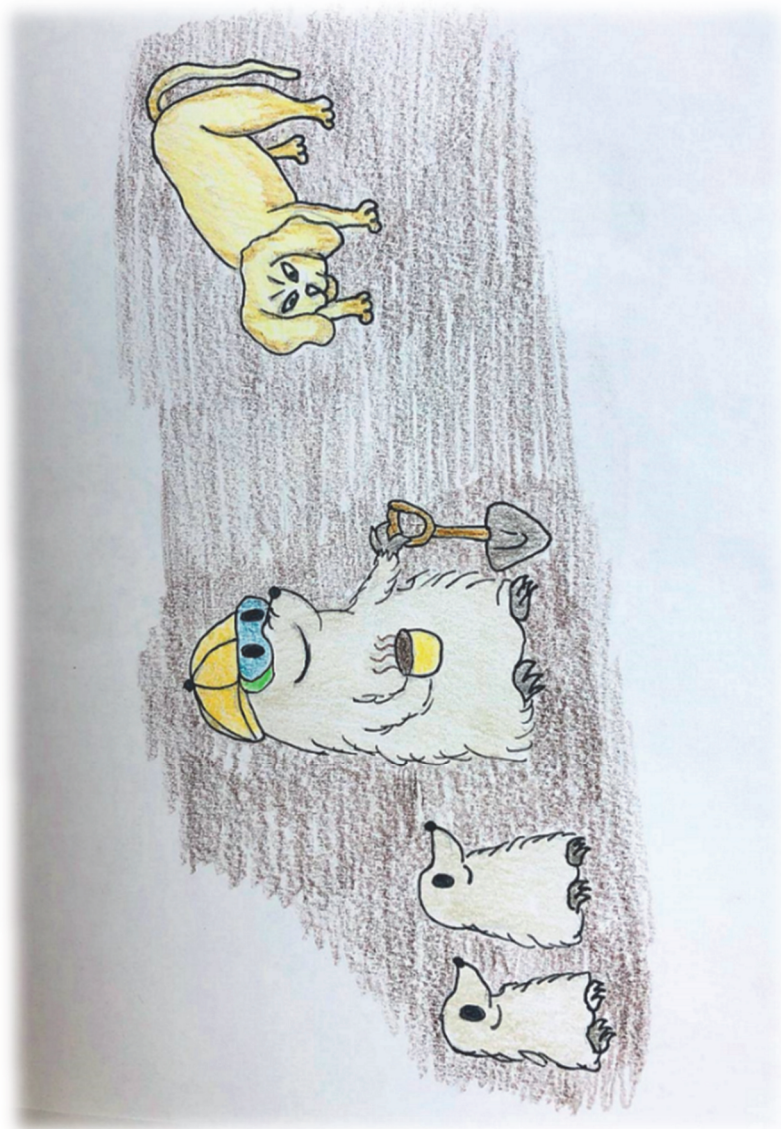


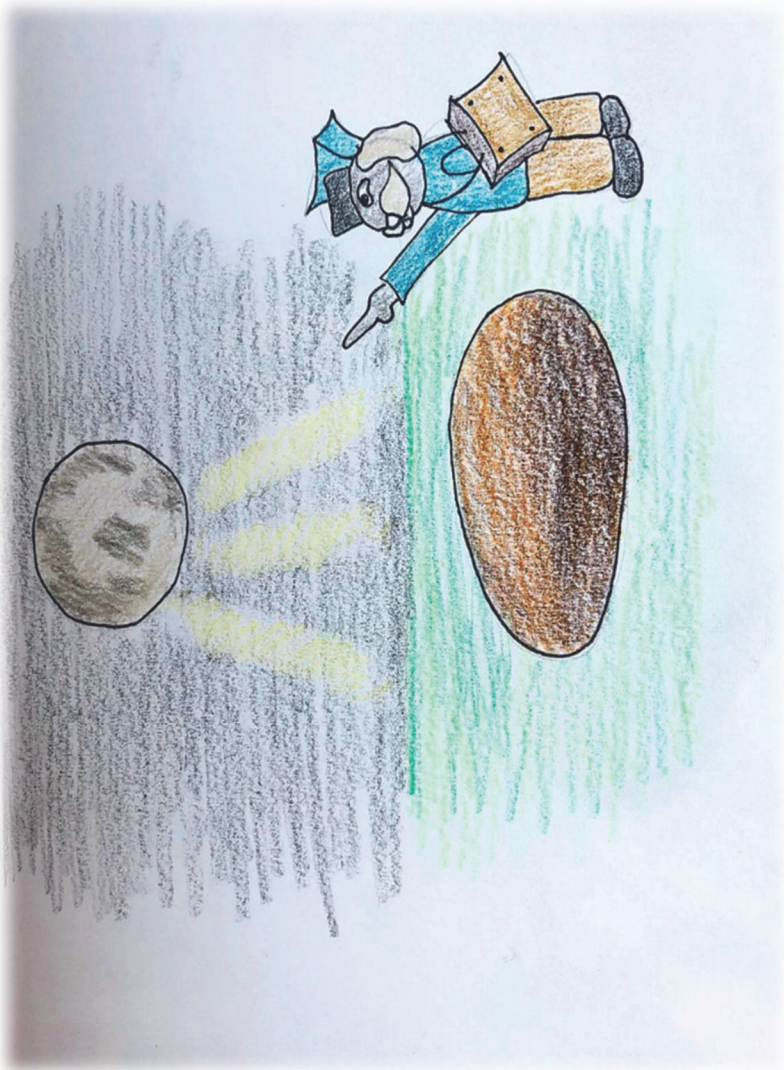














FURTUNA

Ana-Bianca COLDEA

- **Tipul poveștii:** fantastică.
- **Clasa la care se recomandă:** clasa a IV-a.
- **Valori promovate:** empatia, bunăvoința, altruismul, sprijinul pentru aproapele tău, sacrificiul în prietenie.
- **Obiective educaționale propuse:**
 - O₁ – Dezvoltarea atitudinii empatică și binevoitoare față de cei din jur, plecând de la exemplele prezentate în poveste.
 - O₂ – Conștientizarea importanței altruismului, sprijinului și sacrificiului în menținerea unor relații de prietenie.
- **Tema centrală a poveștii:** prietenia și menținerea ei.
- **Subiectul poveștii:**

Povestea promovează atitudinea empatică, atitudinea binevoitoare, precum și spiritul de sacrificiu, atitudini necesare pentru inițierea și dezvoltarea relațiilor sociale. Personificarea fenomenelor naturii oferă prilejul reactualizării sau introducerii unor cunoștințe studiate la disciplina Geografie, prilejul inițierii unor discuții referitoare la valorile morale studiate la disciplina Educație civică, precum și prilejul dezvoltării cunoștințelor de limba și literatura română.

- **Textul poveștii:**

Furtuna era gata să cucerească văzduhurile. Adunase cu ajutorul Vântului o mulțime de nori Cumulonimbuși, nori reuniți, denși, cenușii-plumburii, de mari dimensiuni și care aduce furtună cu ploaie, zăpadă sau grindină. Erau atât de mulți încât acoperiseră toată România – de la Câmpia de Vest, până la Podișul Moldovei, de la granița cu Ucraina, până la Dunăre.

În ziua aceea, când Soarele o rugă să îi cedeze locul, căci era o zi importantă pentru întreaga țară, Furtuna nu știa ce să răspundă. Ea hotărî să îl trimită să discute mai întâi cu prietenii săi: Ploaia, Fulgerul, Tunetul și Vântul.

Ploii îi fusese dor să se arate. Înmagazinate în nori de ceva vreme, picăturile de apă așteptau cu nerăbdare să se întoarcă, fiecare, la casele lor. Auzind despre rugămintea Soarelui, Ploaia decise, totuși, să îi accepte rugămintea. Erau prieteni buni, căci formau împreună Curcubeul. Soarele primi vestea cu bucurie, iar chipul lui se însenină îndată, dar se înarmă cu argumente, pentru că urma să îi convingă pe ceilalți prieteni ai Furtunii.

Fulgerul abia așteptase să își arate măreția pe cer. Fiecare apariție a sa era minuțios pregătită. Își pregătise descărcarea strălucitoare și era gata să îi minuneze și să îi înspăimânte pe oameni. Nu-i păsa ce fel de emoții le provoacă, își dorea doar ca oamenii să îl admire. Cu toate acestea, acceptă solicitarea Soarelui, deoarece îi aprecia mult modestia. Știa că Soarele strălucea de dragul oamenilor și le dădea dezinteresat căldură și lumină, fără a căuta să fie admirat.

Tunetul era deja un munte de furie, nervos la culme. Se săturase să-și aștepte rândul și să-i urmeze mereu fulgerului. Cu vocea tunătoare, tare și răsunătoare, era gata să se răstească în văzduh, căci nu-l mai țineau nervii. Dar Soarele apărui și îl rugă să se calmeze. Tunetul se liniști de îndată, admirând răbdarea

Soarelui de a-i urma mereu Lunii. Nimeni nu-i mai auzi glasul în ziua aceea.

Vântul se ostenise cumplit să adune norii. Furtuna nu avea să dureze mult, iar apoi era timpul lui să se odihnească. Muncise atât de mult și era fericit că, în sfârșit, putea să se relaxeze. Dar auzind discuțiile Soarelui cu ceilalți prieteni, înțelesese că este nevoie și de ajutorul lui. Deși ostenit, plecă numaidecât să mute norii Cumulonimbuși înspre Marea Neagră. Soarele era prietenul său și se bucura să îl ajute. Știa că Soarele muncește neîncetat, chiar dacă oamenii îl văd doar ziua.

Primind veștile despre reușita Soarelui, Furtuna înțelesese că Soarele era prietenul tuturor. Și-ar fi dorit să stăpânească văzduhurile, dar prietenia lor era mult mai importantă. Ea își comunică decizia și cerul se însenină îndată. Soarele primi vestea plin de bucurie. Datorită sacrificiilor prietenilor săi, misiunea lui fusese îndeplinită: era soare de 1 Martie.

- **Discipline de studiu integrate:** Geografie, Limba și literatura română, Educație civică.
- **Disciplina de studiu în cadrul căreia poate fi valorificată:** Geografie, Limba și literatura română, Educație prin teatru, Arte vizuale și abilități practice.
- **Situații de învățare în care poate fi valorificat textul:**

★ *Varianta 1:*

Citirea textului și analiza acestuia din perspectivă geografică (identificarea, definirea și caracterizarea fenomenelor naturii, analizarea legăturilor dintre fenomenele naturii etc.).

★ *Varianta 2:*

Citirea textului și analiza acestuia (identificarea personajelor și caracterizarea lor, analizarea părților de vorbire, identificarea valorilor prezentate etc.).

★ *Varianta 3:*

Joc de rol – punerea în scenă (într-o piesă de teatru) a secvențelor din text sau a textului întreg.

★ *Varianta 4:*

Căutarea de imagini în format electronic/ Generarea de imagini desenate adecvate textului (personaje, peisaje, evenimente, situații de comunicare, situații colaborative etc.) pentru a crea un colaj, un album al textului (resursă educațională) cu ajutorul imaginilor oferite de elevi.

● **Tipul de personaje:**

- nonumane personificate: soarele, furtuna, ploaia, fulgurele, tunetul, vântul și norii Cumulonimbuși.

● **Personaje pozitive:** Deși întruchipează persoane dominate de trăsături de caracter precum mândria, lăcomia, mânia sau invidia, personajele devin pozitive datorită felului în care concep prietenia și datorită sacrificiilor pe care le fac în numele acesteia.

● **Mesajul/ morala poveștii:** De multe ori, pentru a-și atinge obiectivele, oamenii au nevoie de prieteni și aliați. Prietenia nu lasă loc de individualism și de egoism: bunăvoința fiecărei persoane este reflectată de acțiunile acesteia asupra celor din jur. Așa cum o oglindă reflectă imaginile, și bunăvoința manifestată spre alții generează atitudini binevoitoare din partea lor. Prin empatie, bunăvoință, altruism, sprijin și sacrificiu, oamenii devin mai buni.

PERIPEȚIILE LUI TOMAS

Mălina SAND

Mădălina SĂLCUDEAN

- **Tipul poveștii:** de aventură, fantastică.
- **Clasele la care se recomandă:** pregătitoare, I, a II-a.
- **Valori promovate:** empatia, înțelegerea reciprocă, comunicarea bazată pe respect, altruismul, prietenia, curajul, devotamentul.
- **Obiective educaționale propuse:**
 - O₁ – Conștientizarea de către elevi a importanței ascultării de părinți.
 - O₂ – Conștientizarea de către elevi a importanței întrajutorării celor din jur, indiferent de diferențele interindividuale.
 - O₃ – Conștientizarea de către elevi a importanței și a rolului pe care prietenii îl au în dezvoltarea noastră personală (curaj, încredere în sine, empatie, înțelegerea celuilalt).
- **Tema centrală a poveștii:** prietenia și curajul.
- **Subiectul poveștii:**

Povestea se desfășoară într-o lume imaginară, în care un băiețel pe nume Tomas se împrietenește cu o furnică pe nume Hanna, care îl duce pe tărâmul ei, un loc fermecat unde băiatul

își face noi prieteni. El trece printr-o serie de peripeții, în care dă dovadă de curaj și dobândește încredere în sine.

• **Textul poveștii:**

Era odată de mult, într-un ținut îndepărtat, un băiețel cu părul bălai și ochii ca marea, căruia îi plăcea să își petreacă timpul explorând tot ceea ce îi stârnea curiozitatea. Acesta locuia cu părinții lui într-o casuță primitoare, care fermeca toate privirile trecătorilor. Totul în jurul casei părea desprins dintr-o poveste: mireasma florilor multicolore și ciripitul păsărelelor te încântau de îndată ce intrai în curte.

– Tomaaa! Vino la masă! ... Toată ziua stai în grădină!

Copilul se bucura de tot ce se afla în jurul lui și uita, adeseori, de sarcinile zilnice și de ora mesei, momente în care mama apărea să îi amintească cât de mult timp a trecut. Deși îi întrerupeau jocul, Tomas își îndrăgea părinții și îi asculta mereu, pentru că știa că după ce își termina sarcinile, aceștia îi mai lăsau să se joace.

În fiecare dimineață după ce își lua micul dejun, Tomas fugea afară pentru a începe o nouă zi de explorare. Copilul era fascinat și analiza tot ce se afla în grădină, începând de la plante și până la diversele insecte care apăreau în fiecare etapă din an. În acele momente se desprindea de realitate și intra într-o lume a viețuitoarelor, pe care doar el o înțelegea și, indiferent de locul în care se afla, copilul era atras de farmecul lor.

Într-o zi, când ieșise din casă, Tomas zărise o furnică, care ducea în spate un grăunte de grâu. Fiind uimit de puterea furnicii, el o urmări pentru a descoperi locul spre care se îndrepta aceasta. După mult timp de mers, furnica se opri, se întoarse spre Tomas și zise:

– De ce mă urmărești?

Copilul a rămas surprins la auzirea acestor vorbe și pentru o clipă nu putu să scoată nici un cuvânt.

– Ce te uiți așa? ... Nu ai mai văzut furnici vorbitoare?

– Ăă ... ăă ... eu ... nu. Există așa ceva?

– Păi eu ce sunt? Nu vezi că vorbesc cu tine?

– Ba da ... Sunteți mai multe?

– Toate vorbim, dar nu cu oricine.

– Dar ... cu mine de ce vorbești?

– Pentru că tu ești special!

– De ce sunt special?

– Pentru că tu ești copil și toți copiii sunt speciali.

La auzul acestor vorbe, copilul se luminează la față și zâmbi.

– Totuși, cum te numești și încotro te îndrepti cu acel grăunte în spate?

– Eu sunt Hanna și mă îndrept spre casă, unde mă așteaptă surorile mele.

– Ce nume frumos! Eu sunt Tomas.

Pentru câteva clipe, Tomas stătu îngândurat, iar apoi întrebă:

– Pot să vin și eu cu tine? O să duc eu grăuntele.

– Ei bine, dacă îl cari tu, fie.

Tomas luă grăuntele de pe spatele furnicii și o urmă în tăcere spre casă.

Odată ce au ajuns la casa furnicii, Tomas rămase impresionat de gospodăria furnicilor și de felul în care acestea se ajutau între ele. La vederea lui, toate furnicile s-au minunat:

– Uau! Un copil la noi acasă? Ce cauți aici?

– Păi ...

– M-a ajutat să aduc grăuntele, iar pentru asta eu m-am oferit să îi prezint târâmul furnicilor.

După ce copilul s-a împrietenit cu furnicile, au pornit cu toții în pas vioi spre descoperirea târâmului minunat, care îi încânta privirile micului oaspete. După ce au cutreierat toate meleagurile, aceștia s-au oprit în mijlocul unei pajiști pentru a se odihni, deoarece drumul a fost lung și urmau să se și întoarcă. În tot acest timp, Hanna venise cu o idee, de a cânta cu toții un

cântec. Se porniră cu toții pe cântec și voie bună, încât le răsuna pământul de sub picioare de la atâta joc.

Dintr-o dată, se auzi o voce și toată distracția încetă:

– Stop! Opriți-vă! Regina a dispărut!

– O nu! Trebuie să mergem în căutarea ei. Tomas ne ajută?

– Ăă ... Sigur.

– Haideți mai repede, cred că este în pădure.

Și porniră cu toții în grabă în căutarea reginei. La intrarea în pădure, s-au împărțit în mai multe echipe și au început căutările. Tomas împreună cu Hanna și ceilalți din echipa lor au ajuns într-un colț mai întunecat al pădurii, unde viețuia o altă regină – cea a păianjenilor. Aceștia căutau de zor sub pătura de frunze, sub crenguțele uscate, printre mușchii bogați ai copacilor, neobservând, de fapt, că regina furnicilor era prinsă între firele întinse ale pânzei de păianjen făurite de către conducătoarea acestui ținut întunecat.

După ce au răscolit toate ascunzișurile, văzând că nu îi dau de urmă, s-au decis să meargă spre punctul de întâlnire, în speranța că regina furnicilor a fost găsită de către ceilalți. Tomas, supărat că nu au reușit să o găsească în această parte a pădurii, privi spre cer, îngândurat, cu mâinile în sân. Deodată, zări o rază de soare printre crengile copacilor, care lumina pânza mare de păianjen, în mijlocul căreia se afla regina furnicilor.

– Hei! Opriți-vă! Regina noastră e aici!

– Unde? Unde?

– Priviți! Sus! Blocată în pânza de păianjen.

– Repede, să o ajutăm!

Furnicile se urcară după regină, însă nu au putut să o scoată, deoarece se prindeau și ele în capcana întinsă de păienjeni. În cele din urmă, văzând că nu reușesc, Hanna îi ceru ajutorul lui Tomas.

– Dar eu sunt doar un copil! Cum să vă ajut?

– Eu am încredere în tine. Haide! O să reușiți!

La auzul acestor vorbe, Tomas prinse curaj și se urcă pe un copac doborât de vânt, încercând să ajungă la pânza în care era captivă regina lor. Repetând în gând cuvintele Hannei, copilul ajunsese la furnici și, împreună, au reușit să o salveze. Coborând fericiți din copac, regina i-a mulțumit lui Tomas pentru ajutor și au pornit spre casă. Pe drumul spre ieșirea din pădure, când distracția și voia bună s-au instalat în grupul de prieteni, le-a tăiat calea regina păianjenilor, furioasă și mâhnită.

– O nu!

– Ce credeți, că scăpați așa ușor?

– Ce vrei de la noi? zise regina furnicilor.

– Vreau să devin regină peste toate tărâmurile și toate viețuitoarele!

– Asta nu se va întâmpla niciodată! Fiecare tărâm are nevoie de conducătorul lui. Tu nu o să poți conduce toate viețuitoarele!

– Așa e! Dar o să am ajutoare!

– Nu se poate așa ceva! Vei distruge toate tărâmurile și toată lumea se va întoarce împotriva ta.

– O să mai vedem!

Tomas a intervenit zicând:

– Îți propun să facem un schimb. Eu îți ofer un cadou, iar tu ne vei lăsa să plecăm și vei lăsa toate tărâmurile în pace.

– Ce? Ce îmi oferi?

– Îți dau brățara mea norocoasă, pentru a-ți face o coroană din ea.

Văzând brățara strălucitoare din mâna copilului, regina zâmbi lacom și acceptă oferta. Tomas îi oferi brățara, iar regina îi lăsa să își continue drumul spre casă.

Aceștia porniră spre casa furnicilor, discutând despre cele întâmplate și bucurându-se că toate s-au terminat cu bine. Ajungând la casa furnicilor, Tomas tresări speriat, amintindu-și că a trecut mult timp de când a plecat de acasă și ar fi cazul să se întoarcă.

– O, nu! Eu trebuie să plec. Sunt sigur că părinții mei sunt îngrijorați.

Furnicile s-au adunat în jurul lui pentru a-l saluta, iar regina lor i-a mulțumit pentru ajutor, i-a oferit un cadou pentru a-și aduce aminte de ele și i-a spus că este mereu bine-venit pe țărâmul lor.

Copilul pornise cu pași repezi spre casă și, atunci când s-a apropiat de aceasta, și-a zărit părinții căutându-l îngrijorați.

– Mamă! Tată! Sunt aici!

Tomas alergă spre ei și îi îmbrățișă fericit.

– Pe unde ai umblat?

– Abia aștept să vă povestesc ce mi s-a întâmplat astăzi!

Copilul intră cu părinții în casă, unde începu să le povestească peripețiile prin care a trecut. Părinții îl ascultau fascinați de cele auzite, apoi l-au felicitat pentru curajul de care a dat dovadă și l-au atenționat ca niciodată să nu mai plece fără să-i anunțe. Tomas i-a aprobat și, rușinat, i-a strâns în brațe cu putere.

Și-am încălecat pe-o șa și v-am spus poveste-asa!

- **Discipline de studiu integrate:** Comunicare în limba română, Dezvoltare personală.
- **Disciplina de studiu în cadrul căreia poate fi valorificată:** Comunicare în limba română, Dezvoltare personală.
- **Situații de învățare în care poate fi valorificat textul:**
 - ★ *Varianta 1:*
Citirea textului și analiza acestuia.
 - ★ *Varianta 2:*
Joc de rol – punerea în scenă a textului.
 - ★ *Varianta 3:*
Căutarea de imagini în format electronic/ Generarea de imagini desenate adecvate textului (personaje, peisaje, acțiuni, evenimente etc.).

- **Tipul de personaje:**
 - umane: Tomas, părinții.
 - nonumane personificate: furnicile, păianjenii.
- **Personaje pozitive:** Tomas, părinții, furnicile, păianjenii.
- **Personaje negative:** regina păianjenilor.
- **Mesajul/ morala poveștii:** Mesajul central al poveștii este că trebuie să ne ascultăm mereu părinții, să le cerem voie pentru a pleca de acasă, să îi informăm în legătură cu locul în care dorim să plecăm, cu scopul urmărit, cu acțiunile pe care le vom desfășura și cu intervalul de timp necesar. De asemenea, în diferitele situații de viață în care ne aflăm, avem nevoie de încredere în forțele proprii și de curaj în situații nemaîntâlnite. Totodată, povestea transmite mesajul că diferențele dintre noi nu reprezintă un impediment în legarea prietenilor.

LOCUL POTRIVIT

Denisa ONICA
Diana Maria IGNA
Diana ONICA

- **Tipul poveștii:** de aventură, fantastică.
- **Clasele la care se recomandă:** a II-a, a III-a.
- **Valori promovate:** empatia, înțelegerea reciprocă, iubirea față de aproapele tău, compasiunea, curajul, încrederea, împlinirea.
- **Obiective educaționale propuse:**
 - O₁ – Înțelegerea importanței găsirii locului și mediului potrivite pentru a avea o viață liniștită și în siguranță.
 - O₂ – Conștientizarea importanței empatiei în relațiile cu ceilalți și în procesul luării deciziilor.
- **Tema centrală a poveștii:** empatia.
- **Subiectul poveștii:**

Într-o pădurice își duceau traiul liniștiți o căprioară și puiul său, dar totul urma să se năruie atunci când, în pădure au pătruns vânătorii. Urmează o călătorie anevoioasă în căutarea unei noi locuințe, în care mama să își poată crește în siguranță, puiul.

- **Textul poveștii:**

Soarele își strecura razele calde printre crengile copacilor, iar glasurile cristaline ale păsărilor se auzeau dis-de-dimineată. În aer, plutea mireasma ierbii proaspete și părea să fie o zi obișnuită de primăvară, pentru toate viețuitoarele.

În păduricea de lângă orașelul Leneș, printre multele animale care își duceau traiul zilnic acolo: veverițe, căprioare, urși și multe păsările, se afla și o căprioară mamă care își creștea puiul în siguranță. Duceau o viață liniștită, plină de iubire, în locuri fermecător de frumoase.

Însă, această dimineată nu părea să fie una obișnuită, ci parcă anunța schimbări majore în viața mamei și a puiului său.

La un moment dat, agitația s-a instalat în pădurice: voci de oameni, gălăgie și lătrat de câini au început să se audă tot mai aproape. Păsările își părăseau cuiburile și zburau cât mai departe, animalele alergau speriate în toate direcțiile și încercau să își protejeze puii, iar forfota era din ce în ce mai mare. Toate acestea au început să o îngrijoreze pe mamă, iar teama că nu-și va mai putea ocroti puiul său, o speria tot mai tare.

Era clar, mulțimea de vânători se apropiau cu pași repezi, gata să sacrifice orice animal ce le ieșea în cale, împreună cu ai lor câini feroși. Așa că, mama a luat decizia să își ia puiul și, împreună, să își caute o altă casă în care să fie în siguranță, într-o pădure mai liniștită, unde nu puteau ajunge vânătorii. Căprioara o ia înainte grăbită, iar puiul o urmează atent. Aceștia lasă în urmă căsuța în care au trăit până acum, prietenii și traiul zilnic cu care erau obișnuiți.

Drumul începe anevoios prin trecerea păduricii în care locuiau și unde aveau cele mai multe amintiri. Mai apoi, căprioara, împreună cu puiul, trec un pod de lemn care abia mai rezista din cauza iernii grele care a trecut, merg mai departe și ajung la un izvor unde s-au oprit să bea apă limpede și rece. Au

mers ei ce au mers, când, la un moment dat, au constatat că se lăsase seara și o ploaie deasă se abătu asupra lor. Din fericire, puiul căprioarei zări un bârlog într-o parte mai întunecată a pădurii. Puiul, zgribulit de frig, o ruga pe mamă să poposească acolo, astfel că, cei doi au bătut la ușa bârlogului pentru a cere un adăpost peste noapte. O bătrână ursoaică, le răspunse înfuriată:

– Cine este? Cine mă deranjează la ora asta târzie?

– Doamna urs, ați putea, vă rog, să ne lăsați în noaptea asta să dormim în casa dumneavoastră? Suntem în drum spre căutarea unei noi case, iar afară e noapte, plouă și puiului meu îi este frig.

– Da, sigur. O să vă primesc cu drag, uite ce vreme rea, nu te lasă inima să lași pe cineva afară.

Bătrâna ursoaică îi primește bucuroasă pe cei doi, le aduce bucate să mănânce și băutură să bea, apoi îi lasă să se odihnească. Dimineața s-au trezit devreme, i-au mulțumit doamnei ursoaice și și-au continuat drumul de-a lungul unei păduri dese și întunecate. În cele din urmă, au ajuns într-o poieniță fermecător de frumoasă, unde ultimele pete de zăpadă erau încălzite de razele de soare, iar florile primăverii erau deja apărute.

Odată ajunși în acest ținut, au fost întâmpinați de animalele care viețuiau în el și pe care oaspeții le-au surprins în timp ce le agita forfota primăverii. Aricii cu puii lor încă mici au ieșit la plimbare, veverițele căutau mâncare proaspătă, iepurașii mâncau din iarba abia ieșită, bondarii bâzâiau pe lângă florile frumos colorate, unele animăluțe își reparau căsuțele distruse de iarna grea, iar urșii tocmai ieșeau din bârlogul călduros.

– Cine sunt ei? întreabă curios tatăl arici.

– Nu știm, a răspuns în cor familia veverițelor.

Animalele din poiană erau încântate de noii prieteni, însă, totodată, temătoare, deoarece nu îi cunoșteau.

La îndemnul tuturor, tatăl arici întreabă:

– De unde veniți voi și cu ce scop poposiți la noi în poieniță?

Căprioara, nedumerită, așezată pe o grămăjoară de fân împreună cu puiul, pentru a se odihni, răspunde:

– Tocmai ce ne-am părăsit casa, deoarece vânătorii au pătruns la noi în pădure și era cât pe ce să ne prindă, așa că, am hotărât să îmi iau puiul și să plecăm în căutarea unei alte case – o casă ferită de vânători și de viețuitoare care ne doresc răul.

– Și ... aici doriți să locuiți?

– Dacă ne primiți să locuim aici, am fi recunoscători!

Viețuitoarele din pădure au început să se sfătuiască în privința primirii celor doi nou veniți în familia lor.

– Da, abia aștept să rămână la noi, o să ne facem noi prieteni, spuse puiul de ursuleț.

– Eu nu vreau să rămână aici, mormăi morocănos un pui de arici.

Mama ursoaică intervine îndată:

– Ar trebui să le acordăm și lor o șansă, deoarece nu au unde locui, iar mama căprioară este îngrijorată pentru puiul său. În poieniță mai au loc și alte animale și ajutorul nostru va fi bine venit. Dacă o să fie cinstiți, o să trăim fericiți împreună.

Spusele ursoaicei au fost aprobate de toate animalele pădurii care au rostit deodată:

– Da, este frumos să îi ajutăm pe cei din jurul nostru!

– Atunci, hai să îi ajutăm imediat să se acomodeze și să rămână la noi în poiană, spuse mama veveriță.

Căprioara, fericită de cele auzite și recunoscătoare, totodată, le mulțumește acestora că au fost binevoitori.

Animalele s-au pus în dată pe treabă pentru a-i ajuta să se acomodeze și să-și construiască o nouă casuță: aricii adunau cele necesare pentru construirea viitoareii casuțe, iar urșii o clădeau cu grijă, veverițele căutau hrană pentru următoarele zile împreună cu mama căprioară, iar celelalte animale aveau grijă de toți puii din poieniță care se jucau de minune împreună.

Până se lasă seara peste poienița agitată, traiul căprioarei și al puiului său erau asigurate, cu ajutorul tuturor animalelor.

– Mamă, e minunat locul în care am venit de curând și mi-am făcut mulți prieteni noi alături de care o să mă distrez fantastic. Mă bucur că am găsit această poieniță plină de animale amabile și în care o să fim în siguranță.

– Desigur, casa noastră e mult mai sigură acum și, în curând, ne vom familiariza cu locurile din împrejurime și cu animalele care își duc traiul aici; trebuie să fim recunoscători pentru bunătatea lor.

Seara se lasă liniștea peste poieniță, iar animalele, obosite, se retrag încet la căsuțele lor, pentru a se odihni. Mama și puiul său își petrec prima noapte în noua căsuță calduroasă și primitoare, liniștiți că acum sunt în siguranță.

În ziua următoare, seara, pentru a le mulțumi tuturor animalelor care au ajutat-o, mama căprioară împreună cu puiul, organizează o cină la care sunt invitate toate viețuitoarele din poiană.

– Diseară vă invit la cină, ca să vă arăt recunoștința mea față de ajutorul primit de la voi!

Toate animalele se arătau bucuroase de invitație, de ospățul pregătit și s-au adunat la casa căprioarei, pentru a sărbători. Într-o atmosferă plăcută și destinsă, au mâncat și au băut pe săturate, bucurându-se de noii prieteni și de noua familie.

- **Discipline de studiu integrate:** Limbă și comunicare, Dezvoltare personală, Educație civică.
- **Disciplina de studiu în cadrul căreia poate fi valorificată:** Limbă și comunicare, Dezvoltare personală.

● **Situații de învățare în care poate fi valorificat textul:**

★ *Varianta 1:*

Citirea textului și analiza acestuia (părți de vorbire, valori prezentate, trăsături ale personajelor etc.).

★ *Varianta 2:*

Reconstituirea poveștii prin așezarea unor imagini care ilustrează povestea, în ordinea desfășurării evenimentelor.

★ *Varianta 3:*

Li se solicită elevilor să conceapă un alt final al poveștii, exersându-și creativitatea.

● **Tipul de personaje:**

- umane: vânătorii.
- nonumane personificate: căprioara, puiul de căprioară, urșii, veverițele, iepurașii, aricii, bondarii.

- **Personaje pozitive:** toate personajele din poveste sunt pozitive, mai puțin vânătorii care reprezintă personajele negative.
- **Personaje negative:** vânătorii.
- **Mesajul/ morala poveștii:** Mesajul central al poveștii este că, pentru a avea o viață liniștită și în siguranță, este necesar să avem curajul de a ne căuta și de a ne găsi locul potrivit. În căutările noastre, să manifestăm empatie față de persoanele din jurul nostru, să încercăm să le înțelegem simțămintele, motivațiile, modul de a gândi, modalitățile de luare a deciziilor etc.
- **Povești cu un mesaj similar:** Degețica, de H. Ch. Andersen.

AVENTURĂ PE MARE

Flavia-Nirvana BUTUZA
Miruna-Daniela MĂRGINEAN

- **Tipul poveștii:** de aventură, fantastică
- **Clasele la care se recomandă:** a III-a – a IV-a
- **Valori promovate:** respectul, loialitatea, corectitudinea
- **Obiective educaționale propuse:**
 - O₁ – Conștientizarea de către elevi a importanței ascultării de părinți
 - O₂ – Stimularea curiozității și interesului elevilor de a explora mediul înconjurător pentru a-și lărgi orizontul cunoașterii
 - O₃ – Conștientizarea de către elevi a importanței menținerii loialității și a rolului pe care prietenii îl au în viața individului
- **Tema centrală a poveștii:** prietenia și întrajutorarea
- **Subiectul poveștii:**

Povestea urmărește aventura trăită de Mia și cățelul ei, Scoică, într-o dimineață însorită, în care, cei doi pornesc într-o călătorie magică, cu barca, pentru a explora marea. Aceștia interacționează cu animalele marine și își fac prieteni noi, iar la un moment dat, ajung pe o insulă misterioasă, în care descoperă lucruri minunate.

Sunt ajutați să ajungă cu bine acasă de către o stea care le-a devenit prietenă.

• **Textul poveștii:**

Trăia odată, pe un țărm îndepărtat, o frumoasă fetiță pe nume Mia. Aceasta avea părul blond și ochii albaștri și își petrecea timpul admirând natura și explorând lumea în moduri inedite. Casa ei era așezată chiar la malul mării, iar acest lucru îi dădea ocazia să privească, zilnic, valurile care ștergeau nisipul, să asculte zgomotul pescărușilor și să se bucure de razele soarelui care o ajutau să se mențină sănătoasă. Fetița era pasionată de înot și mergea mereu alături de prietenii ei în adâncul mării, pentru a se distra și pentru a descoperi misterele universului în care trăiește. Seara, după o zi lungă și obositoare, stătea pe terasa casei alături de cățelul ei, Scoică, și privea apusul soarelui. I se părea magic modul în care cerul căpăta o culoare roșiatică și apoi, modul în care soarele se pierdea în largul mării. De cele mai multe ori, scria aceste aspecte într-un jurnal și spera ca, într-o zi, să poată împărtăși întregii lumi trăirile sale.

Cel mai bun prieten al său era Scoică, cățelul pe care îl primise în dar de la părinții ei, la vârsta de 5 ani. Acesta a fost alături de ea încă de atunci și nu a părăsit-o niciodată, astfel că el era singurul care o înțelegea cu adevărat și care se juca cu ea zilnic. Numele lui fusese inspirat din pasiunea fetei pentru colectarea scoicilor. Încă de când era mică, Mia obișnuia să alerge alături de tatăl ei pe țărm și era fascinată de scoicile pe care le găsea ascunse în nisip.

Într-o dimineață însorită, fetița îi spuse cățelului său:

– Ce ar fi să mergem astăzi cu barca pe mare? Cu siguranță va fi o zi minunată, iar apa pare liniștită.

– Mi se pare o idee bună, răspunse încântat Scoică.

Mia începuse să se pregătească pentru excursia pe mare, luase barca din lemn și vâslele din spatele casei, își adusese echipamentul necesar pentru înot și ochelarii cu care putea explora marea nemărginită. Mama sa era la serviciu și, de aceea, fetița nu reușise să îi spună că va pleca alături de cățelul ei cu barca. Deși se simțea puțin vinovată, își spuse în gând: „Nu o să mergem prea departe și o să ne întoarcem înainte de apusul soarelui!”.

Cei doi prieteni porniră în aventura lor magică, iar fetița era atât de fericită încât nu se putea opri din a zâmbi. Vâslele se pierdeau în marea liniștită și albastră, pe măsură ce barca înainta în larg, iar razele soarelui se reflectau puternic în apă. La un moment dat, Mia îi spuse cățelului:

– Am iubit marea încă de când eram mică, este un loc frumos și misterios!

– Sunt foarte multe lucruri de explorat aici, zise Scoică. Ce ar fi să vedem ce fac animalele marine?

Fetița își băgase mâna în apa caldă și privea modul în care valurile mării atingeau stâncile de piatră. Voia atât de mult să se împrietenească cu animalele, pentru a afla informații despre modul în care acestea trăiesc în adâncul mării. La un moment dat, Mia zări un delfin sărind din apă și era pregătită să intre în vorbă cu el:

– Bună dimineața, domnule delfin! Ce zi frumoasă!

– Bună, frumoasă fetiță! Ce te aduce pe aici?

– Am venit să explorez marea, alături de prietenul meu cel mai bun, Scoică! zise Mia.

– Vrei să îți dezvălui unele dintre misterele mării? Întrebă delfinul.

– Sigur! răspunse încântată fetița.

– Marea este un loc aparte, în care poți găsi o mulțime de specii de pești, căluți de mare, balene, meduze, caracatițe și multe alte animale care trăiesc în armonie.

Chiar atunci, fetița și cățelul văzură, lângă barca lor, un banc de pești. Aceștia săreau în apă și se distrau, lăsând razele soarelui să îi atingă. Mieii îi veni o idee minunată:

- Ce ar fi să intrăm și noi în apă? îl întreabă pe cățelul său.
- Bine, dar trebuie să avem grijă! răspunse Scoică.
- Haideți să vă jucați cu noi! strigară peștii în cor.

Fetița știa foarte bine să înoate astfel că a sărit în valurile mării fără să stea pe gânduri, după care a fost urmată de cățelul său. Peștii aurii săreau în jurul lor și stropseau cu apă, iar Mia făcea scufundări și se distra împreună cu aceștia. Totul părea atât de frumos, temperatura apei era ridicată, iar soarele nu se oprea din a străluci pe cer. Imediat s-au alăturat și doi căluți de mare, care erau încântați să îi cunoască pe Mia și pe Scoică. Aceștia au întrebat:

- Dar de unde veniți voi?
- De pe uscat, răspunse fetița. Suntem încântați să vă cunoaștem!
- Ce ar fi să veniți să vedeți locul în care trăim noi?

Mia era fascinată de modul în care arătau căluții de mare și abia aștepta să afle cât mai multe lucruri despre aceștia. Astfel, se scufundă ușor, împreună cu Scoică, și, cu ajutorul ochelarilor, putea vedea ce se află sub apă. Lumea marină era plină de alge și de corali, peste tot strălucea nisipul, iar mulțimea de pești care străbătea apa părea că nu se mai termină. Fetița zărise o steluță de mare, roșie, plutind în valurile mării și începuse să înoate pentru a ajunge la ea.

– Uau, mereu am vrut să văd cum arată, în realitate, o steluță de mare, este atât de fascinant!

– Da, și asta nu e totul! spuse un căluț de mare. Aici poți găsi o mulțime de scoici, de toate mărimile. Multe dintre acestea nu ajung niciodată pe uscat.

Mia era captivată de diversitatea de scoici pe care le găsea în adâncul mării, acestea aveau diferite forme și culori, iar în

interiorul lor locuiau moluște. Pasiunea ei pentru scoici îi stârnea curiozitatea și o făcea dornică de a explora cât mai mult acele locuri. La un moment dat, fetița ieșise la suprafața apei, alături de cățelul ei, Scoică, și își dăduse seama că este destul de departe de casă.

– Ar trebui să ne întoarcem la mal înainte să se facă seară, îi spuse cățelul.

– Ne întoarcem imediat, nu te grăbi, și se scufundase înapoi în apa curată și limpede.

Fetița începuse să înoate alături de delfinul albastru care o ducea prin marea nemărginită. Aceasta simțea că trăiește o poveste, iar animalele pe care le întâlneau astăzi parcă erau o parte dintr-un vis.

După puțin timp, Mia se urcase înapoi pe barcă și îi spuse cățelului:

– Ce ar fi să mergem mai departe? Cu siguranță sunt mai multe lucruri interesante care așteaptă a fi descoperite!

– Bine, dar nu vom sta mult, răspunse Scoică.

Astfel, cei doi prieteni și-au luat la revedere de la animalele marine întâlnite și au pornit din nou la drum. Au mers cât au mers, până au zărit în depărtare o insulă plină de palmieri, un loc în care păsările zburau dintr-o parte în alta și cântau în armonie. Fetița era atât de curioasă să vadă ce este ascuns în interiorul acelei insule, încât începuse să vâslească cu putere, lăsând valurile în urmă. Scoică era, și el, entuziasmat, și spera ca în acel loc să găsească o comoară, astfel că uitase complet că trebuie să se întoarcă la mal înainte de apusul soarelui.

Cei doi prieteni s-au apropiat cu entuziasm de insula misterioasă, iar când vârful bărcii lovise ușor țărmul acoperit de nisip, au sărit fericiți pe plaja întinsă, încercând să cuprindă cu privirea cât mai mult din țărmul pe care urmau să-l descopere.

– Uite, Scoică, nisipul strălucește ca pietrele prețioase în bătaia soarelui de seară! exclamă încântată Mia. Asta da comoară!

Într-adevăr, plaja din fața lor era minunată și plină de culoare. Însă fetița era tare curioasă să afle ce se ascunde dincolo de pădurea deasă de palmieri. Aceștia acopereau o bună parte din insulă cu frunzele lor uriașe și cu nucile de cocos care atârnavă vesele. Erau ca o perdea deasă care ascundea o surpriză frumoasă.

– Haide să explorăm puțin! bătu din palme fetița și porni la drum către pădurea de palmieri.

Scoică privi puțin îngrijorat cerul serii și soarele roșiatic care începea să se ascundă, însă era cuprins de o curiozitate mult prea mare ca să renunțe acum la această aventură minunată, așa că o urmă îndeaproape pe fetița blondă.

Nisipul fin de pe plajă era înlocuit acum cu fire de iarbă verde, iar sunetul lin al valurilor fusese transformat în cântecul păsărilor. Printre palmieri se zăreau diferite flori colorate care nu încetau să îi uimească pe cei doi amici. Unele flori erau atât de mici, încât Mia era nevoită să se aplece pentru a le vedea mai bine, iar altele aveau o tulpină atât de lungă, încât, atât fetița, cât și cățelul ei, își ridicau privirile către cer, încercând să le zărească petalele.

– Uite, Mia! spuse fericit Scoică, asta seamănă cu ochii tăi!

Fetița privi în direcția indicată de prietenul ei, doar ca să observe o pată de culoare mare și albastră care se mișca în direcția lor. Dar florile nu se mișcau.

– Aia nu e floare, Scoică, zâmbi amuzată fetița!

Și era adevărat, ceea ce vedeau cei doi, nu era, nicidecum, o floare frumoasă, ci un păun minunat cu pene de un albastru perfect și o coadă colorată, pe care o purta asemenea unei bijuterii. Păunul se apropie entuziasmat de fetiță și de cățelul ei și își scutură o dată coada de pene.

– Eu sunt Azul! se prezentă el numaidecât. Bine ați venit în Regatul nucilor de cocos!

– Regatul nucilor de cocos? întrebă confuză Mia. Nu am auzit niciodată de el.

Fetița privi păunul din fața ei, întrebându-se cum de nu auzise niciodată de un astfel de loc. Pe malul mării unde locuia ea, nimeni nu vorbea despre Regatul nucilor de cocos.

– Este un regat ascuns, îi răspunse în cele din urmă Azul. Se află chiar acolo, dincolo de pădure! le explică pasărea celor doi. Doar cine găsește această insulă poate să știe de existența acestui regat.

– Și cum este acel regat? întrebă entuziasmat Scoică, ridicându-și urechile. Trebuie să fie un loc special dacă este ascuns după pădure!

– Oh, daaa, este! exclamă Azul cu încântare. În Regatul nucilor de cocos, toată lumea mănâncă doar cocos. Avem cele mai gustoase preparate din cocos, de la prăjituri dulci și până la băuturi cu lapte de cocos. În plus, continuă păunul, în fiecare zi, în Regatul nucilor de cocos este petrecere. Nu există zile fără petrecere, deoarece aici toată lumea trebuie să se distreze.

Mia își putea imagina cât de fantastic trebuia să fie acel loc, așa că îl întrebă pe Azul:

– Putem să venim și noi?

– Desigur! Îi răspunse imediat păunul. Sunteți bineveniți în Regatul Nucilor de Cocos. Vă pot conduce chiar acum dacă doriți să luați parte la petrecerea noastră.

Azul îi conduse apoi pe cei doi pe o cărare pietruită și îngustă care trecea exact printre tulpinile groase ale palmierilor. Ultimele raze ale soarelui luminau drumul pe care mergeau, ușurându-le călătoria. În cele din urmă, păunul se opri în fața unui pod de lemn.

– Am ajuns? întrebă Scoică, văzând podul.

– Bineînțeles, exclamă păunul! Dincolo de acest pod se află Regatul nucilor de cocos. Veniți!

Regatul era exact așa cum și-l imagina Mia. Un loc minunat și plin de viață. Străzile erau pline de locuitori care se plimbau agitați, cu brațele pline de bunătăți făcute din cocos, iar locuințele îi aminteau fetei de căsuțele ei pentru păpuși. Acestea aveau pereții acoperiți de vopsele colorate, peste care erau desenate modele deosebite. Ferestrele caselor erau mereu deschise, lăsând aerul proaspăt al serii, dar și mirosul dulce de cocos să pătrundă în locuințe.

În mijlocul Regatului se afla o piață mare unde, după cum menționase Azul, era o petrecere minunată. Pe o scenă micuță, niște locuitori cântau la instrumente confecționate din nuci de cocos, în timp ce alții dansau cu bucurie în jurul lor. Într-un colț al pieței se afla o masă plină cu mâncare, care le atrase atenția imediat vizitatorilor. Mia a gustat din fiecare fel de prăjitură de cocos, iar Scoică dădea din urechi de fericire pentru că băuse un pahar uriaș de lapte.

Timpul a trecut pe nesimțite, iar când fetița a privit din nou cerul, a realizat că era noapte deja.

– Trebuie să plecăm acasă, Scoică! spuse ea cu tristețe în glas.

Cei doi prieteni și-au luat rămas bun de la Azul și au pornit spre plajă către barca lor. Însă acum era întuneric, iar marea arăta diferit. În ce direcție era, oare, casa?

– Mama se va supăra foarte tare! încep să plângă Mia, privind către cerul înstelat. Nu trebuia să plecăm fără să-i spunem!

În acel moment, una dintre stelele cerului, auzindu-i supărarea fetei, a decis să-i vină în ajutor.

– Ce s-a întâmplat, dragă fetiță? o întrebă, cu blândețe, steluța.

– Nu știm cum să ajungem acasă, pentru că este atât de întuneric! i-a răspuns Mia.

– Nu-ți face griji, o liniști steluța! Eu și surorile mele îți vom lumina calea, însă trebuie să promiți că data viitoare nu vei mai pleca de acasă fără să îți anunți mama.

Mia era de acord. Nu a fost corect să plece de acasă, însă și-a învățat lecția. În acel moment, toate stelele de pe cer au început să lumineze puternic, creând o săgeată de lumină către țărmul unde locuia fetița.

Împreună cu Scoică, aceasta a vâslit cu putere și nu s-a oprit până când nu a ajuns acasă. Cei doi au coborât din barcă și au alergat spre locuința lor, unde părinții fetei îi așteptau îngrijorați. Mia și-a îmbrățișat, cu putere, mama și tatăl. În aceea zi, a avut parte de o adevărată aventură, însă era fericită că se afla din nou acasă, în siguranță!

- **Discipline de studiu integrate:** Limba și literatura română, Științe ale naturii, Geografie.
- **Disciplina de studiu în cadrul căreia poate fi valorificată:** Limba și literatura română, Matematică și explorarea mediului.
- **Situații de învățare în care poate fi valorificat textul:**

★ *Varianta 1:*

Elevii citesc textul, identifică elementele principale ale textului (titlu, personaje și acțiune), iar apoi răspund la întrebări, pe baza acestuia.

★ *Varianta 2:*

Elevilor li se solicită să realizeze o continuare a textului, folosindu-și creativitatea și imaginația, evidențiind alte locuri pe care personajele ar putea să le exploreze și alte situații de viață.

★ *Varianta 3:*

Elevilor li se solicită să citească textul pe roluri, iar apoi să identifice și să explice mesajul poveștii. Aceștia vor fi

împărțiți pe grupe iar, după finalizarea activităților colective, la nivelul grupelor, se va organiza o dezbatere la nivelul întregii clase.

- **Tipul de personaje:**
 - umane: fetița Mia.
 - nonumane personificate: cățelul Scoică, păunul Azul, delfinul, peștii, căluții de mare, steaua.
- **Mesajul/ morala poveștii:** Trebuie să ne ascultăm mereu părinții, să le cerem voie pentru a pleca de acasă, să îi informăm în legătură cu locul în care dorim să plecăm, cu scopul urmărit, cu acțiunile pe care le vom desfășura și cu intervalul de timp necesar.

PE TĂRÂMURI MAGICE

Bianca-Lavinia DUCA

- **Tipul poveștii:** fantastică, de aventură.
- **Nivelul de vârstă:** 4-5 ani.
- **Valori promovate:** bunătate, empatie, ajutorul oferit celor din jur, respectul față de vârstnici.
- **Obiective educaționale propuse:**
 - O₁ – Conștientizarea de către preșcolari a importanței pe care îl are ajutorul oferit celor din jur, în momente de cumpănă.
 - O₂ – Explorarea semnificațiilor relațiilor de prietenie din perspectiva calităților unui prieten empatic și loial.
- **Tema centrală a poveștii:** comportamentul prosocial.
- **Subiectul poveștii:**

Patru prieteni pleacă în călătorie pentru a-și face noi amici. Ajung pe țărâmurile magice, nemaivăzute, unde se întâlnesc cu locuitorii Văii Prieteniei, care îi conduc spre o lume de basm. O lume în care cei în putere muncesc cu drag pentru bătrânii neputincioși. Cu toții îi ajută pe locuitorii mai în vârstă pentru a se pregăti de iarnă.

- **Textul poveștii:**

A fost odată ca niciodată, o pădure fermecată. De ce era ea fermecată? Pentru că toate viețuitoarele de acolo puteau vorbi. Într-o zi, dis-de dimineață, iepurașul Țup, căprioara Mimi,

veverița Rița și ursul Tedy, s-au hotărât să meargă într-o călătorie, pentru că se simțeau singuri și doreau să își facă prieteni noi. Așa că, au pornit spre o nouă aventură. Și au mers, și au tot mers până au ajuns într-o vale, care se numea Valea Prieteniei.

Ajunși acolo, iepurașul Țup a sărit în sus de bucurie. Ursul Tedy, la fel și el. Dar ce să vezi: când ursul a sărit o dată, Valea Prieteniei s-a cutremurat. Toate animăluțele din vale s-au speriat și s-au uitat, mirate, în jur, întrebându-se ce se întâmplă. Cei de acolo nu mai văzuseră un urs așa de mare.

– Oprește-te Tedy, zise căprioara Mimi. Îi vei speria pe toți și vor fugi din calea noastră.

– Da, chiar așa. Zise veverița Rița. Stai pe loc. Se vor speria și nu ne vom mai putea face prieteni noi.

Ursul ascultă spusele prietenelor sale cu capul în pământ. Între timp, sosi lângă ei albinuța Alina, care i-a salutat politicos pe noii veniți și i-a chemat în crâng, alături de ceilalți locuitori ai văii.

– Eu sunt albinuța Alina și ei sunt prietenii mei: cățelul Max și papagalul Cico. Împreună ne petrecem fiecare zi și ne place să ne plimbăm prin vale, ajutându-i pe cei în vârstă cu treburile gospodărești. În valea Prieteniei să știți că nimeni nu se ceartă și nu ne supărăm unul pe celălalt atunci când greșim. Ba mai mult, ne ajutăm reciproc cât de mult se poate.

Ursul întrebă mirat: Asta înseamnă că săritura mea nu v-a supărat sau speriat? S-a cutremurat toată valea când am aterizat cu picioarele pe Pământ.

– Nu, nici vorbă spuse Albinuța, zâmbind.

– Și cu ce treburi îi ajutați pe cei mai în vârstă? întrebă curioasă veverița Rița.

– Păi, de exemplu, le ducem fructe culese de noi.

– Și de unde culegeți fructele? întrebă iepurașul Țup.

– Voi nu ați mai auzit de „Valea merindelor?”, se miră papagalul Cico.

Iepurașul, căprioara, veverița și ursul au dat din cap în stânga și în dreapta, semn că habar nu aveau unde se afla această „Valea merindelor”.

– Dar voi de unde sunteți? întrebă curios cățelul Max

– Suntem din Pădurea Fermecată, răspuse căprioara Mimi. Acolo este casa noastră. Dar, am hotărât împreună cu prietenii mei să mergem într-o călătorie în care să ne facem noi amici.

După ce se cunoscuseră mai bine, au plecat cu toții spre Valea Merindelor pentru a culege mâncare și pentru a le-o duce celor care erau în vârstă și nu puteau merge de unii singuri.

Bucuria le-a fost și mai mare când au văzut multitudinea de fructe și legume care se afla în acel loc de vis. Iepurașul Țup a mâncat atât de mulți morcovi, încât nu mai putea merge. Urechile lungi, îi atârnavă la pământ și îl împiedicau atunci când pășea. Ursului, fiindu-i milă de el, l-a luat în spate ajutându-l să parcurgă drumul rămas înapoi spre Valea Prieteniei. În tot acest timp, ceilalți au adunat în coșulețele lor mâncare multă pentru restul locuitorilor din vale.

Se făcu seară pe când au ajuns cu toții în Valea Prieteniei. Iepurașul, Căprioara, Veverița și Ursul se întrebau unde vor rămâne peste noapte, deoarece porțile Pădurii Fermecate seara se închideau.

Albinuța Alina, le-a propus celor patru să rămână peste noapte la ei în codru. Acolo aveau o căsuță primitoare în care se puteau odihni, cu condiția ca în următoarea zi să ajute și ei la treburile gospodărești. Aceștia au fost încântați și s-au declarat de acord cu propunerea Albinuței.

A doua zi, dis de dimineață, papagalul Cico a făcut trezirea tuturor din crâng:

– E dimineață, e dimineață! Trebuie să vă treziți, treziți-vă!

S-au trezit cu toții și s-au apucat de treabă. Atunci când iarna se apropie, cei tineri fac curățenia de toamnă și duc mâncare celor bătrâni. Așa că, au plecat cu toții pentru a împărți mâncarea pe care au cules-o cu o zi în urmă. Au mers din casă în casă, până s-au asigurat că toată lumea va avea ceva în plus de pus pe masă, atunci când iarna grea va pune stăpânire pe ținuturile din Vale.

La curățenie au participat cu toții, au strâns frunzele și crenguțele căzute pe jos din copaci, au dus lemne la fiecare gospodărie, pentru ca toată lumea să poată face foc în timpul gerului și să treacă cu bine peste iarnă. Pe când să termine de dus lemnele și la ultima casă din vale, Căprioara Mimi, a alunecat și s-a lovit la picior.

– Repede, repede! Să vină cineva să mă ajute, strigă veverița Rița. A căzut Mimi și s-a lovit.

– Venim acum, acum! strigă papagalul Cico.

Au venit cu toții și au văzut că Mimi era rănită. Însă, Iepurele a început să râdă, spunând:

– Cineva vrea să tragă chiulul de la muncă!

– Heei, de ce spui asta, Iepure? întrebă veverița Rița. Nu vezi că nu își poate mișca deloc piciorul?!

Iepurele a râs în continuare, în ciuda îngrijorării celor din jur, care nu o puteau ajuta cu nimic, deoarece nu știau ce să facă. Așa că Albinuța Alina a zburat de îndată la medicul de acolo, Ciocănitoarea Văii.

– Dragă Ciocănitoare, am avea mare nevoie de ajutorul tău. Uite, prietena mea Mimi, a căzut și s-a lovit la picior, crezi că ai putea veni să o consulți?

– Desigur că voi veni. Îmi iau acum trusa de prim ajutor și mergem repede.

Imediat după ce Ciocănitoarea a ajuns la căprioară, i-a dat un praf din plante magice și i-a spus că ar trebui să își revină repede. I-a bandajat piciorul și a plecat mai departe, pentru a-i ajuta și pe

alți locuitori ai văii aflați în pericol. Mimi și prietenii ei i-au mulțumit frumos pentru gestul său.

– Mă bucur că ești mai bine, spuse Ursul Tedy.

– Mulțumesc, Ursule!

– L-a văzut cineva pe Iepure? întrebă Max.

– Nu e nicăieri, spuse Albinuța.

– Oare pe unde se ascunde? întrebă Veverița.

– Poate ne-a luat-o înainte și a ajuns deja la casa din crâng.

Haideți să plecăm și noi, poate îl vom prinde din urmă, spuse Ursul.

Au plecat împreună spre căsuța din crâng, unde înnoptaseră cu toții. Piciorul lui Mimi s-a vindecat complet, nu o mai durea și acum putea pași fără nicio grijă. În drum spre casă, Mimi auzi dintr-un stufăriș strigăte de frică și urlete de lup și și-a atenționat prietenii, spunându-le să facă liniște și să asculte. Și-au dat seama că acele strigăte de frică erau ale Iepurelui. Mimi nu a stat pe gânduri și a dat fuga de îndată spre locul din care se auzea vocea lui Țup. L-a văzut pe Iepure. Era încolțit de un pui de lup. Nu a stat pe gânduri și a mers spre el. S-a luptat cu lupul, până când acesta a fugit înapoi de unde venise. Iepurele era rănit. Mimi i-a spus să se urce la ea în spate, fiindcă îl va ajuta să iasă cu bine din stufăriș. Au ajuns la restul prietenilor, care erau tare speriați.

– Iepure, ce ți s-a întâmplat? întrebă Ursul mirat.

– Am intrat în stufăriș, fără să mă gândesc că acolo voi întâlni un lup. Lupul m-a urmărit și era să mă mănânce. Dacă nu ajungea Mimi, acum eram în burta lupului.

– Trebuia să râdă și ea de tine și să plece. La fel cum ai făcut și tu, când ea s-a lovit, ce părere ai?! întrebă Veverița.

– Îmi pare rău că am râs de tine, Mimi, nu știu ce a fost în capul meu când am spus că te prefaci. Ești eroina mea, mi-ai salvat viața. Oare mă vei ierta?

– Iepure, fii liniștit! Cu toții trebuie să ne ajutăm și să ne sprijinim. Te iert și sper că ai învățat ceva din tot ce s-a întâmplat azi. Acum stai liniștit și ia acest praf magic, te vei face bine și tu. Mi l-a dat Ciocănitorea înainte de a pleca.

S-au îmbrățișat, Iepurele a luat praful și s-a făcut bine. Au pornit cu toții spre codru. Când au ajuns acolo, Veverița, Căprioara, Iepurele și Ursul și-au luat rămas bun de la Alina, Max și de la Cico și s-au întors, cu bine, înapoi în Pădurea Fermecată, fericiți că și-au făcut noi prieteni și că au învățat de la aceștia faptul că empatia creează situații de neuitat, iar evenimentele bazate pe aceasta aduc împlinire și bucurie celor din jur. Iepurele și-a dat seama că nu e bine să rădă de cineva atunci când are probleme, pentru că și el poate ajunge în necazuri.

Au povestit această întâmplare locuitorilor din Pădurea Fermecată și au trăit fericiți până la adânci bătrâneți, învățând să fie mai buni, mai empatici și mai înțelegători unii cu ceilalți.

- **Domenii experiențiale integrate:** Domeniul Limbă și Comunicare, Domeniul Om și Societate.
- **Tipul de personaje:** nonumane personificate: Căprioara Mimi, Albinuța Alina, Ciocănitorea Văii, puiul de lup, cățelul Max, papagalul Cico.
- **Personaje pozitive:** Căprioara Mimi, Albinuța Alina, Ciocănitorea Văii, cățelul Max, papagalul Cico.
- **Personaje negative:** puiul de lup.
- **Mesajul/ morala poveștii:** Pentru a avea o viață împlinită, este necesar să fim alături de ceilalți, să empatizăm cu ei și să îi ajutăm, indiferent de context, de situație, de vârstă etc. Cu cât vom fi mai buni și vom insufla mai multă bunătate în jur, cu atât ne vom simți mai bine, mai utili, mai fericiți.
- **Povești cu mesaj similar:** „Erus și Valea Generozității”, de Alec Blanche și „Pădurea Fermecată”, de Enid Blyton.

MÂNUȚELE LUI BOGDAN

Gentilia Carmen SCRIDON

- **Tipul poveștii:** fantastică.
- **Nivelul de vârstă:** 4-5 ani, 5-6 ani.
- **Valori promovate:** respectul față de propria persoană ceilalți și față de ceilalți; dragostea, respectul și ascultarea față de părinți.
- **Obiective educaționale propuse:**
 - O₁ – Conștientizarea de către preșcolari a importanței respectării regulilor de igienă personală și a importanței formării deprinderilor specifice.
 - O₂ – Analizarea de către preșcolari a rolului igienei personale în asigurarea unei imagini corporale pozitive.
 - O₃ – Analizarea de către preșcolari a rolului igienei personale în stabilirea interacțiunilor sociale.
- **Tema centrală a poveștii:** respectul față de propria persoană.
- **Subiectul poveștii:**

Bogdan este un băiețel căruia nu îi place să se spele. Într-o zi, are un vis ciudat: mânuțele, piciorușele, părul, dinții și limba prind viață și se plâng de modul în care băiatul le tratează și de consecințele negative pentru corpul lui. Acest lucru îl face să își schimbe părerea despre igiena personală și să înceapă să respecte

regulile acesteia, cu atât mai mult cu cât există implicații la nivel individual și social.

- **Textul poveștii:**

Bogdan e un băiețel de cinci ani și un pic, cum îi place lui să spună. E în grupa mare la grădinița „*Rază de soare*” din cartierul său. Îi place mult acolo, însă un lucru nu vrea să-l facă deloc ... să se spele, pur și simplu nu reușește să înțeleagă de ce e important acest lucru. Mama îi spune că e sănătos să te joci afară, dar când vine la masă sau intră în casă, îi cere să se spele. Băiatul nu vrea sub niciun chip, atunci, mama îl ia de mână și-l spală chiar ea.

A auzit el povestea despre Maricica, dar nu i se pare că peria ori săpunul strigă după el, iar copiii nu-l ocolesc, deoarece mama se îngrijește ca Bogdan să fie curat atunci când iese la joacă.

Într-o zi, însă, s-a întâmplat ceva care să i-a schimbat băiatului părerea despre ce înseamnă să fii curat. Era ora prânzului, iar mama trebuia să plece cu treabă în oraș. Părea grăbită! I-a spus lui Bogdan, pe fugă:

– Du-te și spală-te pe mâini, e timpul să iei prânzul! Apoi va veni bunicul să stea cu tine o oră, eu trebuie să fug până la birou. Promit că nu durează mult, iar după-masă mergem la o aventură în parc.

Dar, Bogdan nici gând să se spele, doar până acum mama făcea acest lucru, de ce să se schimbe asta și, în plus, îi promisese că va sta cu el. Fața i se înnegrise la auzul acestor cuvinte, sprâncenele i se încruntau ca unui tigru gata să atace, obrații i se umflau ca unui balon, ce mai, era de-a dreptul furios!

– Nu vreau să mă spăl pe mâini! Ce prostie mai e și asta? Toată ziua mă pui să mă spăl. NU VREAU! spuse Bogdan pe un ton apăsător, dând dintr-un picior și ținându-și mâinile încrucișate la piept.

– Dragul meu, cred că a venit timpul să te speli singur, ești băiat mare acum. Iar când ți-am spus că voi rămâne cu tine, am

spus că există și posibilitatea să trebuiască să plec pentru puțin timp. Te rog să te pregătești de masă, ți-am gătit mâncarea ta preferată: paste cu brânză.

– Bine, dar fără să mă spăl! insista băiatul.

Atunci, mama făcuse ceva ce nu a făcut niciodată, cu o voce fermă, îi spusese băiatului:

– Nu mănânci până nu te speli pe mâini!

Atât i-a trebuit, fermitatea mamei i-a provocat un cutremur în interior: simțea că se umple ca un pahar de Coca Cola, tot făcând spume până sus spre cap, și dintr-o dată, explodează într-un plâns puternic, ca atunci când spuma sucului dă afară din pahar. Și-a dat repede seama că plânsul nu o va îndupleca pe mamă, așa că, a fugit în camera lui, trântind ușa după el. Murdar pe mâini și pe haine, se aruncă pe pat, plângând.

În cameră este liniște, doar suspinul lui se aude. Mama nu a venit să-l liniștească. Cum stătea el și plângea, dintr-o dată, a simțit o furnicătură la mâini ... ca și cum i-ar fi atins cineva mânuțele, sau poate s-au mișcat singure? Apoi auzi două voci subțiri:

– O, ce ne-am săturat de atâta mizerie! Bogdan chiar nu simte cât suntem de lipicioase și cât de urât mirosim?

Și-a făcut curaj să deschidă ochii. Nu era nimeni în cameră. Oare de unde veneau vocile? Dar mânuțele, de ce le-a simțit? Vocile se auziră din nou:

– Mama ta are dreptate, e important să te speli pe mâini. Nouă nu ne place să fim murdare!

În acel moment înțelese: mâinile lui au vorbit.

– Nu poate fi adevărat, e doar un vis! a spus Bogdan.

Dar surprizele continuă ... simți o furnicătură în picioare, și, totodată, două voci mai groase:

– Voi vă plângeți? Aici jos e și mai rău! Toată ziua transpirăm, ne umplem de nisip și pământ, care ne gâdilă la degete, iar când se face seară, Bogdan nu ne face nici măcar o baie, să ne simțim și noi mai bine.

Băiatul era de-a dreptul uluit, auzea vocile mânuțelor și ale piciorușelor sale, care nu păreau prea fericite, se plângeau în continuu de mizeria de pe ele.

– Ce bine e când ne plimbăm în iarbă! Ce ne mai place când alergăm sau ne jucăm! Jocul nostru preferat este fotbalul cu tatăl tău. Dar nu ne place să rămânem așa peste noapte, continuă ele. Ne place seara să ne îmbăiem, să mirosim și noi a parfum de caise, iar, când ne cuibărim în așternuturile curate, să ne simțim bine.

– Și noi iubim săpunul cel nou cu aromă de caise, spuseră mânuțele. Și ne place când ne jucăm cu mingea, cu nisipul ori în noroi. Dar, totuși, ne-ar plăcea, când venim în casa curată sau atunci când mâncăm bunătăți făcute de mama, să fim curate! Te doare sufletul când ne vezi așa murdare apucând pâinea și ducând-o la gură!

– Voi vă plângeți? spuseră și dinții. Pe noi nu ne spală numai din când în când. Știți voi ce neplăcut miros trebuie să suportăm toată ziua aici în guriță. Să nu mai spunem că, în scurt timp, o să ne îmbolnăvim de-o carie și o să ne doară de nu o să mai mestecăm nimic.

Bogdan își puse repede mâinile la gură. Inima îi bătea cu putere. Dar și-a dat seama că discuția nu s-a terminat.

– Vorbiți de mâncare? Dar ce rost are să fie mâncarea bună, dacă nici măcar nu pot simți gustul cum trebuie, se băgase și limba în seamă.

– Dar, dacă noi am fi harnice și v-am spăla, nimic din asta nu s-ar întâmpla, ziseră mânuțele pline de speranță. Bogdan se mai liniști la auzul acestor cuvinte. A început să-și dea seama că totuși ar trebui să fie mai curat, dar începuse să-l gâdile ceva în păr:

– Și pe noi să ne spălați, spuse firele de păr. Chiar și noi transpirăm și ne umplem de nisip care ne gâdilă, dar Bogdan se scarpină puțin în cap și i se pare că trece. La noi e mare înghesuială aici sus, în curând ne vom umple de niște creaturi mici numite păduchi, și atunci o să fie o mare grozăvie, mama va

trebui să ne spele cu soluții urât mirositoare și ustură, nici capul pe pernă nu va putea să mai stea liniștit.

– Noi vă vom salva pe toți, îi liniștiră mânuțele, numai de ne-ar asculta băiatul, continuară ele.

– Oare chiar așa rău să le fie? se întrebă băiatul surprins peste măsură, nu s-a gândit niciodată la corpul său și la cât are de suferit din cauza faptului că el nu se spală.

Chiar în acel moment simți o mângâiere caldă pe spate și pe căpșor. Mama îl dezmierda ca să se trezească, dormise suficient. Trezindu-se, Bogdan a răsuflat ușurat:

– Pfiu ... A fost doar un vis! a spus el, și a alergat repede la baie pentru a-și spăla mâinile, fața și dinții. Mama a rămas uimită, dar nu a spus nimic, în sufletul ei era mândră. Copilul ei crescuse cu adevărat!

Dragi copii, dacă sunteți printre cei cărora le place să alerge, sară ori să se joace în nisip, noroi sau cu animalele, vă felicit! Dar, să vă amintiți mereu să vă spălați pe mâini înainte de mâncare, pe dinți, de două ori pe zi și pe corp, înainte de culcare.

Atunci, mânuțele, piciorușele, părul, dinți și gura vor fi fericite!

- **Domenii experiențiale integrate:** Domeniul Limbă și Comunicare + Domeniul Estetic și Creativ; Domeniul Limbă și Comunicare + Domeniul Științe; Domeniul Limbă și Comunicare + Domeniul Om și Societate; Activități de Dezvoltare Personală + Domeniul Limbă și Comunicare.
- **Situații de învățare în care poate fi valorificat textul:**

★ *Varianta 1:*

În cadrul unui proiect tematic: „Cum mă îngrijesc, sănătos să cresc?” având tema zilei „Eu sunt curat!” – activități specifice zilei: Lectura educatoarei „Mânuțele lui Bogdan” (Domeniul Limbă și Comunicare + Domeniul Om și

Societate) + Joc de alergare cu pornire și oprire la semnal – „Prietenii lui Bogdan” (Domeniul Psihomotric).

★ *Varianta 2:*

După trezirea copiilor (Grădiniță cu program prelungit) recitirea poveștii „Mânulele lui Bogdan” – Activități liber alese.

★ *Varianta 3:*

Înainte de plecarea copiilor acasă (Grădiniță cu program normal) – Lectura educatoarei.

● **Tipul de personaje:**

- umane: Bogdan, mama, dădaca, bunicii și tatăl.
- părți ale corpului personificate: mâinile, picioarele, dinții, limba, firele de păr.

● **Personaje pozitive:** mama

● **Personaje negative:** Bogdan (până învață lecția de viață)

● **Mesajul/ morala poveștii:** Igiena personală condiționează starea de bine a persoanei, starea de sănătate, precum și calitatea activităților zilnice. Respectarea regulilor de igienă personală și formarea deprinderilor specifice reprezintă fundamentul unei educații pentru sănătate, al respectului pentru sine și pentru persoanele cu care interacționăm.

● **Povești/ narațiuni cu mesaj similar:** „Maricica”, de Luiza Vlădescu.

POVESTEA IEPURELUI URECHILĂ

Claudia COMAN

- **Tipul poveștii:** fantastică.
- **Clasele la care se recomandă:** clasa pregătitoare - clasa I.
- **Valori promovate:** politețea, bunătatea, întrajutorarea, iertarea, altruismul.
- **Obiective educaționale propuse:**
 - O₁ – Formarea de atitudini deschise, politicoase, de întrajutorare în conviețuirea pașnică și armonioasă cu semenii.
 - O₂ – Explicarea importanței sentimentelor și relațiilor de prietenie în diverse situații de viață.
 - O₃ – Promovarea cu consecvență a principiilor personale de viață, indiferent de caracteristicile contextuale ale evenimentelor.
- **Tema centrală a poveștii:** comportamentul civilizat și altruist.
- **Subiectul poveștii:**

Povestea prezintă viața iepurelui Urechilă, un personaj ursuz, țăfnos, fără prieteni, care își ducea viața singuratică într-o vizuină din pădure. Iepurele Urechilă nu accepta pe nimeni lângă el, până când într-o zi, când destinul a decis să îi schimbe viața, trimițându-i un vecin pe nume Ben. Evenimentele petrecute

împreună cu vecinul Ben îl învață o lecție valoroasă, despre altruism și întrajutorare, precum și despre importanța prieteniei. Comportamentul iepurelui Urechilă se schimbă radical, Urechilă și Ben devenind foarte buni prieteni.

- **Textul poveștii:**

A fost odată ca-n povești un iepure țăfnos, urechios și alb, pe nume Urechilă. Acesta locuia într-o vizuină frumoasă și ascunsă, pentru a nu fi găsit de către cine nu trebuie. Iepurașul Urechilă locuia singur, singurel. Și așa cum stătea el într-o zi întins pe spate la soare, dintr-o dată, a auzit pe cineva făcând foarte mult zgomot! Urechilă, deranjat de zgomotul provocat, decide să se îndrepte spre locul de unde veneau zgomotele. Urmărind sursa zgomotelor, Urechilă a ajuns chiar la ușa unui nou vecin. Ajuns acolo, constată, cu surprindere, că vecinul era un iepuraș ca și el, doar că nu avea aceeași culoare! Uitându-se atent la el, Urechilă îi spuse răspicat:

– Nu crezi că faci cam mult zgomot?! Încerc să dorm!

Vecinul, rușinat, spuse:

– Oooh! Bună! Îmi cer scuze! Unde îmi sunt manierele? Mă numesc Ben și sunt noul tău vecin! Cât despre zgomot îmi pare rău dar ...

Nici nu terminase Ben de vorbit că Urechilă îl întrerupe fără pic de rușine!

– Nu te-am întrebat cine ești! Nici că-mi pasă! Încetează cu zgomotul altfel am să mă întorc! Urechilă îi întoarse spatele vecinului său și plecă bombănind.

Ben rămase uimit de răutatea vecinului său Urechilă, nu s-a așteptat la o asemenea purtare din partea unui confrate. Ajuns acasă, urechiosul Urechilă se pregătește să își servească prânzul. Aprinde focul și pune supa de morcovi pe aragaz. Între timp, fiind ostenit de la soare și de la vizita făcută vecinului său Ben, el

cade într-un somn adânc. În acest timp, Ben, care își aranja liniștit vizuina, simte un miros înțepător, iese repede afară și vede în apropiere un fum negru intens! Speriat, se uită să vadă de unde vine fumul și constată că acesta venea chiar din locuința vecinului său Urechilă!

Ben nu stă mult pe gânduri și merge să vadă ce se întâmplă, chiar dacă vecinul său a fost foarte neprietenos cu el și chiar dacă încă îi răsunau în cap cuvintele lui răutăcioase! Ben aleargă repede în casă și, din cauza fumului puternic, abia reușește să îl zărească pe Urechilă, care era întins pe pat. Se apropie de el, îl prinde de umeri și îl trage cu greu în afara vizuinei. Caută un loc mai retras și îl întinde pe iarbă, la soare, apăsându-l ritmic pe piept și strigând către el:

– Revino-ți! Revino-ți! Vorbește cu mine! Spune ceva! Chiar și răutăți!

După câteva minute, Urechilă, tușind, își deschide ochii și se uită derutat în jur. Ben, bucuros din cale afară, îl întreabă dacă este bine. Urechilă, uimit, îl întreabă pe Ben:

—Dar de ce m-ai salvat? Eu am fost atât de rău cu tine!

Ben, zâmbind, îi răspunde:

– Nu contează! Nu mă lasă sufletul să nu ajut o ființă aflată în dificultate. Nu aveam cum să te las să arzi! În plus, consider că orice ființă merită o a doua șansă!

Rușinat, Urechilă își amintește cât de urât s-a purtat cu Ben! Și fără motiv! Iar Ben nu a ezitat să îl salveze într-o situație dramatică, dând dovadă de altruism și curaj. În continuare era foarte rușinat și, totuși, încearcă să își ceară scuze față de Ben:

– Mi-e rușine, mi-e jenă ... Dar, te rog, să încerci să mă ierți! Știu că am fost rău gratuit, știu că ți-am spus vorbe urâte, dar și tu mi-ai stricat liniștea și somnul.

Ben l-a ascultat, apoi a dat din cap afirmativ, l-a privit și i-a întins mâna:

– Haide să fim prieteni!

După această pățanie, comportamentul lui Urechilă s-a schimbat radical! Din iepurele țăfnos și morocănos care s-a dovedit în trecut, a devenit un iepure prietenos și bun. Urechilă și Ben au devenit foarte buni prieteni și de nedespărțit!

- **Discipline de studiu integrate:** Comunicarea în limba română.

- **Situații de învățare în care poate fi valorificat textul:**

★ *Varianta 1:*

Învățătoarea le citește elevilor povestea, iar aceștia identifică și caracterizează personajele, după care precizează morala poveștii.

★ *Varianta 2:*

Pe baza poveștii, învățătoarea elaborează o resursă educațională în format audio-video, pe care o prezintă elevilor. După vizionarea resursei, școlarii: vor identifica anotimpul în care se petrec evenimentele, vor caracteriza locul în care se petrec evenimentele, vor caracteriza personajele, vor analiza acțiunile acestora, vor desprinde învățăminte.

- **Tipul de personaje:** nonumane personificate: iepurele Urechilă și iepurele Ben.
- **Personaje pozitive:** Iepurele Ben, iepurele Urechilă (după ce a învățat lecția de viață).
- **Personaje negative:** Iepurele Urechilă (înainte de evenimentul dramatic).
- **Mesajul/ morala poveștii:** Chiar dacă o persoană se poartă cu tine urât, nepolitic, să nu renunți la principiile tale de viață referitoare la conviețuire pașnică și armonioasă, sprijin și întrajutorare, chiar și în situații critice.

UNDE MI-E CULOAREA?

Naomi GHIRA

- **Tipul poveștii:** poveste fantastică.
- **Clasele la care se recomandă:** clasa I – clasa a II-a.
- **Valori promovate:** prietenie, empatie, solidaritate, conștiinciozitate, onestitate, autenticitate.
- **Obiective educaționale:**
 - O₁ – Descoperirea propriilor trăsături de personalitate și a propriilor calități, asemenea personajului principal al poveștii.
 - O₂ – Încurajarea elevilor să își descopere calitățile personale, să promoveze comportamente autentice și valorile comune ale grupului din care fac parte.
 - O₃ – Sprijinirea elevilor în identificarea de soluții practice împotriva bullyingului, în vederea asigurării respectului față de semenii.
- **Tema centrală a poveștii:** descoperirea de sine.
- **Subiectul poveștii:**

Sclicicel este o steluță timidă, care, devenind foarte retrasă, și-a pierdut strălucirea. Este hotărâtă să își redobândească strălucirea – un proces care implică descoperirea de sine. Cine sunt eu cu adevărat? Trebuie să îi imit pe ceilalți, doar pentru a

intra în grupul lor? Acestea sunt câteva întrebări la care Sclipicel va găsi răspuns.

- **Textul poveștii:**

Tărâmul Steluțelor era un tărâm plin de culoare și armonie, în care fiecare era prieten cu celălalt. Străzi lucioase traversau orașele, pădurile și lanurile de flori, toate întâlnindu-se în inima acestui meleag – pe strada Științei – o zonă a învățării, a progresului. Steluțele mici mergeau la școală, unde învățau tot ceea ce urma să le ajute în aventura lor în spațiu. Stelele mărișoare, care abia s-au întors din minunata călătorie în lumea cunoașterii, înregistrau noile lor cunoștințe pentru a înțelege mai bine Universul, dar și pentru a-i ajuta pe viitorii aventurieri în călătoria lor.

Pe această stradă exista Școala Steluța Aurie, în care elevii erau foarte prietenoși și uneori, destul de gălăgioși. Într-o bancă, însă, cu privirea ușor plecată și fără un zâmbet pe față, stătea Sclipicel – o steluță tare drăguță, dar cam timidă. De obicei, Sclipicel stătea singură în pauze și nu avea prieteni cu care să parcurgă drumul până acasă, la sfârșitul orelor. Pe lângă aceasta, avea o mare problemă – Sclipicel și-a pierdut strălucirea.

Dar ce înseamnă oare aceasta? Sclipicel se uita în oglindă și vedea o steluță aproape transparentă. Nuanțele de albastru, roz, portocaliu, violet care înainte se îmbinau într-un mod strălucitor, dispăruseră. Se întreba, oare de ce? O imagine vagă îi apără în minte: se vedea pe sine retrăgându-se încet-încet în colțul său, singură, fără prieteni.

Luându-și inima în dinți, hotărâse să își găsească o culoare. Sclipicel își făcu un plan: să facă eforturi pentru a interacționa cu colegii. Astfel, ea și-a propus să se străduiască să schițeze un zâmbet când își salută colegii, dimineața. Când va trebui să lucreze în perechi pentru un proiect, să nu mai ceară să lucreze

singură, ci să accepte provocarea de a lucra împreună cu alții. La ora de sport, să încerce să se implice și ea în jocurile sportive, fără a mai sta pe margine. Și așa, prin lucruri mici, Sclipicel reuși să își mai învingă din timiditate.

Firișoare subțiri de culoare apăreau ușor pe corpul său. Dar parcă nu era de ajuns. Colegii ei aveau cele mai strălucitoare și mai puternice culori. Își dorea mult să fie ca ei!

Astfel, dornică să fie asemenea celorlalți, Sclipicel a început să îi urmărească – cum se purtau, care erau gesturile lor, care era modul în care vorbeau – și și-a propus să îi imite.

A început să vorbească gălăgios în timpul orelor și să nu fie atentă la lecții. Însă, doamna învățătoare a rămas surprinsă de comportamentul ei și o privea mâhnită, atrăgându-i atenția. Când un coleg răspundea greșit sau se împiedica pe hol, râdea și ea, ca alți colegi, făcându-l pe celălalt să se înroșească la față și să simtă că ochii îi erau plini de lacrimi. Acasă, nu își mai făcea temele, iar a doua zi lua caietul altui coleg și le copia, ajungând astfel, ca lecțiile noi să i se pară tot mai grele.

Era adevărat, acum Sclipicel avea noi prieteni, un grup cu care să își petreacă timpul, dar acestea nu erau steluțe prea lăudate pentru comportamentul lor bun, ci dimpotrivă. Sclipicel nu se simțea cu adevărat fericită, iar culorile sale încă încetau să apară. „Unde-or fi? Ce altceva e nevoie să fac?“, se gândea ea.

Într-o zi, fiind cu prietenii săi pe holul școlii, observă o colegă nouă, timidă, care traversa în grabă holul cu privirea ațintită spre podea. Atunci, Beculeț, unul dintre prietenii lui Sclipicel, strigă după steluța cea nouă, care nici nu apucă bine să își întoarcă privirea, că a și fost atacată cu o mulțime de vorbe urâte și râsete răutăcioase.

„Dar cu ce ți-a greșit?“, se întrebă Sclipicel în mintea sa. Și, deși ezitantă, se îndepărtă de grup și ieși afară, pe bancă, gândindu-se cu ce persoane a ajuns să se împrietenească, și, mai mult, ce fel de persoană a ajuns ea să fie.

Gândindu-se la acțiunile ei din ultima vreme, și-a dat seama că, de fapt, îi place să învețe lucruri noi și să fie atentă la școală, nu are niciun motiv să nu facă aceasta doar pentru a fi asemenea altora, că nu-i face deloc plăcere să râdă de alți colegi, fiindcă și alții râdeau de ea înainte și nu dorea deloc să fie asemenea lor. Sclipicel și-a dat seama că trebuia să se schimbe, să fie ea cu adevărat – o steluță bună, bucuroasă să îi ajute pe ceilalți, să îi facă să râdă, nu să le fie teamă de ea.

Și într-o clipită, zeci de culori frumos împletite au apărut pe corpul său mititel, strălucind puternic. Asta era! Nu trebuia să fie retrasă ca înainte, dar nici nu era nevoie să fie răutăcioasă – prietenia și bunătatea erau răspunsul.

Fericită, se ridică de pe bancă și merse să o caute pe noua steluță. O văzu stând tristă, într-o bancă din spatele încăperii. Se apropie ușor și îi spuse:

– Salut, eu sunt Sclipicel. Ai vrea să fii prietena mea?

- **Discipline de studiu integrate:** Dezvoltare personală, Comunicare în limba română.
- **Disciplina de studiu în cadrul căreia poate fi valorificată:** Dezvoltare personală.
- **Situații de învățare în care poate fi valorificat textul:**

★ *Varianta 1:*

Povestea poate fi folosită de cadrului didactic într-o situație concretă din clasă, asemănătoare cu cea expusă în cadrul poveștii, cu scopul de a corecta comportamente indezirabile, pentru a promova atitudini dezirabile și pentru a combate bullyingul.

★ *Varianta 2:*

În cadrul unei lecții la disciplina Dezvoltare personală, cu o temă potrivită, cum ar fi „Cine sunt eu?”, elevii pot explora

povestea lui Sclipicel și, prin activități complementare bine alese, își pot descoperi propriile calități. De asemenea, în grupuri, pot realiza portretul unui prieten bun, unui coleg bun, unui grup de elevi cu comportament dezirabil sau al unui elev conștiincios.

- **Tipul de personaje:** nonumane personificate: Sclipicel, colegii de clasă ai lui Sclipicel, Beculeț.
- **Mesajul/ morala poveștii:** Integrarea persoanelor în grupurile sociale nu trebuie să fie condiționată de copierea comportamentelor indezirabile ale unor membri. Interacțiunile sociale și comunicarea interumană se bazează pe manifestările autentice ale persoanelor, pe comunicarea sinceră, pe empatie, pe exprimarea propriei personalități așa cum este ea, pe valorile comune.

LISTA REFERINȚELOR BIBLIOGRAFICE

- Bocoș, M. D., Răduț-Taciu, R., & Stan, C. (2016). *Dicționar praxiologic de pedagogie. Volumul I: A-D*. Editura Paralela 45.
- Bocoș, M. D., Răduț-Taciu, R., & Stan, C. (2019). *Dicționar praxiologic de pedagogie. Volumul V: P-Z*. Presa Universitară Clujeană.
- Bocoș, M., & Jucan, D. (2019). *Teoria și metodologia instruirii. Teoria și metodologia evaluării. Repere și instrumente didactice pentru formarea profesorilor* (ediția a IV-a, revizuită). Editura Paralela 45.
- Comenius, J. A. (1657). *Didactica Magna* (1970 ed.) (I. Antohi, traducător). Editura Didactică și Pedagogică. (Lucrarea inițială apărută în 1827)
- Cooper, P. M. (2005). Literacy learning and pedagogical purpose, in Vivian Paley's 'storytelling curriculum. *Journal of early childhood literacy*, V(3), 229-251. <https://doi.org/10.1177%2F1468798405058686>
- Cosmovici, A. (1996). *Psihologie generală*. Editura Polirom.
- Cucoș, C. (2014). *Pedagogie* (ediția a III-a revăzută și adăugită). Polirom.
- Ezechil, L. (2002). *Comunicarea educațională în context școlar*. Editura Didactică și Pedagogică.
- Guțu, V., & Țurcanu, C. (2016). Comunicarea didactică versus strategia didactică: abordare dihotomică. *Perspectivelor și Problemele Integrării în Spațiul European al Cercetării și Educației, II*, 144-148. https://ibn.idsi.md/vizualizare_articol/126276#

- Ionescu, M. (2011). *Instrucție și educație. Paradigme educaționale moderne* (ediția a IV-a revizuită și adăugită). Editura Eikon.
- Ministerul Educației Naționale. (2019). Curriculum pentru educația timpurie, Anexă la OMEN nr. 4694/ 02.08.2019 privind aprobarea Curriculumului pentru educația timpurie, text publicat în *Monitorul Oficial al României*, nr. 686 bis/ 20.08.2019.
- Ministerul Educației Naționale. OMEN nr. 3.418/ 19.03.2013 privind aprobarea programelor școlare pentru învățământul primar, clasa pregătitoare, clasa I și clasa a II-a, text publicat în *Monitorul Oficial al României*, nr. 262/ 10.05.2013.
- Ministerul Educației Naționale. OMEN nr. 5.003 / 02.12.2014 privind aprobarea programelor școlare pentru învățământ primar, clasele a III-a și a IV-a, text publicat în *Monitorul Oficial al României*, nr. 24/ 13.01.2015.
- Potorac, D. (2012). *De la comunicarea umană la comunicarea didactică*. Editura Sfântul Ierarh Nicolae.
- Stan, C. (2010). *Perspective teoretic-aplicative în abordarea obstacolelor din comunicarea didactică*. Editura Eikon.



ISBN: 978-606-37-1479-5